

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอวังเหนือ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

นางสาวเบญจมาศ รังษีสกรณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2556

The Construction of a Supplementary Reading Entitled Wang Nuea
Legends and Folk Tales for Prathom Suksa V Students in
Wang Nuea District, Lampang Province

Miss Benjamas Rungsisakorn

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Curriculum and Instruction

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

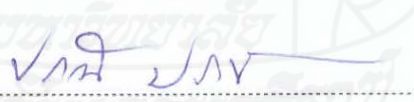
2013

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
ชื่อและนามสกุล	นางสาวเบญจมาศ รัชชีสรณ์
แขนงวิชา	หลักสูตรและการสอน
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ปราณี ปราปรี)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน
อำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ผู้ศึกษา นางสาวเบญจมาศ รังษิสรณ์ **รหัสนักศึกษา** 2542101932 **ปริญญา** ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ธนรัฐ ศิริสวัสดิ์
ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง และ (2) ตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน และนักเรียนโรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอวังเหนือ ที่สร้างขึ้น แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาปรากฏว่า (1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอวังเหนือ ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้าน 6 เรื่อง ได้แก่ เจ้าพ่อขอมือเหล็ก เจ้าพ่อพญาวัง วังเหนือ พระธาตุผาดิน แม่กาขาว และน้ำตกวังแก้ว ส่วนนิทานพื้นบ้าน 9 เรื่อง ได้แก่ หมากขนดำ เสือสมิง อ้ายน้องติดขา กับ อ้ายตาบอด วันแก๊กอง กระต่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสัจจะ สาวคอเหนียง นากและกระต่าย บุญพาวาสนาส่ง และ แก้วพิษของเทวดา โดยแต่ละเรื่องมีภาพประกอบคำอธิบายศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง (2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 และ (3) นักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ หนังสืออ่านเพิ่มเติม ตำนานพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน ประถมศึกษา

Independent Study title: The Construction of a Supplementary Reading Entitled Wang Nuea Legends and Folk Tales for Prathom Suksa V Students in Wang Nuea District, Lampang Province

Author: Miss Benjamas Rungsisakorn; **ID:** 2542101932;

Degree: Master of Education (Curriculum and Instruction);

Independent Study advisor: Thanarat Sirisawadi, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The objectives of this independent study were (1) to construct a supplementary reading entitled Wang Nuea Legends and Folk Tales for Prathom Suksa V students in Wang Nuea district, Lampang province; and (2) to verify quality of the constructed supplementary reading.

The sample consisted of three experts and 10 Prathom Suksa V students at Thung Hua Wittaya School, all of which were purposively selected. The employed instruments for the study were the constructed supplementary reading entitled Wang Nuea Legends and Folk Tales, a book quality assessment form, and a questionnaire on student's opinions toward the supplementary reading. Statistics employed for data analysis were the mean and standard deviation.

Findings of the study were that (1) the constructed supplementary reading entitled Wang Nuea Legends and Folk Tales comprised six legends and nine folk tales; the six legends were the following: the God Father with Iron Wrists; Phya Wang God Father; Wang Nuea; Pha Din Pagoda; the White Female Crow; and Wang Kaew Water Fall; while the nine folk tales were the following: the Black Dog; the Man-Eating Tiger; the Man with Attached Legs and the Blind Man; Wan Kao Kong; the Cunning Rabbit; the Tiger with Stripes and the Buffalo without Words of Truth; the Girl with Wattled Neck, the Otto and the Rabbit; Merits and Blessedness; and Remedying the Curses of Gods; each of the legends and tales were completed with illustrations, glossary, and end-of-story activities; (2) results of quality verification of the reading by experts showed that the overall quality of the supplementary reading was appropriate as shown by the IOC's of 0.66 - 1.00; and (3) the students had opinions that the overall quality of the supplementary reading was appropriate at the highest level.

Keywords: Supplementary reading, Legend, Folk tale, Wang Nuea district, Lampang Province, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามผล การศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งใน ความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ซึ่งได้แก่ คุณครูกาญจนา อวดห้าว คุณครูสุพรรณษา ดีปลาระวงศ์ และคุณครูมาลีนิ พงษ์นคร ที่ให้ความอนุเคราะห์แนะนำและให้ ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีความสมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ บุคลากรในท้องถิ่นอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตำนาน และนิทานพื้นบ้านเพื่อนำมาจัดทำเป็นหนังสือ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี ขอขอบคุณคณะครูและนักเรียนโรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา จังหวัดลำปาง ในการประเมินคุณภาพของ หนังสือ จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษา สมาชิกในครอบครัวของผู้ศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการศึกษาค้นคว้าอิสระทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจโดยตลอดมา

เบญจมาศ รังษีสกรณ

สิงหาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
แนวทางการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม	28
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	37
บทที่ 2 หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง	38
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
สรุปการวิจัย	89
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	105
ก รายชื่อผู้ให้ข้อมูลตำนานและนิทานพื้นบ้าน	106
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น	110
ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	112
ง สำเนาหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ	114
จ ตัวอย่างแบบประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	118
ฉ ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	121

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ช รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมินหนังสือ	127
ซ ตัวอย่างแบบประเมินคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน	129
ฅ ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยการสอบถามนักเรียน	132
ประวัติผู้ศึกษา	138

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นการรับสารที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากสำหรับมนุษย์เพราะในปัจจุบันถือเป็นยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเป็นอยู่ในสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทำให้มนุษย์เราได้รับความรู้ ฉลาดเฉลียว เกิดจินตนาการและเกิดความคิดสร้างสรรค์มากมาย การอ่านหนังสือเป็นการพัฒนาตนเองในด้านสติปัญญา ส่งเสริมความรู้ความคิด นอกจากนั้น การอ่านยังทำให้เกิดความเพลิดเพลินและตอบสนองความต้องการด้านสันติภาพการได้อีกด้วยการอ่านนอกจากจะเป็นเครื่องมือสำหรับได้มาซึ่งความรู้แก่บุคคลแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติ บุคคลที่ผ่านพ้นวัยเรียนในโรงเรียนไปแล้ว ถ้ามีนิสัยรักการอ่านหนังสือก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ทันสมัยไม่ล้าหลัง หนังสือจึงถือได้ว่าเป็นสื่อพื้นฐานของการศึกษาตั้งแต่ขั้นต้น เพราะเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความสามารถที่จะนำตัวเองไปสู่การประกอบอาชีพและการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2557) ทรงกล่าวถึงในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 42 และงานสัปดาห์หนังสือนานาชาติครั้งที่ 12 ว่า

“ปัจจุบันปรากฏการณ์ความก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ดังที่มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ อีกทั้งมีการแข่งขัน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ระหว่างชุมชนและภาคส่วนของสังคม ได้สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึงมากขึ้น หนังสือและสื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะการอ่าน การใช้ภาษา การคิด เป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้ที่รักการอ่าน นับว่าเป็นบุคคลผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างแท้จริง การส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และคนทั่วไป รักการอ่าน จึงเป็นเรื่องสมควรสนับสนุนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือแนวทางการพัฒนาสังคมไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างแท้จริง”

([http:// w.w.w. manager.co.th](http://w.w.w.manager.co.th))

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการอ่านเช่นกัน โดยจะเห็นได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กล่าวถึงสาระที่ 1: การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

การอ่านหนังสือจึงเป็นแนวทางที่เสริมสร้างปัญญาให้กับนักเรียน ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ โดยการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองได้ สื่อประกอบการเรียนการสอนของนักเรียนในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองที่ดีที่สุด คือการส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งเป็นสื่อที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวต่างๆอย่างกว้างขวาง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงควรมีบทบาทในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้น วิธีหนึ่งที่ครูทำได้คือจัดทำสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติม ได้แก่ หนังสืออ่านเพิ่มเติม หนังสือเสริมประสบการณ์ เอกสารประกอบการเรียน ที่มีหัวข้อและรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชาของหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีเนื้อหาสาระกว้าง มีหนังสือเสริมประสบการณ์ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ 2545: 37) ได้เห็นความสำคัญโดยกำหนดไว้ใน มาตรา 64 และ 65 ว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆและให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านการผลิต เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิตให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สิ่งที่ครูสามารถดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งสมพร จารุณัญญ์ (2554: 13-13) ได้กล่าวถึงความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้สรุปได้ว่า หมายถึงหนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมจึงเป็นวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนได้เป็นอย่างดี สิ่งที่สำคัญคือครูจะต้องเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียน จึงจะทำให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมซึ่งเป็นสารทางวิชาการประเภทหนึ่ง สามารถทำให้นักเรียนอ่านด้วยความสนใจและเข้าใจสิ่งที่อ่านได้เป็นอย่างดี ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547: 24) ได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านและนิสัยในการอ่านสรุปได้ว่า ความสนใจในการอ่านอย่างสม่ำเสมอในขณะที่อ่านช่วยให้ใจแจ่มใส ซึ่งจะช่วยให้จบเร็วและเข้าใจดี โดยปกติความสนใจอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เกิดนิสัยรักการอ่าน ความสนใจอย่างกว้างขวางจะช่วยให้ความรู้อย่างกว้างขวาง นักเรียนโดยมากอ่านแต่บันเทิงคดีเท่านั้น ครูควรส่งเสริมให้สนใจสารคดีด้วย นอกจากนั้นยังกล่าวถึงนิสัยในการอ่านว่า นิสัยรักการอ่าน เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังในตัวนักเรียน เพราะครูจะหวังให้นิสัยนี้มีขึ้นเองในตัวนักเรียนทุกคนย่อมไม่ได้และผู้มีนิสัยรักการอ่านย่อมเป็นผู้มีความรู้กว้างขวางและประสบความสำเร็จมากกว่าผู้ที่ไม่รักการอ่าน

ดังนั้นครูควรชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านอันจะเป็นแนวทางในการเลือกหนังสือด้วยคุณค่าดังกล่าว ได้แก่ คุณค่าทางอารมณ์ คุณค่าทางสติปัญญาและคุณค่าทางสังคม หนังสือดีย่อม

ให้คุณค่าทางด้านสติปัญญา อันได้แก่ ความรู้และความคิดเชิงสร้างสรรค์ ความรู้ทางการเมือง สังคม ภาษา และสิ่งต่างๆอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน มรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่

โบราณกาล หากมนุษย์ไม่มีนิสัยในการอ่าน วัฒนธรรมคงสูญสิ้นไป ดังนั้นหนังสือและผู้อ่านจึงอาศัยซึ่งกันและกันเป็นเครื่องสืบทอดวัฒนธรรมของมนุษย์ในสังคมที่เจริญแล้ว จะเห็นได้ว่าในกลุ่มคนที่ไม่มีภาษาเขียน ไม่มีหนังสือไม่มีการอ่าน วัฒนธรรมของสังคมนั้นมักถดถอย ปราศจากการพัฒนา การอ่านจึงให้คุณค่าทางสังคมในทุกด้าน

อำเภอวังเหนือเป็นอำเภอหนึ่งที่มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงาม นอกจากนั้นยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาทางภาษาที่สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง ดำเนินพื้นบ้าน จัดเป็น

ภูมิปัญญาทางภาษาอย่างหนึ่งของอำเภอวังเหนือ ที่เล่าสืบทอดกันมาจากคนรุ่นก่อน ทั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของบุคคลและสถานที่สำคัญของอำเภอวังเหนือ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ดำเนินในอำเภอวังเหนือมีหลายเรื่องที่แตกต่างกันท้องถิ่น อื่น บางเรื่องจัดเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นนี้โดยตรง ดำเนินดังกล่าวได้แสดงภูมิปัญญาทางภาษาของท้องถิ่นที่คนรุ่นหลังควรได้รับรู้และเห็นคุณค่า รวมทั้งช่วยกันอนุรักษ์ให้สืบทอดต่อไป ผู้ศึกษาได้สอบถามและสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น จึงได้รับทราบข้อมูล ดำเนินในอำเภอวังเหนือ ซึ่งมีตำนานหลากหลายเรื่อง ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่งสืบทอดกันมา

ในอดีตผู้ใหญ่จะนิยมเล่านิทานให้บุตรหลานฟังก่อนนอน เป็นการสร้างความบันเทิงและสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อครอบครัว แต่ในปัจจุบันการเล่านิทานพื้นบ้านนั้นวันจะขาดหายไปจากวิถีชีวิตในชุมชน เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆที่ทันสมัย บุตรหลานที่เป็นเยาวชนจึงไม่นิยมฟังนิทาน แต่กลับให้ความสนใจในสื่อเทคโนโลยีอื่นแทน ประกอบกับนิทานพื้นบ้านในอำเภอวังเหนือ เป็นนิทานที่เล่าปากต่อปากยังไม่มีฉบับบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้สนใจมากนัก การนำนิทานพื้นบ้านไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็ยังไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าที่ควร อีกทั้งเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาทางภาษาของท้องถิ่น

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะรวบรวมตำนานและนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นอำเภอวังเหนือ จัดทำเป็นหนังสืออ่านเพื่อเติม เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ และเห็นคุณค่าของตำนานและนิทานพื้นบ้าน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือที่สร้างขึ้น

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาเรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอวังเหนือแบ่งออกดังนี้

3.1.1 ตำนาน

- 1) เจ้าพ่อข้อมือเหล็ก
- 2) เจ้าพ่อพญาวัง
- 3) วังเหนือ
- 4) พระธาตุผาดิน
- 5) แม่กาขาว
- 6) น้ำตกรังแก้ว

3.1.2 นิทาน

- 1) หมาขนดำ
- 2) เสือสมิง
- 3) อ้ายน่องติดขา กับ อ้ายตาบอด
- 4) วันแก้ก่อง
- 5) กระจ่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสีจจะ
- 6) สาวคอเหนียง
- 7) นากและต่าย
- 8) บุญพาวาสนาส่ง
- 9) แก้วพิษของเทวดา

3.2 การตรวจสอบคุณภาพหนังสือ ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ด้านท้องถิ่นและด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 3 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง และให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำนวน 10 คน ประเมินโดยใช้แบบประเมินความคิดเห็นต่อคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร แต่ไม่ได้กำหนดเป็นหนังสือเรียน เป็นหนังสือสำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อเป็นประโยชน์และเสริมประสบการณ์แก่นักเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ซึ่งนักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัย

4.2 ตำนานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องที่แสดงกิจบ้านเมือง อันล่วงเลยมานานแล้ว ส่วนมากเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปุชนิยมบุคคล เรื่องราวของตำนานมุ่งเน้นอธิบายลักษณะเรื่องราว เพื่อให้ความรู้แก่คนรุ่นหลัง ผู้เล่าและคนในท้องถิ่นมักมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง มีรูปแบบที่ไม่แน่นอนแตกต่างกันไปตามเหตุการณ์ในท้องถิ่น

4.3 นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องที่ชาวบ้านเล่าหรือถ่ายทอดด้วยมุขปาฐะเป็นภาษาร้อยแก้ว ภาษาที่ใช้เป็นภาษาของท้องถิ่น มีลักษณะเป็นร้อยแก้วง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เนื้อเรื่องแสดงความคิดความเชื่อของชาวบ้าน และแสดงถึงหลักธรรมทางศาสนา อาจเป็นนิทานที่เกี่ยวกับสัตว์นิทานตลก หรือเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ หรือเกี่ยวกับชาดก

4.4 ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ หมายถึง เรื่องที่เล่าต่อกันมาครั้นสมัยบรรพบุรุษ เป็นเรื่องเล่าที่เกิดขึ้นจากภูมิปัญญาและจินตนาการของผู้เล่า โดยมีจุดมุ่งหมายที่สั่งสอนอบรมให้ทราบประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และให้ความบันเทิงใจแก่ผู้ฟังในอำเภอวังเหนือ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน เนื้อหาเดียวกันจึงมีหลายสำนวนและแตกต่างกันไป

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

- 5.1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.1.2 จุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.1.3 ประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.1.4 ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.1.5 แนวการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.1.6 ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- 5.1.7 การประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม

5.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน

- 5.2.1 ความหมายของตำนาน
- 5.2.2 ความสำคัญของตำนาน
- 5.2.3 ประเภทของตำนาน
- 5.2.4 เนื้อหาของตำนาน

5.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน

- 5.3.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน
- 5.3.2 ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน
- 5.3.3 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน
- 5.3.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

5.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำเภอวังเหนือ

- 5.4.1 ที่ตั้งและอาณาเขต
- 5.4.2 การปกครองส่วนภูมิภาค
- 5.4.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5.4.4 ลักษณะของตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ
- 5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งแต่ละเรื่องมีรายละเอียดดังนี้

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม

5.1.1 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้นำมาใช้ในโรงเรียนได้นอกเหนือจากหนังสือเรียนมีผู้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ดังนี้

จินตนา ไบกาชุยี่ (2542: 5-7) อธิบายว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม จัดเป็นหนังสือสำหรับเด็กซึ่งใช้เป็นการเรียนการสอนชนิดหนึ่งในโรงเรียน เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือเสริมประสบการณ์ ซึ่งหมายถึงหนังสือที่จัดทำขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการศึกษา หาความรู้ด้วยตนเอง ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา การเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร หนังสืออ่านเพิ่มเติมคือ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล สมัยก่อนเรียกหนังสือประเภทนี้ว่า หนังสืออ่านประกอบ

ถวัลย์ มาศจรัส (2545: 194) ได้อธิบายว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือหนังสือที่มุ่งให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านเป็นการเพิ่มทักษะการอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงาม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ในแง่ความรู้ ความคิด ปรัชญา และบันเทิง ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร กลวิธีการเขียนที่เคร่งขรึม โดยใช้กลวิธีการเขียนในรูปของสารคดีเป็นหลัก

สมพร จารุณัฐ(2554: 13-13) หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย บทอาขยานภาษาไทย

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือเสริมประสบการณ์ มีลักษณะเป็นหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่าน ช่วยส่งเสริมการอ่าน และเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจ

5.1.2 จุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

มีผู้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ไว้หลายท่านดังนี้
ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 3) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดทำวรรณกรรมสำหรับเด็ก ซึ่งนำมาปรับปรุงสำหรับใช้ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ไว้ดังต่อไปนี้คือ

- 1) เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกผ่อนคลายอารมณ์

- 2) เพื่อให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่ว แดกฉาน
 - 3) เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
 - 4) เพื่อเป็นการลับสมอง ส่งเสริมจินตนาการ ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
 - 5) ให้ความรู้ สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กให้เข้าใจสิ่งแวดล้อม
 - 6) ปลุกฝังคุณธรรม
 - 7) เพื่อให้เด็กรักการอ่าน
 - 8) เพื่อให้เด็กรู้จักค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเรียนในชั้นเรียน
 - 9) เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจ
 - 10) เพื่อแก้ปัญหาให้กับเด็ก เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทั้งปัญหาการเรียนและสังคม
 - 11) ให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือ
- สุนทรี คุณจักร (ม.ป.ป.: 14) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการสร้างหนังสือ

สำหรับเด็กไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้เด็กได้มีหนังสืออ่านที่เหมาะสมกับวัย
 - 2) เพื่อให้เด็กอ่านหนังสือได้คล่องแคล่ว แดกฉาน ซึ่งช่วยพัฒนาการเรียนรู้
- ด้านภาษาของเด็ก
- 3) เพื่อให้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลินซึ่งสนองความต้องการ
- ของวัยเด็ก
- 4) เพื่อให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นและสามารถใช้ประโยชน์จากการมีนิสัยรักการอ่านเพื่อตนเองได้ในอนาคต
 - 5) เพื่อเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
 - 6) เพื่อปลุกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันพึงปรารถนาให้เกิดแก่เด็ก
 - 7) เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิดด้านสติปัญญา และส่งเสริมชาว
- ปัญญาให้เกิดแก่เด็ก
- 8) เพื่อเป็นแหล่งรวมความรู้ในด้านต่างๆทั้งยังเป็นสิ่งสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้โดยตรง
 - 9) เพื่อช่วยทดแทนความรู้สึกของเด็กที่ขาดหายไป
 - 10) เพื่อให้มีความสามารถในการอ่านหนังสือในชั้นเรียนได้ดี
- สรุปได้ว่า การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ผู้สร้างจำเป็นต้องศึกษาเนื้อหาในบทเรียน ซึ่งมีปัญหาเด็กเข้าใจยากและเป็นเนื้อหาที่สามารถนำมาสร้างเป็นหนังสือได้ ระบุวัตถุประสงค์ในการสร้างให้ชัดเจน การวางแผนในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กจะช่วยให้ผู้เขียนพิจารณาเลือกและ

กำหนดชื่อเรื่องได้อย่างแน่นอน ทั้งสามารถกำหนดทิศทางในการเขียนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างชัดเจน

5.1.3 ประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอดและพัฒนาความคิดรวบยอดที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ช่วยให้เกิดนิสัยรักการอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่างๆ ปลูกฝังให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการอ่านหนังสือได้ตามความเหมาะสมของตน ช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าให้เกิดความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นและยังช่วยให้รู้จักหาความเพลิดเพลินยามว่างด้วยการอ่านหนังสือ เป็นการใช้เวลาว่างให้มีความหมาย เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองและได้รับประสบการณ์ทางอ้อมจากการอ่านหนังสืออีกด้วย

สมพร จารุณี (2541: 35-44) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า ช่วยส่งเสริมเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้คือ

- 1) พัฒนาการทางภาษา คือ ช่วยให้มีความสามารถทางการฟัง พูด อ่าน และเขียน
- 2) พัฒนาการทางความคิด และสติปัญญาสร้างจินตนาการ
- 3) พัฒนาการทางบุคลิกภาพ การอ่านหนังสือจะช่วยให้เด็กนำเหตุการณ์และเรื่องราวที่ปรากฏในเรื่องมาพัฒนาตนเองได้

4) พัฒนาการ ทางสังคม อิทธิพลความคิด ความเชื่อที่ปรากฏในหนังสือ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาความคิด ความประพฤติ รู้จักวางตัว รู้หน้าที่และบทบาทในสังคมได้

จินตนา ไบกาชุย (2542: 8-9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือเด็กดังนี้

- 1) ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการของวัยเด็ก

2) ช่วยสร้างความคิดคำนึงและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

3) ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญตามวัย

4) ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันน่าพึงปรารถนาให้บังเกิดแก่เด็ก

5) ช่วยให้เด็กรู้จักการอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง เกิดนิสัยรักการอ่าน

6) ช่วยทดแทนความรู้สึกที่เด็กขาดหายไป เช่น ขาดความรัก ความห่วงใย หนังสือเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้จะช่วยปลอบประโลมจิตใจของเด็กและเป็นเพื่อนกับเด็กได้ดี

7) ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย เป็นการป้องกันไม่ให้เด็กหันไปอ่านและสนใจเรื่องของผู้ใหญ่เร็วกว่าวัยกำหนด อันเป็นสิ่งชักนำให้เด็กประพฤติตนในสิ่งที่ไม่สมควร

চার্জ চুত্থ (2545: 7) กล่าวถึง หนังสือเด็กและเยาวชนดังนี้

1) เป็นสื่อขยายการรับรู้ของเด็กและช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด ให้แตกฉานออกไป

2) เป็นอุปกรณ์ต่อเนืองตลอดชีวิต ที่เด็กสามารถใช้แสวงหาความรู้ได้

3) ช่วยในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4) ให้ข่าวสารพร้อมทั้งการอธิบาย การพัฒนาเจตคติและค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม ขยายการรับรู้ กระตุ้นจินตนาการเพื่อสร้างความคิดริเริ่มให้ความคล่องใจที่จะใฝ่รู้

5) ช่วยส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจและความอบอุ่น จากผลสำเร็จของตัวละครที่อ่านและบรรยากาศในการดำเนินเรื่อง

6) ช่วยให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน อันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมทักษะ

7) ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแตกฉาน

8) แสดงให้เห็นความจริงของชีวิต ช่วยให้เด็กสามารถเผชิญโลกได้อย่าง

เข้มแข็งมั่นคง

9) ช่วยปลูกฝังคุณธรรมอันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กรุ่นใหม่ของสังคม

10) สนองความต้องการด้านความอยากรู้อยากเห็น ทดแทนความขาด เช่น ความอยากมีเพื่อนของเด็กที่ไม่มีโอกาสออกไปเล่นกับเพื่อน

สรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้อ่านเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ช่วยสร้างความเป็นผู้รอบรู้ให้เกิดแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการอ่าน ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้มากขึ้น

5.1.4 ลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ลักษณะที่สำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

สมพร จารุณัฐ (2541: 77-136) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ดีของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ถวัลย์ มาศจรัส (2535: 79-80) ดังต่อไปนี้

1) ส่วนนำเรื่อง หรือบทนำเรื่อง เป็นส่วนที่สำคัญมากของงานเขียน เพราะเป็นส่วนที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน บทนำเรื่องจึงมักเป็นส่วนที่เกริ่นนำให้ผู้อ่านทราบว่า เรื่องที่จะอ่านต่อไปเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีสาระสำคัญอย่างไร ผู้อ่านอาจได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการอ่าน สิ่งที่เกริ่นนำในบทนำเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง

2) เนื้อหา การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะต้องมีที่มาจากเรื่องจริง จึงต้องยึดหลักว่า เป็นงานเขียนที่มุ่งแสดงข้อมูล ให้ความรู้แก่ผู้อ่าน สาระและเรื่องราว สามารถตรวจสอบได้ มีแง่คิดแก่ผู้อ่าน

3) ภาษา จะใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน เป็นคำสุภาพ ไม่มีการตัดหรือทอนรูปประโยค มีความเป็นกลางไม่ตลกขบขัน เยาะเย้ยถากถาง ไม่แสดงออกถึงความรุนแรง มีความเคร่งครัดและรักษามาตรฐานของภาษา เลือกใช้ภาษาที่นุ่มนวลน่าอ่าน ให้เหมาะสมกับประเภทของงานเขียน

4) ภาพประกอบ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือบันเทิงคดี หรือสารคดี ภาพประกอบจะมีบทบาทช่วยเสริมเนื้อหาสาระและเรื่องราว ดึงดูดความสนใจ ช่วยเสริมสร้างจินตนาการ และยังช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้สึกว่าได้ไปรับรู้เรื่องราวดังกล่าวนั้นด้วย ภาพประกอบควรมีลักษณะดังนี้

4.1) ช่วยเสริมให้เนื้อหาเด่นชัดยิ่งขึ้น เช่น หากเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ภาพประกอบที่เป็นสถานที่ บุคคล หรือสิ่งของ จะช่วยเสริมความรู้ ความเข้าใจให้ดียิ่งขึ้น ภาพกับเนื้อหาต้องเป็นเรื่องเดียวกัน ถ้าเป็นสารคดีควรเป็นภาพถ่ายเรื่องราวจากแหล่งข้อมูลโดยตรง หรือก็อปป์มาจากภาพในอดีตที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา มีคำบรรยายภาพที่ถูกต้องชัดเจน

4.2) ช่วยดึงดูดความสนใจ ภาพประกอบต้องมีคุณภาพทั้งในแง่สวยงาม ความถูกต้อง ชัดเจน มีรายละเอียดสอดคล้องกับเนื้อหา ทำให้ผู้อ่านสัมผัสเรื่องที่อ่านได้ จะทำให้นหนังสือเป็นแหล่งความรู้และน่าสนใจ

4.3) ช่วยสร้างเสริมจินตนาการ ภาพประกอบในเรื่องบันเทิงคดีที่เป็นภาพวาดที่สวยงาม แสดงเหตุการณ์ จะทำให้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามและเกิดจินตนาการ เช่นเดียวกับสารคดี ภาพประกอบที่สวยงามและแสดงให้เห็นสิ่งที่ผู้อ่านไม่มีโอกาสสัมผัสโดยตรง จะทำให้อ่านได้รับความรู้ใหม่และประทับใจ

จินตนา ไบกาซูยี (2542: 10 - 19) ได้อธิบายลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดีไว้ว่า

1) เนื้อหาไม่มีวัตถุประสงค์และแก่นเรื่องบ่งบอกชัดเจน หนังสือสำหรับเด็กควรมีวัตถุประสงค์หรือแก่นของเรื่องที่ชัดเจนเพียงเรื่องเดียว ไม่ควรมีหลายเรื่องเพราะจะทำให้ผู้อ่านสับสนได้ง่าย

2) เนื้อหาต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัย การเลือกเนื้อหาต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถในการอ่าน และความสนใจในการอ่านของผู้อ่านตามระดับวัย เนื้อหาควรสนุกสนานเพลิดเพลิน ใช้ตัวละครที่เหมาะสม และมีบทสนทนาพอสมควร

3) แนวการเขียนเนื้อหาหรือเสนอเนื้อหา มีหลายประเภทเช่น นิยาย นิทาน นิทานพื้นเมือง ฯลฯ แนวการเขียนนี้ควรเลือกให้เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหาและวัตถุประสงค์

ของหนังสือ เมื่อเลือกใช้ประเภทใด จะต้องใช้อย่างถูกต้องตามรูปแบบไม่ปะปนจนสับสนและควรกลมกลืนกัน

4) ภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก จะต้องมียภาพประกอบเสมอสัดส่วนของภาพกับเนื้อเรื่อง ขึ้นอยู่กับวัยของผู้อ่าน เด็กอายุน้อยต้องมีภาพมาก เด็กอายุมากอาจมีภาพน้อยลง ประเภทของภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ภาพนั้นต้องชัดเจน ไม่มีดมัว หรือมีรายละเอียดมาก

5) ภาษาและสำนวนที่ใช้ต้องใช้คำง่าย ใช้ประโยคสั้นๆ หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์ยาก หรือคำศัพท์ทางวิชาการต่างๆ เลือกใช้คำให้เหมาะสมกับเนื้อหา สั้นกระชับได้ใจความใช้คำที่สามารถอ่านแล้วเข้าใจได้ทันที

6) ขนาดตัวอักษรและการเลือกใช้ตัวอักษร ชนิดและขนาดของตัวอักษร ไม่ควรใช้ตัวอักษรประดิษฐ์บรรจง ให้ใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและชัดเจน การเลือกขนาดตัวอักษรขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาของเรื่อง ความยาวของเรื่อง หรือรูปเล่มหนังสือและวัยของผู้อ่าน

7) รูปเล่มของหนังสือ ควรมีขนาดกะทัดรัด ไม่ใหญ่กว้างยาวหรือเล็กเกินไป เพราะจะถืออ่านได้ไม่สะดวก การเย็บเล่มควรมีความแข็งแรงทนทาน ทั้งนี้ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับจำนวนหน้า ชนิดกระดาษและปกของหนังสือ

ส่วนฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 43) ได้กล่าวถึงลักษณะของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี สรุปได้ดังนี้

1) เนื้อหาตรงกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย คำประพันธ์ที่ใช้ไม่สลับซับซ้อน ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว เช่น นิทาน สัตว์ เทพนิยาย วีรบุรุษ วีรสตรี และเป็นเรื่องที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็กแต่ละวัย

2) เนื้อหาให้ข่าวสารกับเด็ก พร้อมทั้งการอธิบายที่ง่าย ให้ความรู้ ช่วยพัฒนาทัศนคติ และค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม สร้างความสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ นอกจากนี้เนื้อหาจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังกระตุ้นจินตนาการเพื่อสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างถูกต้อง

3) ลักษณะของเรื่องและวิธีการเขียนหรือจัดทำ ต้องเดินเรื่องทันใจ เนื้อเรื่องไม่สับสน วกวน แสดงความสามารถของตัวเอกของเรื่อง มีการชิงไหวพริบ ให้ความรู้แปลกใหม่ตื่นเต้น ผจญภัย เศร้าสลด ตลกขบขัน ภาษาที่เขียนใช้ภาษาง่ายๆ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง

4) ถ้าเป็นหนังสือ ขนาดรูปเล่มต้องกะทัดรัด เหมาะสมกับการจับถือของเด็กแต่ละวัย ขนาดรูปเล่มของหนังสือสำหรับเด็กไม่แน่นอน แต่ไม่ควรเล็กเกินไปหรือใหญ่เกินไป ถ้ารูปเล่มที่มีลักษณะแปลกแตกต่างออกไป เด็กจะชอบมาก

5) ตัวอักษรตัวโตชัดเจนเหมาะสมกับสายตาของเด็ก

- 6) ภาพมีความสดใสชัดเจน ดึงดูดความสนใจ มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา
 - 7) การวางรูปหน้าแต่ละหน้า และหน้าปก เลือกภาพที่เด่น ตรงต่อความเป็นจริงเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก
 - 8) ตัวละครอยู่ในวัยเดียวกัน หรือวัยใกล้เคียงกับเด็ก
 - 9) ความยาวไม่มากนัก ถ้าเป็นเด็กเล็กจำนวนหน้าหนังสือจะน้อยมาก
- สรุปได้ว่า หนังสือที่ดีจะต้องเสริมสร้างความสนใจในการอ่าน ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาทักษะในการสังเกต ตีความ เปรียบเทียบ ใช้ภาษาถูกต้อง นำอ่านเข้าใจง่าย มีภาพประกอบที่สวยงามเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ช่วยเสริมสร้างค่านิยม ทักษะคิด คุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ตามต้องการและความสนใจของเด็ก

5.1.5 แนวการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีผู้กล่าวถึงแนวในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

จินตนา ไบกาซูยี (2536: 47-173) กล่าวว่า ผู้ที่ประสงค์จะสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรจะได้มีการวางแผนการเขียนของตนไว้ล่วงหน้า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนและป้องกันการสับสนในขณะที่ดำเนินการ แนวทางการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีดังนี้

- 1) การกำหนดประเภทหนังสือ ถ้าต้องการให้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้น นอกจากผู้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมจะสร้างตามลักษณะที่กรมวิชาการกำหนดไว้แล้ว ยังต้องคำนึงถึงรูปลักษณะและประโยชน์ใช้สอย
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- 3) การกำหนดระดับผู้อ่านหรือกลุ่มเป้าหมาย ในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น ผู้สร้างจะต้องทราบที่ผู้อ่านของตนคือใคร โดยต้องคำนึงถึงเพศ วัย ระดับการศึกษา ความสนใจในการอ่าน
- 4) การกำหนดเนื้อหา ผู้ที่ต้องการจะสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมควรมีแรงบันดาลใจปรารถนาที่จะเขียนและต้องมีความเข้าใจตนเองก่อนว่าจะเขียนอะไร จะหาสิ่งที่ตนเองจะเขียนได้จากที่ใด
- 5) การกำหนดหัวข้อเรื่อง หลักการสำคัญในการเลือกหัวข้อเรื่องที่ผู้สร้างจะเขียนลงในหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ผู้เขียนมีความสนใจ
- 6) การกำหนดชื่อเรื่อง ในการวางแผนการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ ผู้สร้างควรกำหนดชื่อเรื่องหนังสือที่ตนจะเขียนไว้ก่อนล่วงหน้า
- 7) การกำหนดโครงสร้างของเนื้อหา การกำหนดโครงสร้างเนื้อหาของหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้จะต้องมี ความถูกต้อง

8) การออกแบบภาพประกอบ การออกแบบภาพประกอบในหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้นมีความสำคัญมาก

ถวัลย์ มาศจรัส (2539: 77-80) ในการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยใช้วิธีการเขียนในรูปของสารคดี ต้องมีองค์ประกอบของการเขียนสารคดีดังนี้

1) ด้านเนื้อหา จะมีที่มาจากเรื่องจริง มุ่งแสดงข้อมูลให้ความรู้แก่ผู้อ่าน มีสาระและเรื่องราวสามารถตรวจสอบได้ และมีแง่คิดต่อผู้อ่านประเด็นใดประเด็นหนึ่ง

2) ภาษาสารคดี จะใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน เป็นหลักในการเขียน เป็นคำสุภาพ หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่เป็นโวหาร ยืดเยื้อ มีความเคร่งครัด และรักษามาตรฐานของภาษา

3) ภาพประกอบ งานเขียนประเภทสารคดีต้องมีภาพประกอบ เพราะภาพถ่ายจะช่วยเสริมเนื้อหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และยังช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้สึกว่าได้รับรู้เรื่องราวดังกล่าวนั้นด้วยตนเอง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 22-23) กล่าวถึงลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการทั่วไปในการจัดทำหนังสือ ควรประกอบด้วย

1) เนื้อเรื่องดี เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจ และสติปัญญาความสามารถในการอ่านของเด็ก ถ้าเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็กๆ เนื้อหาควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเด็ก

2) นักเขียน เป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องมีความรู้และมีความสามารถพิเศษที่จะเขียนหนังสือสำหรับเด็กให้เด็กสนใจได้ถือเอาหนังสือเป็นเพื่อนได้ ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับเด็กด้วย

3) โครงเรื่อง จะต้องเรียงลำดับ ไม่สลับซับซ้อน สับสน โครงเรื่องแปลก ตื่นเต้น และน่าสนใจ

4) แกนหรือแก่นของเรื่อง แกนของเรื่อง หมายถึง แนวคิดของเรื่องที่ถูกเขียนได้

5) ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก มีส่วนสำคัญมากที่จะดึงดูดความสนใจของเด็กให้อยากอ่าน ภาพควรเป็นภาพสี สดใส ชัดเจนไม่เลอะเลือน

6) ผู้วาดภาพประกอบ จะต้องเรียนรู้จิตวิทยา ความสนใจและความต้องการของเด็ก ตลอดจนสีและลักษณะของภาพที่เด็กชอบ

7) การจัดรูปเล่ม การวางรูปหน้า ตลอดจนการจัดภาพและคำบรรยายให้เหมาะสมเกิดความประหลาดใจ หน้าติดตามเรื่องราวไปเรื่อยๆด้วยความสนใจและตื่นเต้น ความเพลิดเพลินและให้ความรู้ เนื้อหาอยู่ในความสนใจของเด็กวัยรุ่นและยกตัวอย่างให้เห็นจริง

สรุปได้ว่า การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบในการเขียนเป็นเครื่องตรวจสอบว่าเนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ กำหนด

ระดับผู้อ่านโดยคำนึงถึงเพศ วัย ระดับการศึกษา ความสนใจในการอ่าน กำหนดเนื้อหาและโครงสร้างเนื้อหา กำหนดแหล่งข้อมูล ศึกษาเนื้อหาสาระจากแหล่งข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ รวบรวมความรู้ความคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าแล้วนำองค์ความรู้มา ต้องสร้างเนื้อหาให้ตรงกับวัยของผู้อ่าน การใช้ภาษาให้ถูกต้องชัดเจน ใช้คำธรรมดาสื่อสารได้ง่าย รูปปกสวยดึงดูดความสนใจ ตัวหนังสือโตไม่เล็กเกินไป รูปภาพก็สวยงาม ทันสมัย และสิ่งสำคัญเด็กอ่านแล้วได้ความรู้และความเข้าใจ

5.1.6 ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับเด็กนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถในการจัดทำ ต้องมีความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้หนังสือมีคุณค่า เหมาะสมกับความสนใจ และจุดมุ่งหมายของหนังสือ ซึ่งขั้นตอนการทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้มีผู้เชี่ยวชาญแนะนำไว้ เช่น

จินตนา ไบกาซูยี (2542: 48-53) ได้แนะนำขั้นตอนในการเขียนไว้ 3 ขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตั้งเป้าหมายในการเขียนให้ชัดเจนว่าจะเขียนในรูปแบบใด นิทาน นิยาย เรื่องสั้น ฯลฯ แนวคิดของเรื่องต้องกำหนดให้ชัดเจนและควรมีเพียงแนวคิดเดียวไม่ควรมีหลายแนวคิด เขียนโครงเรื่องไว้คร่าวๆ ทบทวนดูว่าลงตัวหรือไม่ กำหนดความยาวของเรื่องว่าจะใช้กี่หน้า เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ลงมือเขียนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างละเอียด แล้วตั้งชื่อเรื่อง พร้อมกับทบทวนชื่อเรื่องว่าเหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือไม่ เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้เก็บไว้สักระยะหนึ่งแล้วนำมาอ่านใหม่เพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงจนพอใจอีกครั้ง

ขั้นที่ 3 ทบทวนเรื่องที่เขียนอีกครั้งเพื่อดูสำนวนภาษา ลงมือเขียนหรือพิมพ์ต้นฉบับ และอ่านทบทวนเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อดูความถูกต้องโดยเฉพาะตัวสะกด ก่อนส่งต้นฉบับให้บรรณาธิการเพื่อจัดทำภาพประกอบ

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 12-21) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

- 1) ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับเด็ก โดยศึกษาจากหนังสือที่ขณะการประกวดหรือการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก
- 2) เลือกเนื้อหา อาจนำมาได้หลายทางเช่น เนื้อเรื่องจากหลักสูตรมัธยมศึกษาหรือท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถหาเนื้อหาได้จากการศึกษาความสนใจและความต้องการของเด็กวัยต่างๆ

3) เขียนโครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องจะครอบคลุมจำนวนหน้า หัวข้อเรื่อง ความสั้นยาวของแต่ละหัวข้อ เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดรูปเล่มและการจัดวางหน้าให้เหมาะสมกับ ภาพประกอบ โครงเรื่องควรจัดทำย่อๆ ให้เห็นชัดเจนทั้งเรื่อง โดยเริ่มที่การวางจุดหมายหรือแก่นของ เรื่องก่อน เมื่อได้แก่นของเรื่องแล้วจึงค่อยผูกเป็นโครงเรื่อง

4) เขียนบท (Script) เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากโครงเรื่องหรือเนื้อเรื่องย่อ เขียนบอกขั้นตอนของเนื้อเรื่องและรูปภาพ โดยการบอกว่าแต่ละหน้าของหนังสือจะมีภาพและคำ บรรยายอะไรบ้างและมีกี่ครั้ง

5) ทำดัมมี่ (Dummy) คือการทำรูปเล่มจำลองของหนังสือที่จะทำขึ้นมาอาจ ทำเป็นเล่มเล็กๆก็ได้ แล้วนำรายละเอียดจากบทสคริปต์ที่เขียนขึ้นมาเขียนและวาดรูปลงไปทีดัมมี่ ตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย ดัมมี่เป็นการทดลองทำก่อนที่จะพิมพ์เป็นเล่มเพื่อจะได้ดูว่ามีความ เหมาะสมเพียงใด

6) ทำรูปเล่ม (Format) หมายถึงลักษณะรูปร่าง ขนาดกระดาษและขนาด ตัวหนังสือหรือตัวพิมพ์ ลักษณะและขนาดรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะหยิบถือได้สะดวกความหนา ของหนังสือขึ้นอยู่กับระดับอายุของผู้อ่าน หนังสือที่มีเนื้อเรื่องยาวมากควรแบ่งออกเป็นหลายเล่ม โดย จบเป็นตอนๆแต่ละตอนจบในตัวเอง ขนาดรูปเล่มถือเอาความกะทัดรัดเปิดง่ายเป็นเกณฑ์ รูปเล่มที่ นิยมในการสร้างหนังสือขนาดเล็กคือ 13 × 18.5 เซนติเมตร (16 หน้ายก) ขนาดกลาง 14.5 × 21 เซนติเมตร (16 หน้ายก) ในแนวนอนหรือแนวตั้ง

7) การตั้งชื่อเรื่อง อาจตั้งก่อนหรือหลังการเขียนก็ได้แต่ควรให้น่าสนใจ ระวัง มีความแปลกใหม่ทำให้เขาได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กติดใจและเกิด ภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากชื่อตัวเอกของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ เนื้อเรื่อง ชื่อสถานที่ หรือลักษณะรูปร่างหนังสือ

ส่วนถวัลย์ มาศจรัส (2545: 2) ได้แนะนำขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่าน เพิ่มเติมไว้ดังนี้

1) เขียนเรื่อง กำหนดจำนวนหน้า (อายุ 11-13 ปี ประมาณ 25-30 หน้า)
2) ตัดกระดาษเท่าหนังสือ 8 หน้ายก (18.5×26 เซนติเมตร) เหมาะสำหรับเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น

3) แบ่งเนื้อที่ สำหรับการเขียนเรื่อง และภาพประกอบให้สวยงาม

4) บนภาพปก เขียนชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งให้เรียบร้อย

เมื่อวางแผนการทำทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว ให้เตรียมนำเข้าเล่ม ส่วนต่างๆ ที่จะเข้าเล่มมีดังนี้

ก) ปกหน้า – ปกหลัง ข้อความบนปกหน้ามีเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง
สำนักพิมพ์หรือตราของสำนักพิมพ์

ข) ไบรอนหน้าปก จะเป็นหน้าว่าง มีทั้งด้านหน้า และด้านหลัง

ค) หน้าชื่อเรื่อง จะมีชื่อเรื่องหนังสือปรากฏอยู่เท่านั้น

ง) หน้าปกใน เป็นหน้าที่สำคัญเพราะประกอบด้วยรายการต่างๆ คือชื่อ
หนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบ ชื่อชุด ผู้จัดพิมพ์หรือสำนักพิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์
ครั้งที่พิมพ์ ราคา

จ) หน้าลิขสิทธิ์ หน้านี้จะบอกถึงผู้เขียน ผู้วาดภาพ ปีที่พิมพ์ จัดทำลิขสิทธิ์
และอื่นๆที่ผู้จัดทำเห็นว่าควรจะได้

ฉ) คำนำ จะบอกความมุ่งหมายในการแต่งหนังสือ และเนื้อเรื่องของหนังสือ
เป็นการกล่าวขอบคุณของผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์ต่อผู้ที่ช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือ

ช) หน้าคำอุทิศ เป็นคำที่ผู้เขียนกล่าวแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

ซ) สารบัญ มีไว้เพื่อให้เด็กได้เลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจ

ฌ) เรื่องทั้งหมด หน้าแรกของหนังสือจะเป็นหน้าขวามือ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติมนั้น ต้องมีการวางแผนอย่าง
รอบคอบ กำหนดประเภทหนังสือที่จะเขียน กำหนดชื่อเรื่อง กำหนดจุดประสงค์ กำหนดระดับ
ผู้อ่านซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย และศึกษาจิตวิทยา ความสนใจและความต้องการของผู้อ่านด้วย

5.1.7 การประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม

ในการประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม มีหลักเกณฑ์ในการประเมินมีผู้
กล่าวถึงไว้ดังนี้

สมพร จารุณี (2554: 13-60, 13-61) กล่าวถึงจะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐานที่ดี
ในด้านต่อไปนี้

1) เนื้อหา เนื้อหาของหนังสือต้องถูกต้อง และทันสมัย ในกรณีที่กำลังถึง
เนื้อหาสาระหรือการค้นพบความรู้ใหม่ๆ ที่ยังเป็นที่ยังสงสัยหรือเป็นประเด็นที่มีข้อโต้แย้ง ก็ควรมีเหตุผล
แสดงถึงที่มาอย่างชัดเจน

2) การเสนอเนื้อหา ควรแสดงให้เห็นผู้อ่านทราบจุดมุ่งหมายในการเสนอเนื้อหา
สารประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับ มีการลำดับเรื่องดี หนังสือประเภทสารคดีที่มุ่งให้ความรู้ ควรมีการ
กำหนดเป็นหัวข้อเรื่องต่างๆ ที่สอดคล้องสัมพันธ์กันตามหลักวิชา หรือเป็นไปตามลำดับเหตุการณ์
หรือตามพื้นที่ เป็นต้น เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจ หากมี คำประพันธ์ร้อยกรองนั้น ต้อง
ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ไม่ว่าหนังสือเสริมประสบการณ์จะแต่งขึ้นในรูปลักษณะใด การนำเสนอ
เนื้อหาควรจะต้องมีความเหมาะสมกับผู้อ่านเป้าหมาย

3) การใช้ภาษา มีความถูกต้องสละสลวย กะทัดรัด ชัดเจน และเหมาะสมกับผู้อ่านเป้าหมาย

4) เอกภาพและสัมพันธภาพ เนื้อหาสาระ และการเสนอเนื้อหา ควรมียุทธศาสตร์สอดคล้องสนองจุดมุ่งหมายของหนังสือ มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับสอดคล้องสัมพันธ์กัน อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความชัดเจน และเข้าใจง่าย

5) คุณประโยชน์และความน่าสนใจ หนังสือไม่ว่าจะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องใด มีจุดมุ่งหมายทั่วไปหรือเฉพาะเจาะจงอย่างไร ควรเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านเกี่ยวกับสาระความรู้ การส่งเสริมความคิด เจตคติ และค่านิยมที่เหมาะสม อยางใดอย่างหนึ่ง หรือหลายด้านพร้อมกันไป ชูติมา สัจจามันท์ และคณะ (2543: 107) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินค่าสารคดี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านเนื้อหา พิจารณาจากการให้สาระความรู้ที่เพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่และหรือประเทืองปัญญา ความถูกต้องความน่าเชื่อถือของข้อมูล เนื้อหามีลักษณะริเริ่มสร้างสรรค์เนื้อหามีลักษณะสมเหตุสมผล เนื้อหามีเอกภาพ

2) วิธีการนำเสนอ พิจารณาจากชื่อเรื่องน่าสนใจ กระชับตรงประเด็น การเปิดเรื่องอย่างมีศิลปะ การลำดับเรื่องชวนติดตาม การปิดเรื่องอย่างประทับใจ กลวิธีการนำเสนอเหมาะสมกับเนื้อหาและน่าสนใจ การจัดรูปเล่ม การใช้ภาพและแผนภูมิอย่างเหมาะสม

3) การใช้ภาษา พิจารณาจากการใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน การใช้สำนวนภาษาที่มีพลังในการสื่อสาร การใช้ภาษาที่สละสลวย ประณีต

ถวัลย์ มาศจรัส (2548: 164) ได้อธิบายเกณฑ์การประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับการจัดทำเป็นผลงานทางวิชาการ และกรณีทั่วไปไว้ดังนี้

- 1) ด้านเนื้อหา
 - 1.1) สอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2) ถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นปัจจุบัน
 - 1.3) ยากง่ายพอเหมาะกับช่วงชั้น
 - 1.4) มีความยาวของเนื้อหาพอเหมาะ
 - 1.5) มีแหล่งอ้างอิง ค้นคว้า และ/หรือบรรณานุกรม
 - 1.6) ไม่ขัดต่อความมั่นคงและศีลธรรมอันดีงาม

- 2) การนำเสนอเนื้อหา
 - 2.1) มีรูปแบบการเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมและน่าสนใจ
 - 2.2) เสนอเนื้อหาการอ่าน เพิ่มพูนทักษะการคิด
- 3) การใช้ภาษา
 - 3.1) สื่อความหมายชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย
 - 3.2) ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา
 - 3.3) ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
 - 3.4) ใช้ศัพท์เฉพาะถูกต้อง (ถ้ามี)
- 4) ภาพ ตาราง แผนภูมิ
 - 4.1) ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน
 - 4.2) เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา
 - 4.3) มีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ
 - 4.4) ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน

นอกจากนี้ยังมีเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับรูปเล่ม เช่น ขนาดของเล่ม การออกแบบปก ขนาดตัวอักษร กระดาษที่ใช้ การเข้าเล่มแข็งแรงทนทาน การจัดหน้า เช่น การจัดวางภาพประกอบ และตัวอักษรเหมาะสม ภาพประกอบน่าสนใจ ปริมาณภาพประกอบมีความเหมาะสม

จากการประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ว่า ควรพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหา การใช้ภาษา ภาพประกอบ รูปเล่ม และความน่าสนใจ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพิจารณาหรือการประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากหนังสือ

5.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน

5.2.1 ความหมายของตำนาน

ตำนานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องที่แสดงกิจบ้านเมือง อันล่วงเลยมานานแล้ว ส่วนมากเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปุชนิยมบุคคล เรื่องราวของตำนานมุ่งเน้นอธิบายลักษณะเรื่องราวเพื่อให้ความรู้แก่คนรุ่นหลัง ผู้เล่าและคนในท้องถิ่นมักมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงมีรูปแบบที่ไม่แน่นอนแตกต่างกันไปตามเหตุการณ์

ได้มีผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการให้ความหมายของตำนานไว้ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 497) ได้ให้ความหมายของตำนานว่าหมายถึงเรื่องแสดงความเป็นมาแต่ปางหลังของสถานที่ บุคคล หรือพิธีกรรม เป็นต้น เรื่องราวมนานที่เล่ากันสืบๆ มา

นาฏวิภา ชลิตานนท์ (2524: 107-112) ได้สรุปความหมายของตำนานว่า หมายถึง เรื่องเล่าต่อๆ กันมาโดยสมมุติว่าจริง เป็นเรื่องซึ่งมักเกี่ยวกับกษัตริย์ วีรบุรุษหรือบุคคล

สำคัญๆเป็นชนิดหนึ่งของนิทานพื้นเมือง ซึ่งเน้นเกี่ยวกับมนุษย์ มีจุดหมายที่จะอธิบายหรือสรรเสริญบรรพบุรุษและวงศ์วานโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามมิใช่การจดบันทึกทางประวัติศาสตร์ แต่อาจกล่าวถึงบุคคลในประวัติศาสตร์และข้อเท็จจริงบางประการในประวัติศาสตร์

ไพโรธ เลิศพิริยกุลม (2526: 25) ได้ให้ความหมายของตำนานว่า หมายถึงเรื่องราวโบราณที่เล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับบุคคล ชนชาติ สถานที่ หรือสิ่งของ โดยมักจะเชื่อกันว่าเป็นความจริง อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้าซึ่งมักจะประกอบด้วยอิทธิปาฏิหาริย์ เรื่องเล่าขานเกี่ยวกับบุคคลมักจะแสดงให้เห็นความกล้าหาญ ความเป็นวีรบุรุษและวีระสตรี อาจจะมี ความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

ลมูล จันทน์หอม (2538: 25) ได้สรุปความหมายของตำนานว่า หมายถึงเรื่องราวที่เป็นงานเขียนที่บันทึกเรื่องราวต่างๆ เช่น นิทาน นิยายและคำบอกเล่าต่างๆ ย้อนหลังไปในอดีตที่ไกลมากของล้านนา ประกิตตำนานมักจะมีพุทธศาสนาเป็นแกนกลางในการเขียน รวมไปถึงเรื่องราวที่เกี่ยวกับกษัตริย์และวีระบุรุษที่สำคัญๆของล้านนา

สรุปได้ว่า ตำนาน หมายถึง เรื่องเล่าที่สืบทอด กันมาเป็นเวลานานจนหาที่มาไม่ได้เป็นเรื่องที่สมมุติว่าจริงมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับกษัตริย์ วีรบุรุษหรือบุคคลสำคัญและมีเนื้อหาเพื่ออธิบายที่มาของสิ่งต่างๆหรือสถานที่ต่างๆ

5.2.2 ความสำคัญของตำนาน

ได้มีผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของตำนานไว้ดังนี้

ลมูล จันทน์หอม (2538: 26) กล่าวว่า ตำนานให้ประโยชน์ทางการศึกษาแก่ประชาชนคือบอกให้ทราบความเจริญที่สำคัญต่างๆ เป็นแหล่งศึกษาสภาพชีวิตและวัฒนธรรมของชาวบ้าน ซึ่งมีความสำคัญดังนี้คือ

- 1) ให้คุณค่าด้านสังคม โดยแสดงให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษและสภาพบ้านเมือง ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของบรรพบุรุษในสมัยนั้น
- 2) ให้คุณค่าด้านปรัชญาและความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ นิทานและตำนานท้องถิ่นเป็นที่รวมแห่งปรัชญาการดำเนินชีวิตของคนในสังคม เนื้อเรื่องสอดแทรกปรัชญาแง่คิดของชีวิตศีลธรรม ตลอดจนคติธรรม เพื่อยกระดับจิตใจของผู้อ่านและผู้ฟังให้สูงขึ้น ทำให้เข้าใจพื้นฐานของชีวิตได้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- 3) สะท้อนประวัติศาสตร์การต่อสู้ของเผ่าพันธุ์มนุษย์ว่ากว่าจะรวมกันเป็นประเทศชาติในปัจจุบัน ต้องรบพุ่งเสียเลือดเนื้อมากมาย

4) สะท้อนเรื่องกรรมและการตั้งสัตย์อธิฐาน ตำนานส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็น
 แจ่งว่าทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ผลชั่ว รวมทั้งให้ข้อคิดเรื่องการทำความดีและหากตั้งสัตย์อธิฐานก็
 จะได้สมปรารถนา

5) อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเชื่อ

6) สร้างความภูมิใจในท้องถิ่นของตน เพราะเมื่อทราบเรื่องราวความเป็นมา
 ของท้องถิ่นที่กว่าจะมาเป็นคนชาติเช่นทุกวันนี้ บรรพบุรุษต้องต่อสู้กับความยากลำบากต่างๆ อย่าง
 มากมาย ทำให้เกิดความภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และมีกำลังใจต่อสู้ เพื่อพัฒนาสังคมของชาติ
 ต่อไป

สรุปได้ว่า ความสำคัญของตำนาน แสดงให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของ
 บรรพบุรุษและสภาพบ้านเมือง ตำนานและนิทานพื้นบ้านเป็นแหล่งรวมปรัชญาการดำเนินชีวิตของคน
 ในสังคม เมื่อทราบเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นทำให้เกิดความภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

5.2.3 ประเภทของตำนาน

มีผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของตำนานไว้ดังนี้

ไพโรธ เลิศพิริยกุล (2526: 25) แบ่งประเภทตำนานตามแบบของนิทาน
 ดังนี้คือ

1) ตำนานเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ปรากฏการณ์ธรรมชาติเป็นสิ่งที่
 มนุษย์พบเห็นคุ้นเคย แต่ไม่สามารถหาคำตอบได้ว่าเกิดจากอะไร จึงมีผู้รู้แต่งเป็นเรื่องเล่าอธิบาย
 ที่มาของปรากฏการณ์ธรรมชาติเหล่านี้ออกมาเป็นรูปนามธรรม เช่น ตำนานเกี่ยวกับจันทรุปราคาใน
 ภาคเหนือ เรียก กบกินเดือน

2) ตำนานเกี่ยวกับสถานที่ มนุษย์ได้พยายามแสวงหาเหตุผลและมโนภาพเพื่อ
 อธิบายที่มาของสิ่งต่างๆจึงเกิดเป็นเรื่องเล่าตำนานเกี่ยวกับสถานที่และภูมิประเทศรอบๆตัว เรื่องเล่า
 เหล่านี้ได้เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วคน จึงมีการเสริมเรื่องอื่นๆ ตามลักษณะความเชื่อและความนิยม
 ของคนในท้องถิ่นเข้าไปจนคนปัจจุบันอาจถือว่าเป็นเรื่องไร้สาระ ตำนานเหล่านี้มีส่วนช่วยให้เรา
 เข้าใจความคิดและภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของเราได้เป็นอย่างดี เช่นตำนานแม่น้ำปิง

3) ตำนานเกี่ยวกับบุคคล มักเป็นเรื่องที่กล่าวถึงคุณธรรม ความฉลาด
 ความสามารถ ความกล้าหาญของบุคคล ซึ่งมีตัวตนจริง มีสถานที่ และกำหนดระยะเวลาของ
 เหตุการณ์ที่แน่นอน บางครั้งมีเรื่องเหนือธรรมชาติที่เกิดจากการเล่าตกแต่งเสริมขึ้นแต่มีเค้าความจริง
 เช่น พระเจ้าพรหมมหาราช

ดังนั้นจากประเภทของตำนานดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้จัดประเภทของ
 ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือเป็น 2 ประเภทคือ ตำนานบุคคลและตำนานสถานที่

5.2.4 เนื้อหาของตำนาน

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2527: 23-25) กล่าวว่า ตำนานล้านนาเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ของล้านนา ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นประมุขพงศาวดารท้องถิ่นของโยนกครอบคลุมระยะเวลาถึง 9 ศตวรรษเริ่มตั้งแต่เป็นนิยายปรัมปรา เรื่องสร้างเมืองต่างๆราวพุทธศตวรรษที่ 16 จนถึงการผสมผสานเอาเรื่องราวอันเป็นอภินิหาร และความเชื่อในนิยายปรัมปราเข้าไว้ด้วยกัน และมีลักษณะเป็นผลผลิตทางจินตนาการที่เกิดจากความเชื่อและความเชื่อที่ต้องการความเข้าใจแบบหนึ่ง โดยเฉพาะที่แตกต่างจากปัจจุบันเพราะการแสดงออกของตำนาน มักเป็นไปในรูปของสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้นจากลักษณะความคิดทางสังคม

สรุปได้ว่า เนื้อหาของตำนานเป็นบันทึกเหตุการณ์ในอดีต เป็นเรื่องเกี่ยวกับคำบอกเล่าปรัมปรา เล่าถ่ายทอดกันมาโดยหาแหล่งกำเนิดไม่ได้ เรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่นซึ่งมีข้อมูลทางประวัติศาสตร์แฝงอยู่ มีลักษณะการจด คัดลอก รวบรวม ชำระแก้ไขโดยมีจุดประสงค์ต่างๆกัน

5.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิทานพื้นบ้าน

5.3.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 634) ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป เหตุ เช่นโรคนิทาน เรื่องเดิม เช่น วัตถุนิทาน

เปลื้อง ณ นคร (2544: 250) ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานหมายถึง เหตุ , เรื่องเดิม คำเล่าเรื่อง เรื่อง นิยาย

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 157) ให้ความหมายไว้ว่า นิทานเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านานด้วยมุขปาฐะ คือการเล่าจากปากต่อปากเรื่อยมา ตั้งแต่ยังไม่มีการพิมพ์เกิดขึ้นจนกระทั่งมีการพิมพ์เกิดขึ้น จึงมีการบันทึกเป็นเรื่องราว เนื่องจากเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา เนื้อเรื่องเดียวกันจึงมีหลายสำนวน และผิดเพี้ยนกันไป

กิ่งแก้ว เพ็ชรราช (2542: 95) ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทานเป็น คำศัพท์ภาษาบาลี มีความหมายว่าคำเล่าเรื่อง ผู้เล่าอาจสอดแทรกอารมณ์และความคิดเห็นลงไปด้วย

สรุปความหมายของนิทานพื้นบ้านหมายถึง เรื่องเล่าทุกชนิดที่เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ทั้งที่มีลายลักษณ์อักษรและมุขปาฐะ ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองความต้องการด้านจิตใจของผู้ฟัง อาจสอดแทรกคติธรรมไว้ด้วย

5.3.2 ลักษณะของนิทานพื้นบ้าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้
 กุหลาบ มัลลิกะมาส (อ้างถึงใน วิเชียร เกษประทุม 2548: 2) ได้สรุป
 ลักษณะของนิทานไว้ดังนี้คือ

- 1) เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้วไม่ใช่ร้อยกรอง
- 2) เล่ากันด้วยปากมาเป็นเวลาช้านาน แต่ต่อมาระยะหลังเมื่อการเขียนเจริญ
 ขึ้นก็อาจเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปาก
- 3) ไม่ปรากฏผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่า ฟังมาจากผู้เล่าซึ่งเป็น
 บุคคลสำคัญยิ่งในอดีตอีกต่อหนึ่ง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 175) ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานโดยทั่วไป
 ไป ไม่ว่าจะของชนชาติใด มักเป็นเรื่องของมนุษย์และมีตัวละคร โดยตัวละครอาจเป็นคน สัตว์ เทวดา
 นางฟ้า นิทานนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วยังสอดแทรกคติสอนใจ คุณธรรมและจริยธรรม

วีระวัชร ปิ่นเขียน (2542: 16) ได้สรุปลักษณะของนิทานว่าเป็นเรื่องเก่าแก่ที่
 เล่าต่อๆสืบกันมาจนถึงปัจจุบัน บางเรื่องแผ่กว้างไปทั่วโลก เมื่อตกไปยังท้องถิ่นใดก็มักปรับเนื้อเรื่อง
 ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของแถบลุ่มนั้น ดังนั้นแม้ว่าจุดของเนื้อเรื่องจะเป็นอย่างเดียวกัน แต่ก็มี
 แตกต่างกันบ้างในรายละเอียด

สรุปได้ว่าลักษณะของนิทานนั้น เป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปากต่อ
 ปาก โดยไม่ทราบว่ามีผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร จำนวนที่เล่ามักเป็นร้อยแก้ว นิทานพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่น
 อาจมีลักษณะเนื้อหาคล้ายๆกัน แต่อาจแตกต่างกันบ้างรายละเอียด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมใน
 ท้องถิ่นนั้น

5.3.3 ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงประเภทของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้
 ประคอง นิมมานเหมินท์ (2542 :89) ได้แบ่งประเภทนิทานพื้นบ้านของไทย
 ไว้เป็น 11 ประเภทดังนี้

- 1) นิทานเทพปกรณัม
- 2) นิทานศาสนา
- 3) นิทานคติ
- 4) นิทานมหัศจรรย์
- 5) นิทานชีวิต
- 6) นิทานประจำถิ่น
- 7) นิทานอธิบายเหตุ

8) นิทานสัตว์

9) เรื่องผี

10) มุขตลกและเรื่องไม้

11) นิทานเข้าแบบ

จิระประภา บุญยนิติกัย และคนอื่นๆ (2551 : 17 – 21) ได้แบ่งประเภท

นิทานอย่างกว้างๆ ได้ 5 ประเภทดังนี้

1) นิทานปรัมปรา นิทานประเภทนี้มีที่เห็นได้ชัดคือ เป็นเรื่องค่อนข้างยาวเป็นเรื่องสมมติว่าเกิดขึ้นในที่ใดที่หนึ่ง แต่สถานที่ไม่กำหนดชัดเจนว่าที่ไหน

2) นิทานท้องถิ่น นิทานชนิดนี้มีขนาดสั้นกว่านิทานปรัมปรา มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์เดียวและเกี่ยวกับความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันเป็นของพื้นบ้านเมืองนั้น

3) เทพนิยาย นิทานประเภทนี้เป็นนิทานที่มี เทวดา นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในเรื่อง เช่น เมฆลารามสูตร ท้าวมหาสงกรานต์

4) นิทานเรื่องสัตว์ ตัวเอกของนิทานประเภทนี้จะเป็นสัตว์เสมอ ตัวละครแม้จะไม่ใช่มนุษย์ แต่สมมุติว่ามีความคิดและการกระทำต่างๆตลอดจนการพูดจาอย่างมนุษย์

5) นิทานตลกขบขัน นิทานประเภทนี้มักเป็นเรื่องสั้นๆ ตัวเอกของเรื่องบางทีก็ไม่ใช่คนฉลาดหรือมีความสามารถ อาจเป็นคนที่ทำเรื่องผิดปกตวิสัยของมนุษย์ เช่น เรื่องศรีธนญชัย สรุปได้ว่าประเภทของนิทานพื้นบ้าน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อขนบธรรมเนียม ประเพณี อันเป็นของพื้นบ้านนั้น เป็นนิทานที่มี เทวดา นางฟ้า เป็นตัวบุคคลในเรื่อง มักเป็นเรื่องสั้นๆ

5.3.4 คุณค่าของนิทานพื้นบ้าน

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้

อารีย์ ทองแก้ว (2550 : 7) ได้บอกถึงคุณค่าของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้คือ

1) เป็นการสะท้อนความคิด จินตนาการของชาวบ้านตามสภาพวิถีชีวิตของชุมชน

2) เป็นการถ่ายทอดความคิดบริสุทธิ์ของคนในชุมชนแต่ละท้องถิ่น ทั้งการคิด การเขียน การถักทอและการประดิษฐ์

3) นิทานทำให้เห็นคุณค่าชีวิต ทั้งทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ

4) นิทานสะท้อนภูมิปัญญาของผู้คิดสร้างสรรค์ และผู้สืบทอดนำมาใช้ให้เหมาะสมในชีวิตตามยุคสมัย

วิเชียร เกษประทุม (2548: 9) ได้อธิบายถึงคุณค่าของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้คือ

- 1) นิทานให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นการผ่อนคลายความเครียดและช่วยให้เวลาผ่านไปอย่างไม่น่าเบื่อหน่าย
 - 2) นิทานช่วยกระชับความสัมพันธ์ในครอบครัว การเล่านิทานช่วยให้เด็กและผู้ใหญ่ได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น
 - 3) นิทานให้การศึกษาและเสริมสร้างจินตนาการ ด้วยที่นิทานมีตัวละครซึ่งมีชีวิตจิตใจแบบมนุษย์ เมื่อเด็กได้ฟังนิทานเท่ากับว่ามีโอกาสได้เรียนรู้ลักษณะมนุษย์ เป็นการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องของชีวิตมากขึ้น
 - 4) นิทานให้ข้อคิดและคติเตือนใจ นิทานไม่ได้ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินเท่านั้น นิทานยังแฝงข้อคิด คติเตือนใจ ช่วยปลูกฝังคุณธรรมต่างๆให้แก่ผู้ฟังด้วย
 - 5) นิทานช่วยสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในอดีตหลายๆด้าน เช่น ลักษณะของสังคมวิถีชีวิตของประชาชนในสังคม ประเพณี ความเชื่อต่างๆ
- สรุปได้ว่านิทานพื้นบ้านมีคุณค่าในด้านความบันเทิง เช่น ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด คุณค่าด้านสังคม เช่น สะท้อนแนวคิดค่านิยมวัฒนธรรม ประเพณีของสังคม และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

5.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำเภอวังเหนือ

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอวังเหนือ ซึ่งได้กล่าวถึงอำเภอวังเหนือ ไว้ดังนี้ คำขวัญอำเภอวังเหนือ “พญาวังเรื่องนาม พระธาตุงามเรื่องชื่อ น้ำตกสวยเลื่องลือ นามนี้คือวังเหนือ” อำเภอวังเหนือ เป็นอำเภอที่อยู่เหนือสุดของจังหวัดลำปาง เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำวัง ชุมชนในท้องถิ่นมีวิถีการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย อยู่กับธรรมชาติ ซึ่งแบ่งเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

5.4.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอวังเหนือตั้งอยู่ทางทิศเหนือสุดของจังหวัด ห่างจากตัวเมืองลำปาง 108 กิโลเมตร แต่อยู่ห่างจากตัวเมืองพะเยาเพียง 55 กิโลเมตร และห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 99 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพาน (จังหวัดเชียงราย)
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอแม่ใจและอำเภอเมืองพะเยา (จังหวัดพะเยา)
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภองาว อำเภอแจ้ห่ม และอำเภอเมืองปาน
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเวียงป่าเป้า (จังหวัดเชียงราย)

5.4.2 การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอวังเหนือแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 8 ตำบล 80 หมู่บ้าน ได้แก่

1) ตำบลทุ่งฮั่ว 12 หมู่บ้าน	5) วังทอง 9 หมู่บ้าน
2) วังเหนือ 9 หมู่บ้าน	6) วังซ้าย 10 หมู่บ้าน
3) วังใต้ 7 หมู่บ้าน	7) วังแก้ว 7 หมู่บ้าน
4) ร่องเคาะ 17 หมู่บ้าน	8) วังทรายคำ 9 หมู่บ้าน

5.4.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอวังเหนือประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านใหม่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลวังเหนือ เทศบาลตำบลวังเหนือ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลวังเหนือ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งฮั่ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทุ่งฮั่วทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลวังเหนือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังเหนือ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลบ้านใหม่และเทศบาลตำบลวังเหนือ) องค์การบริหารส่วนตำบลวังใต้ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังใต้ทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลร่องเคาะทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังทองทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังซ้ายทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลวังแก้ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังแก้วทั้งตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลวังทรายคำ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังทรายคำทั้งตำบล

5.4.4 ลักษณะของตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ

ตำนานและนิทานพื้นบ้านในอำเภอวังเหนือมีลักษณะเฉพาะที่เห็นเด่นชัด คือ เป็นเรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงเรื่องไม่ซับซ้อน วิธีการเล่าเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร เล่ากันด้วยปากสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน โครงเรื่องของตำนานและนิทานบางเรื่องอาจมีความคล้ายคลึงกับตำนานและนิทานของท้องถิ่นอื่นแต่ในรายละเอียดบางอย่างมีความแตกต่างกัน ใช้ภาษาถิ่นในการเล่า ตัวละครจะมีทั้งคนและสัตว์มาเกี่ยวข้อง

ลักษณะของตำนานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือเป็นเรื่องเกี่ยวกับโบราณสถาน ประวัติศาสตร์ เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ ส่วนนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ เป็นเรื่องเล่าต่อกันมาด้วยปาก ซึ่งมีตำนานและนิทานพื้นบ้านอยู่เป็นจำนวนมาก ผู้ศึกษาได้คัดเลือกตำนานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือมา 6 เรื่องและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือมา 9 เรื่องนำมาเป็นเนื้อหาในหนังสืออ่านเพิ่มเติม

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานค้นคว้าและทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้มีผู้ให้ความสนใจและศึกษาไว้มากมายดังต่อไปนี้เช่น

เสาวนีย์ ฝักทอง (2546) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นเมืองอุบล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่าน

เพิ่มเติมเรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองอุบล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม ผลการศึกษาพบว่า การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินด้านเนื้อหา วิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา การจัดรูปเล่ม การจัดหน้าและ ภาพประกอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.75 – 1.00 โดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 การตรวจสอบ โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.15 – 4.46 และมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 4.31 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก สรุปว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพระดับดีมาก

แสงอรุณ ประสพภาณจน์ (2546) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้าน กาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดกาญจนบุรี และหาประสิทธิภาพของหนังสือ อ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้คือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านกาญจนบุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80 /80 และนักเรียนที่เรียนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านกาญจนบุรีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณธนา คำสุภา (2546) สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านหริภุช ชัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดลำพูน การศึกษา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมและตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานพื้นบ้านหริภุชชัย ที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการจัดทำรูปเล่ม เนื้อหาและการใช้ภาษา ภาพประกอบมีค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1 การตรวจสอบคุณภาพของหนังสือโดยนักเรียน ด้านรูปเล่ม การใช้ภาษา เนื้อหา และภาพประกอบ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.93 -1 สรุปว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ สร้างขึ้นมีคุณภาพระดับสูง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยภาพรวม จะนำข้อมูลในท้องถิ่นมาสร้างเป็นเนื้อหา และผลการวิจัยส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับดีถึงดีมากเหมาะสม ที่จะนำไปใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูมีสื่อใช้ให้ผู้เรียนเกิดนิสัยรักการอ่าน มากขึ้นและเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านที่ใช้เป็นพื้นฐานในการบูรณาการทักษะอื่นๆต่อไป

6. แนวทางการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

6.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

6.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

6.2.1 การสร้างหนังสือ

6.2.2 การปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

6.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของหนังสือ

หนังสือที่สร้างขึ้น คือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะที่เน้นการเสริมทักษะการอ่าน ให้ความรู้ด้านตำนานและนิทานพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดลักษณะและโครงสร้างหนังสือ ดังนี้

6.1.1 ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อายุ 10-12 ปี
- 2) แหล่งที่มาของหัวข้อเรื่องที่น่าสนใจเป็นแนวทางในการเขียนคือ สภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเลือกเรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านของอำเภอวังเหนือ มาสร้างหนังสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร และตัวชี้วัดชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 3) กำหนดชื่อเรื่อง ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องว่าตำนานและนิทานพื้นบ้านของอำเภอวังเหนือ
- 4) แนวการเขียน เป็นแบบสารบันเทิง คือ การประสมประสานระหว่าง การเขียนแบบ สารคดีและบันเทิงคดีเข้าด้วยกัน เพื่อให้เนื้อหา มีความสนุกสนาน โดยยังมีสาระที่เป็น ความรู้ ความคิดแก่ผู้อ่าน
- 5) รูปเล่มหนังสือ ใช้รูปเล่มมาตรฐานทั่วไปขนาด 18.5×26 ซม. หรือขนาด 8 หน้ายก
- 6) เนื้อหาหนังสือ ประกอบด้วยตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นพิจารณาเลือกแล้ว จำนวน 15 เรื่อง

6.1.2 โครงสร้างของหนังสือ

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วยเนื้อเรื่อง คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่อง และมีภาพประกอบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) โครงสร้างเนื้อหา การเขียนเนื้อหาตำนานและนิทานพื้นบ้านแต่ละเรื่องจะมีโครงสร้างประกอบด้วยเนื้อหา คำอธิบายศัพท์ กิจกรรมท้ายเรื่อง และภาพประกอบ

2) เนื้อหา เป็นการนำตำนานและนิทานพื้นบ้าน ทั้งที่เป็นมุขปาฐะ และที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรมาเขียนเรียบเรียงให้เป็นเนื้อหา ลักษณะของตำนานและนิทานพื้นบ้านที่เลือกมาจะมีเนื้อหาที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตร แหล่งข้อมูลของเนื้อหาจะได้อ่านมาโดยการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน

3) คำอธิบายศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ เช่น คำศัพท์ยาก คำศัพท์ภาษาถิ่น ที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น แหล่งที่มาของการอธิบายความหมาย ได้อ่านมาโดยการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น จากการศึกษา พจนานุกรมและเอกสารที่มีผู้บันทึกไว้

4) กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลจากการอ่าน ตำนานและนิทานพื้นบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี

5) ภาพประกอบ เป็นภาพวาดและภาพถ่ายที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เพื่อช่วยส่งเสริมให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมีความเพลิดเพลินในการอ่านหนังสือ

6.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

การสร้างและพัฒนาหนังสือมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างหนังสือ ขั้นการปรับปรุงคุณภาพ โดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นการตรวจสอบคุณภาพ โดยการนำหนังสือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน และให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างอ่านแล้วเก็บข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

6.2.1 การสร้างหนังสือ

1) ศึกษาหลักสูตร การศึกษาหลักสูตรได้พิจารณาสาระตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้ววิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี เนื้อหาหนังสือ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือ

2) ศึกษาข้อมูลตำนานและนิทานพื้นบ้าน โดยการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่นที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น และศึกษาเอกสารที่มีผู้บันทึกไว้ เพื่อคัดเลือก ตำนานและนิทานพื้นบ้านที่มีคุณค่าเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรนำมาใช้ในการสร้างหนังสือ

3) ศึกษาเอกสาร แนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสือให้มีคุณภาพ

4) กำหนดโครงสร้างของหนังสือ นำผลการศึกษารายละเอียดของหลักสูตร และมาเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของหนังสือ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของหนังสือ

- 1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานและนิทานพื้นบ้าน
- 2) มีทักษะและนิสัยรักการอ่านตลอดจนได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน
- 3) นำความรู้ที่ได้จากการอ่านรวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมที่อยู่ในเนื้อหาไปปรับ

ใช้ในชีวิตประจำวัน

- 4) มีความรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองรวมถึงมีส่วนช่วยอนุรักษ์ท้องถิ่น

ของตนเอง

5) นำตำนานและนิทานพื้นบ้านมาสร้างหนังสือ จัดทำภาพประกอบ จากการวิเคราะห์เนื้อหาสาระข้างต้น ได้ตำนานและนิทานพื้นบ้านมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม จำนวน 15 เรื่อง ดังนี้

- (1) ตำนานเรื่องเจ้าพ่อข้อมือเหล็ก
- (2) ตำนานเรื่องเจ้าพ่อพญาวัง
- (3) ตำนานเรื่องวังเหนือ
- (4) ตำนานเรื่องพระธาตุผาดิน
- (5) ตำนานเรื่องแม่กาขาว
- (6) ตำนานเรื่องน้ำตกวังแก้ว
- (7) นิทานเรื่องหมาขนดำ
- (8) นิทานเรื่องเสือสมิง
- (9) นิทานเรื่องยายน่องติดขากับยายตาบอด
- (10) นิทานเรื่องวันเก้ากอง
- (11) นิทานเรื่องกระต่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสีจจะ
- (12) นิทานเรื่องสาวคอเหนียง
- (13) นิทานเรื่องนากและต่าย
- (14) นิทานเรื่องบุญพาวาสนาส่ง
- (15) นิทานแก้พิษของเทวดา

ผู้ศึกษาได้เรียบเรียงพร้อมทั้งมีภาพประกอบตำนานและนิทานพื้นบ้านทุกเรื่อง เพื่อสร้างความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน และนอกจากนี้ยังมีคำอธิบายศัพท์

6) สร้างกิจกรรมท้ายเรื่องของตำนานและนิทานพื้นบ้าน เรื่องละ 2 ตอน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ และวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวคิดจากนิทาน

7) ภาพประกอบ เลือกใช้ภาพประกอบที่เป็นภาพถ่ายจากสถานที่จริงและภาพวาด มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และเกี่ยวข้องกับเนื้อหา

8) สร้างแบบประเมินคุณค่าของหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

- (1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์
- (2) ด้านภาพประกอบ
- (3) ด้านเนื้อหา
- (4) ด้านภาษา
- (5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

6.2.2 การปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

การปรับปรุงหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1) การสร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสือ

ประเด็นของการประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีประเด็นการประเมินครอบคลุม 5 ด้าน รวม 29 ข้อ ดังนี้

(1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์	จำนวน 6 ข้อ
(2) ด้านภาพประกอบ	จำนวน 6 ข้อ
(3) ด้านเนื้อหา	จำนวน 8 ข้อ
(4) ด้านภาษา	จำนวน 4 ข้อ
(5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	จำนวน 5 ข้อ

2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีขั้นตอนการจัดทำดังนี้คือ

(1) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทย ด้านเนื้อหาของตำนานและนิทานพื้นบ้าน จำนวน 3 คน พิจารณาประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

เกณฑ์การประเมินคุณค่าหนังสือที่สร้างขึ้น ได้กำหนดการประเมินออกเป็น 3 ระดับ คือ

+1 หมายถึง	เหมาะสม
0 หมายถึง	ไม่แน่ใจ
-1 หมายถึง	ไม่เหมาะสม

โดยคะแนนที่ได้นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

(2) ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้ประเมินหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา จังหวัดลำปาง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 -1.00 สรุปผลได้ดังนี้

ก. ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นด้านรูปเล่มและการพิมพ์ในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ชื่อเรื่องน่าสนใจ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา ปกสวยงามน่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งทนทาน ขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และจำนวนหน้ามีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ข. ด้านภาพประกอบ

ด้านภาพประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านภาพประกอบในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า การวางภาพประกอบและตัวอักษรมีความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

ค. ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านเนื้อหาในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน และกิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00]

ง. ด้านภาษา

ด้านภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านภาษาในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น การใช้คำถูกต้องตามหลักภาษา และภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

จ. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ได้ข้อคิดด้านคุณธรรม เกิดความรู้สึกตระหนักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน ตำนานและนิทาน และเกิดนิสัยรักการอ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ฉ. สรุปลักษณะภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณภาพหนังสือโดยภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายละเอียดพบว่าด้านรูปเล่มและการพิมพ์ เนื้อหา ภาษา และประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ส่วนด้านภาพประกอบมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66 -1.00

3) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

การดำเนินการในขั้นนี้เป็นการนำหนังสือไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำนวน 10 คน เพื่อประเมินคุณภาพหนังสือจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ประเด็นการประเมินความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมโดยนักเรียนมีประเด็นการประเมินครอบคลุม 5 ด้าน รวม 24 ข้อดังนี้

(1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์	จำนวน	6 ข้อ
(2) ด้านภาพประกอบ	จำนวน	5 ข้อ
(3) ด้านเนื้อหา	จำนวน	5 ข้อ
(4) ด้านภาษา	จำนวน	3 ข้อ
(5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	จำนวน	5 ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก

3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

(1) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนของนักเรียนทุกคน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่า

4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

(2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

X แทน คะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

(3) การประเมินหนังสือโดยนักเรียนทั้ง 10 คน เพื่อประเมินคุณภาพของ

หนังสือจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีรายการประเมินโดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น นักเรียนมีความเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ด้านรูปเล่มและการพิมพ์นักเรียนมีความคิดเห็นด้านรูปเล่มและการพิมพ์ในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหาและขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ ปกสวยงามน่าสนใจ และจำนวนหน้ามีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมา ได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจและรูปเล่มและปกแข็งทนทาน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

ข. ด้านภาพประกอบ

ด้านภาพประกอบนักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาพประกอบในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมา ได้แก่ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน และภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

ค. ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหานักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ความยาวของเนื้อหาโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมา ได้แก่ เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ การอธิบายคำศัพท์ และกิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่านมีความชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

ง. ด้านภาษา

ด้านภาษานักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาษาในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้นและภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$)

จ. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ผู้อ่านได้ขบคิดด้านคุณธรรม ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตระหนัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่

ผู้อ่านเกิดนิสัยรักการอ่านโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมา ได้แก่ ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$)

ฉ. สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.9$) โดยในรายละเอียดพบว่า ด้านภาษา โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ ด้านภาพประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา ได้แก่ ด้านรูปเล่มและการพิมพ์และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมา ได้แก่ ด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$)

4) นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนักเรียนมาปรับปรุงหนังสืออ่านเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ปรับปรุงปกหนังสือให้เหมาะสม ทนทาน ไม่แข็งจนเกินไป
- (2) ออกแบบหน้าปกใหม่ให้สวยงามและมีสีสันมากกว่าเดิม
- (3) ปรับปรุงการพิมพ์คำไม่ให้มีการฉีกคำ และเขียนประโยคให้มีความ

สละสลวยไม่ฟุ่มเฟือย

(4) ออกแบบหน้าปกใหม่ให้สวยงามและมีสีสันมากกว่าเดิม ชื่อเรื่องเปลี่ยนจากตัวหนังสือสีดำเป็นสีแดง ชื่อประเภทหนังสือใช้ตัวหนังสือสีเขียว และชื่อผู้แต่งใช้ตัวหนังสือสีม่วงเข้ม

(5) หน้ากิจกรรมบางเรื่องนำภาพประกอบออก แต่บางเรื่องผู้ศึกษายังคงไว้ เพราะเนื้อที่ของกระดาษจะได้ไม่ว่างมากเกินไป

5) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา จังหวัดลำปาง

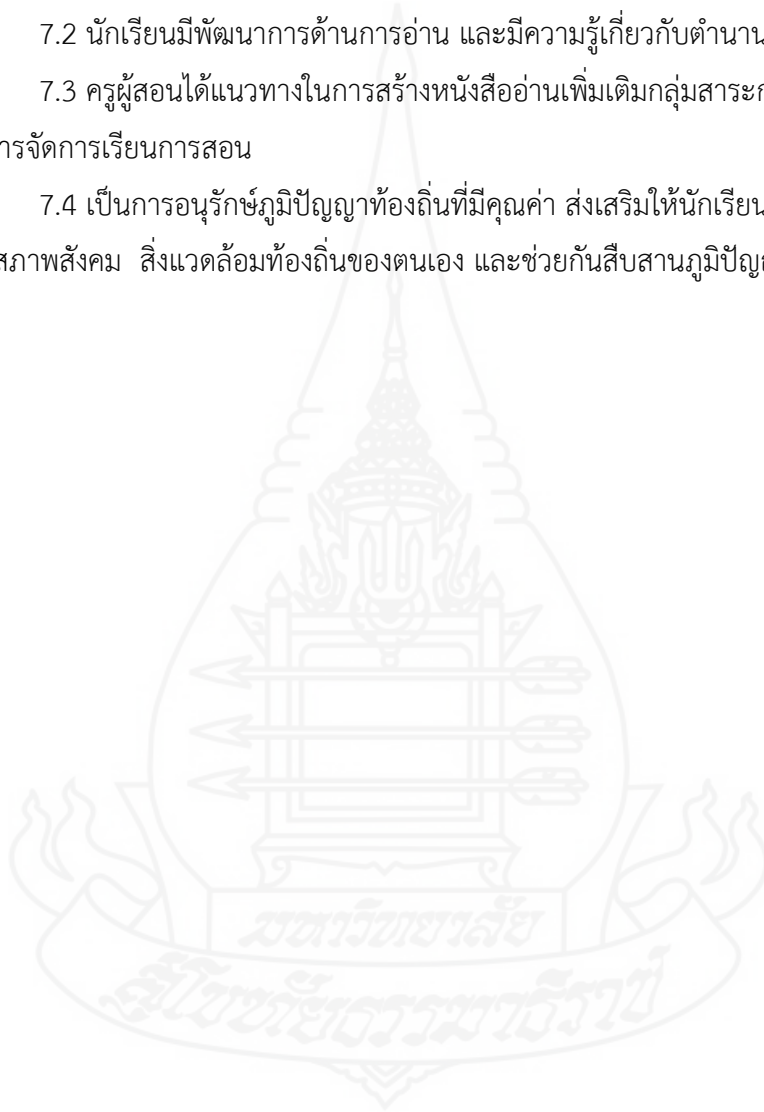
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 สถานศึกษามีหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีคุณภาพ ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

7.2 นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่าน และมีความรู้เกี่ยวกับตำนานและนิทานมากขึ้น

7.3 ครูผู้สอนได้แนวทางในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

7.4 เป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า ส่งเสริมให้นักเรียน รัก หวงแหน ภาคภูมิใจสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมท้องถิ่นของตนเอง และช่วยกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

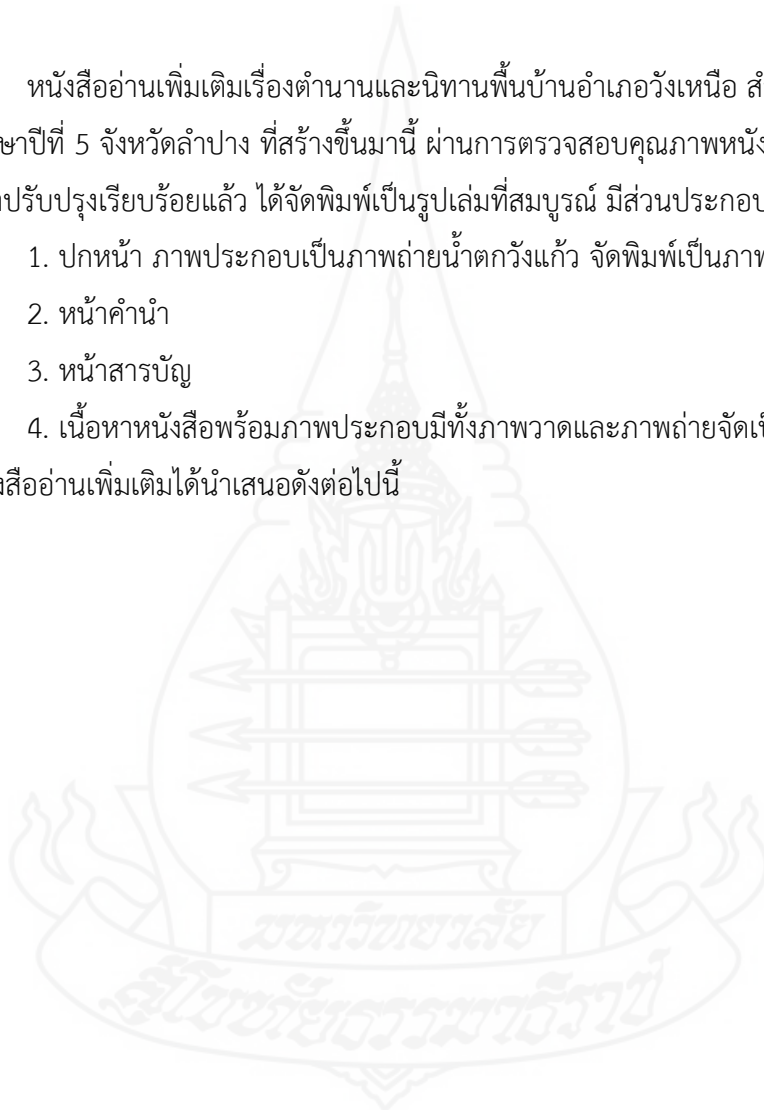
บทที่ 2

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง ที่สร้างขึ้นมานี้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิ และพัฒนาปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ได้จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ มีส่วนประกอบรูปเล่มดังนี้

1. ปกหน้า ภาพประกอบเป็นภาพถ่ายน้ำตกวังแก้ว จัดพิมพ์เป็นภาพสี
2. หน้าคำนำ
3. หน้าสารบัญ
4. เนื้อหาหนังสือพร้อมภาพประกอบมีทั้งภาพวาดและภาพถ่ายจัดเป็นภาพสีลักษณะ

รูปเล่มหนังสืออ่านเพิ่มเติมได้นำเสนอดังต่อไปนี้

ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เบญจมาศ รังษีสกรณ์

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มหนึ่งที่สร้างขึ้น เพื่อประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยตำนานและนิทานพื้นบ้าน อำเภอวังเหนือ โดยมีแนวคิด คติสอนใจ สภาพความเป็นอยู่ ความเชื่อต่างๆ ซึ่งคนรุ่นหลังควรศึกษา อนุรักษ์ สืบทอดให้คงอยู่ และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ธนรัชฎ์ ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการสร้างหนังสือและการปรับปรุงหนังสือด้านต่างๆ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ตรวจสอบหนังสือ ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้หนังสือมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา จังหวัดลำปาง ที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือเล่มนี้

ผู้เขียนหวังว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการเรียนรู้ เพื่อความเข้าใจในตำนานและนิทานพื้นบ้าน มีความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้มากยิ่งขึ้น

เบญจมาศ รังษีสรณ์

พฤษภาคม 2557

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
ตำนานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ	42
เจ้าพ่อข้อมือเหล็ก	42
เจ้าพ่อพญาวัง	45
วังเหนือ	48
พระธาตุผาติน	51
แม่กาขาว	54
น้ำตกวังแก้ว	57
นิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ	60
หมาขนคำ	60
เสื้อสมิง	64
อ้ายน้องติดขากับอ้ายตาบอด	67
วันเก้ากอง	70
กระต่ายเจ้าเล่ห์ เสื้อมีลายกับวัวไม่มีสัจจะ	73
สาวคอเหนียง	76
นากและกระต่าย	79
บุญพาวาสนาส่ง	82
แก๊พิชของเทวดา	85

ตำนานพื้นบ้าน

เจ้าพ่อข้อมือเหล็ก

รูปปั้นเจ้าพ่อข้อมือเหล็ก

เจ้าพ่อข้อมือเหล็กเป็นบุตรของพระยาหมื่นคันทน์ เจ้าผู้ปกครองเมืองกะ ซึ่งสันนิษฐานว่าเมืองนี้อยู่ใกล้บ่อน้ำมัน บริเวณหมู่บ้านแม่คะปัจจุบัน พระยาหมื่นคันทน์มีภรรยาชื่อ ธรรมเนียมมีบุตรธิดาทั้งหมด 12 คน เช่น เจ้ากบคำ เจ้าพ่อข้อมือเหล็ก เจ้าใจดำ เจ้าคมตาบ เจ้าอินสอน และเจ้าขวัญเรือน

ต่อมามีทัพมาจากพม่ายกทัพมาตีเมืองใหญ่ในภาคเหนือเรื่อยมาจนถึงเมืองกะและเข้าล้อมเมืองไว้ หวังจะให้ชาวเมืองอดอาหารและยอมจำนน พระยาหมื่นคันทน์จึงได้เรียกประชุมแม่ทัพนายกองและราชบุตรที่เป็นทหาร ซึ่งต่างมีความเห็นพ้องต้องกันว่าควรสู้ เพื่อเป็นการรักษาเอกราชของตนเอง ยกเว้นเจ้าคมตาบ น้องคนที่สาม ซึ่งปกครองเมืองสะหลุงเชียงดาวเห็นว่าไพร่พลของตนมีน้อย และต้องการรักษาชีวิตพลเมืองไว้ ทำให้ในที่ประชุมตกลงกันไม่ได้ ขณะนั้นเจ้าใจดำบุตรคนที่สี่เสียใจที่จะยกเมืองให้ข้าศึกง่าย ๆ จึงกระโดดเข้ากองไฟฆ่าตัวตาย

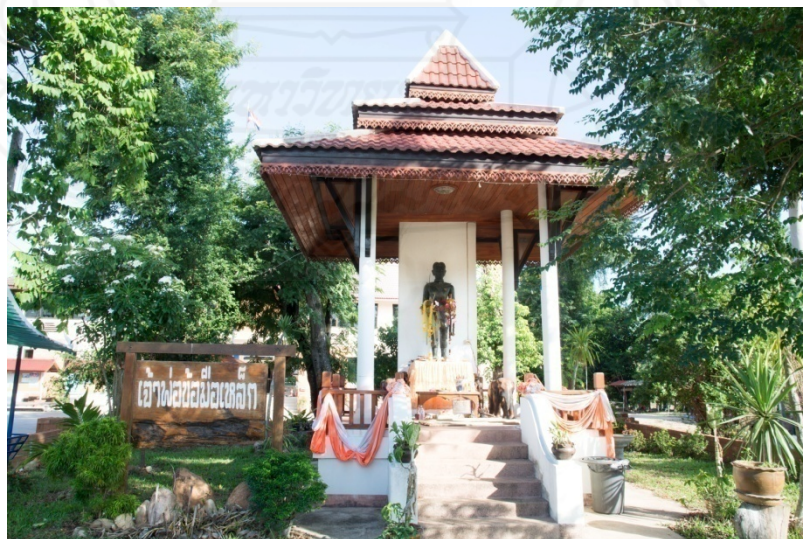

ที่ประชุมถึงกับสรุปความคิดใหม่ ยกให้เจ้าพ่อข้อมือเหล็กเป็นแม่ทัพเพราะมีความสามารถทั้งด้านฝีมือและการวางกลยุทธ์ในการต่อสู้ การรบในครั้งนั้น เจ้าพ่อข้อมือเหล็กสามารถรักษาเอกราชไว้ได้

ต่อมาเจ้าพ่อข้อมือเหล็กมาเป็นทหารสมัยเจ้าฟ้าสะท้านซึ่งปกครองเมืองเชียงใหม่ ได้ออกทำศึกหลายครั้ง ทุกครั้งที่ทำศึก สามารถกำดาบสู้คนได้เป็นร้อยโดยข้อมือไม่ตก ครั้งสุดท้ายไปทำสงครามที่บ้านสบแดง รบกับพม่า 1 วัน กับ 1 คืน จนตายโดยยังถือดาบอยู่ในมือ

เรื่องราวของเจ้าพ่อข้อมือเหล็กพบข้อมูลจากผู้รู้หลายคนกล่าวตรงกันไว้หลายประการ ได้แก่ เจ้าพ่อข้อมือเหล็กขณะยังมีชีวิตอยู่ ท่านเป็นทหารหรือนักรบของคนไทยลานนา มีความกล้าหาญสามารถกำดาบสู้กับข้าศึกได้นับร้อย มีจิตใจรักชาติบ้านเมือง ถือดาบสองมือเป็นอาวุธมาเป็นทหารให้กับหัวเมืองเหนือตั้งแต่เมื่อน่าน เมืองเชียงใหม่ จนถึงเวียงฝางทำสงครามกับไทยใหญ่และพม่าเสียชีวิตลงเนื่องจากการรบหรือตรากตรำในการรบ หลังจากเสียชีวิตแล้ว ก็ยังเป็นห่วงชาติบ้านเมืองจึงมาเป็นเทวดาคุ้มครองตอนเหนือ

ดังนั้นเจ้าพ่อข้อมือเหล็กจึงเป็นศูนย์รวมใจของชาวอำเภอวังเหนือ เพราะเป็นนักรบผู้กล้าหาญและเสียสละเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินไทย วีรกรรมดังกล่าวทำให้ประชาชนมีความเคารพยกย่องท่าน ได้ตั้งศาลของท่านไว้หน้าองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งฮั่วและจัดพิธีบวงสรวงในเดือน 7 ของทุกปี

ศาลเจ้าพ่อข้อมือเหล็ก

คำถามท้ายเรื่อง

1. ข้อคิดเห็นที่จากการอ่านเรื่องนี้คืออะไร
2. นักเรียนเห็นว่า เจ้าพ่อขอมือเหล็ก สมควรเป็นตัวอย่างในเรื่องใด จงแสดงเหตุผล
3. นักเรียนประทับใจเจ้าพ่อขอมือเหล็กในเรื่องใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
4. นักเรียนคิดว่าเจ้าพ่อขอมือเหล็กมีลักษณะนิสัยอย่างไร
5. เนื้อหาของเรื่องนี้ตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเกี่ยวกับตำนานเจ้าพ่อขอมือเหล็กเพิ่มเติมแล้วนำมาจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนแปดเกี่ยวกับความกล้าหาญของเจ้าพ่อขอมือเหล็ก

ศาลเจ้าพ่อขอมือเหล็ก

เจ้าพ่อพญาวัน

พญาวันเป็นญาติของพระเจ้าไชยสิริ พญาวันอพยพหนีศึกมอญลงมาสร้างเมืองขึ้นภายหลังปรากฏนามว่าเมืองวัน และเป็นผู้ครองเมืองวัน ตำนานเกี่ยวกับเจ้าพ่อพญาวันหรือพญาวันมี 2 ตำนานซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

รูปปั้นเจ้าพ่อพญาวัน

ตำนานแรกกล่าวว่าพระเจ้าไชยสิริเสียเมืองนครไชยปราการให้แก่เจ้าคำฟ้าแห่งอาณาจักรมา พระองค์ได้อพยพชาวเมืองลงมาทางใต้ พญาวันซึ่งเป็นญาติของพระเจ้าไชยสิริชักชวนผู้คนมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เวียงวันหรือเมืองวัน พญาวันเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ อดทน เมตตาปรานี และเป็นนักรบกล้าผู้คงกระพันชาตรี ประชาชนจึงพร้อมใจกันยกย่องให้เป็นผู้ครองเมืองวัน เจ้าพ่อพญาวันปกครองบ้านเมืองด้วยความผาสุกร่มเย็น บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองอุดมสมบูรณ์

ต่อมาเมื่อกองทัพกลุ่มใหญ่เข้าปล้นเมืองวัน เจ้าพ่อพญาวันนำทหารออกสู้รบจนสุดความสามารถ แต่ต้องแพ้เพราะมีกำลังน้อยกว่า เจ้าพ่อพญาวันถูกจับตัวได้ หัวหน้าโจรพยายามฆ่าเจ้าพ่อพญาวัน แต่ก็ไม่สามารถทำให้เจ้าพ่อพญาวันเสียชีวิตได้ คมดาบไม่ระคายผิวหนังเพราะความคงกระพันชาตรีของเจ้าพ่อพญาวัน หัวหน้าโจรใช้วิธีต่าง ๆ ทรมานจนกระทั่งเจ้าพ่อพญาวันเสียชีวิต ในปัจจุบันประชาชนจึงตั้งศาลไว้ ณ บริเวณนั้น

อีกตำนานหนึ่งเล่าว่า เจ้าพ่อพญาวันฆัดคำสังเจ้าเมืองเชียงใหม่ จึงถูกคุมตัวไป เชียงใหม่ เจ้าเมืองเชียงใหม่เกลี้ยกล่อมให้เจ้าพ่อพญาวันอ่อนน้อมต่อตนและยอมเป็นเมืองขึ้นแก่ เชียงใหม่

เจ้าพ่อพญาวันไม่ยอม เจ้าเมืองเชียงใหม่กริ้วมากจึงสั่งให้ประหารชีวิตเจ้าพ่อพญาวันทันที เจ้าพ่อพญาวันถูกนำตัวไปประหารชีวิต แต่ไม่สามารถประหารชีวิตเจ้าพ่อพญาวันได้เพราะความคงกระพันชาตรีของท่าน ในที่สุดเจ้าพ่อพญาวันก็ถูกนำตัวไปทรมานด้วยวิธีต่าง ๆ จนเสียชีวิตในเวลาต่อมาหลังจากเจ้าพ่อพญาวันสิ้นชีวิตแล้ว เมืองวันก็แตกเพราะถูกโจรปล้นเอาทรัพย์สินเงินทอง และเผาบ้านเมืองจนเสียหาย

เจ้าพ่อพญาวันเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชนจึงได้สร้างศาลไว้เรียกว่า เจ้าพ่อพญาวันขึ้นบริเวณคุ้มวังเดิม ในสมัยนั้นมีการค้าขายและผลิตสินค้า มีความเจริญมากที่สุดประเภทถ้วยชามเครื่องปั้นดินเผา ผางประทีป ที่มาจากเตาเผาสันกำแพงที่เชียงใหม่ และเตาเผาพานที่ เชียงราย ทุกปีจะมีประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อพญาวัน เดือน 9 (เหนือ) แรม 13 ค่ำ เวลาขับริชยนต์และจักรยานยนต์ผ่านหน้าศาลเจ้าพ่อพญาวันจะบิບแตร หรือยกมือไหว้ เพื่อขอให้เดินทางปลอดภัย บางคนมีความเชื่อว่าเจ้าพ่อพญาวันมีความศักดิ์สิทธิ์ จึงไปขอบนบานศาลกล่าวเพื่อให้เจ้าพ่อพญาวันช่วยเหลือจะประสบผลสำเร็จ เมื่อสมหวังตามที่ขอก็นำเหล้าไห หัวหมู 1 หัว ไปถวายเป็นการแก้บน

ศาลเจ้าพ่อพญาวัน

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนประทับใจตอนใดของเรื่องมากที่สุด เพราะเหตุใด
2. นักเรียนคิดว่าเจ้าพ่อพญาวันมีความสำคัญอย่างไรกับชาวอำเภอวังเหนือ จงอธิบายพร้อมแสดงเหตุผล
3. ในอดีตหากเจ้าพ่อพญาวันยอมเป็นเมืองขึ้นของเชียงใหม่ นักเรียนคิดว่าอำเภอวังเหนือในปัจจุบันจะเป็นอย่างไร จงอธิบาย
4. นักเรียนชอบตำนานเกี่ยวกับเจ้าพ่อพญาวันตำนานใดมากกว่ากัน เพราะเหตุใด
5. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องี่อ่าน

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพ 2 บท เพื่อยกย่องเจ้าพ่อพญาวัน
2. ให้นักเรียนเขียนไปสอบถามคนในชุมชนถึงสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่นตนเอง พร้อมทั้งบอกวิธีการปฏิบัติต่อสถานที่นั้นของคนในชุมชน รวบรวมจัดทำรายงานส่งครู

ศาลเจ้าพ่อพญาวัน

วังเหนือ

วังเหนือเดิมเรียกว่าเมืองวัง มีหลักฐานว่าเดิมเป็นชุมชนขนาดเล็ก มีการค้นพบเครื่องมือหินบริเวณสันเขาปันน้ำในอำเภอวังเหนือ พบรอยพระพุทธรูปบาทบนภูเขาบ้านสบสัน และที่ตำบลร่องเคาะ พบขวานหิน ขวานสำริด อำเภอวังเหนือในประวัติศาสตร์เดิมมีชื่อเรียกว่า ดงเวียง เวียงวัง หรือ เมืองวัง ในสมัยนั้นอาจเป็นเมืองขึ้นหรือส่วนหนึ่งของเมืองอื่น เช่น เมือง เชียงแสน หรือ นครเขลางค์

ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ

สมัยก่อนเมืองไชยปราการซึ่งอยู่ในอาณาจักรโยนกบุรีศรีช้างแสนถูกกองทัพเจ้าคำฟ้า หรือขุนเสียวัวผู้แห่งอาณาจักรเมายกมาตีจนพ่ายแพ้ ขณะนั้นผู้ปกครองเมืองไชยปราการคือ พระเจ้าไชยศิริ จึงอพยพกองทัพและชาวเมืองเข้ามาในเขตเมืองวัง หยุดพักขบวนทัพ ณ เขาตอยดัวน ก่อนจะอพยพชาวเมืองไปถึงเมืองแปบ หรือเมืองกำแพงเพชร ในขณะนั้น พญาวังได้นำกลุ่มคนในขบวนอพยพดังกล่าวจำนวนหนึ่งได้แยกตัวออกมาตั้งบ้านสร้างเมืองอยู่ ณ เมืองวัง

เมืองวังเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำวัง แหล่งพื้นที่อุดมสมบูรณ์ ในสมัยนั้นมีการค้าขาย และผลิตสินค้า ประเภทถ้วยชามเครื่องปั้นดินเผาผางประทีป ที่มาจากเตาเผาสันกำแพงเชียงใหม่ เตาเผาพาน เชียงราย หรือเตาเผาวังเหนือ เวียงกาหลง และยังมีการค้นพบถ้วยที่ผลิต

ในยุคราชวงศ์หมิงประเทศจีน ต่อมาเกิดภาวะสงครามขึ้นระหว่างพม่ากับล้านนา ทำให้ผู้คนต่างหนีภัยไปในทิศทางต่าง ๆ จนกลายเป็นสภาพเมืองร้าง

เมืองวังกลับคืนสู่สภาพความเป็นชุมชนเมืองอีกครั้งหนึ่ง หลังจากพม่าสิ้นอำนาจการปกครองในสมัยพระเจ้ากาวิละสามารถขับไล่พม่าได้สำเร็จ เมื่อบ้านเมืองสงบ เมืองวังยกฐานะเป็น อำเภอวังเหนือ ขึ้นกับจังหวัดลำปางชื่อเมืองวัง จึงเรียกเป็นวังเหนือมาจนถึงปัจจุบัน

เส้นทางสู่อำเภอวังเหนือ

คำถามท้ายเรื่อง

1. จากการตั้งชื่ออำเภอวังเหนือในอดีต ว่า ดงเวียง เวียงวัง หรือ เมืองวัง นักเรียนชอบชื่อใดมากที่สุด จงให้เหตุผลประกอบ
2. ถ้านักเรียนจะแนะนำอำเภอวังเหนือให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป นักเรียนจะกล่าวถึงอะไรเป็นอันดับแรก จงยกตัวอย่างและแสดงเหตุผล
3. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องนี้คืออะไร
4. นักเรียนประทับใจเหตุการณ์ตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
5. นักเรียนคิดว่าสถานที่ใดในอำเภอวังเหนือน่าเที่ยวมากที่สุด เพราะเหตุใด

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนไปค้นคว้าเกี่ยวกับตำนานวังเหนือเพิ่มเติม แล้วเสนอข้อมูลในรูปแบบหนังสือเล่มเล็ก
2. ให้นักเรียนแต่งกลอนสุภาพ 2 บท เชิญชวนมาเที่ยวอำเภอวังเหนือ

ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ

พระธาตุผาดิน

พระธาตุผาดินมีอายุนานหลายร้อยปี น่าจะมีก่อนสมัยเจ้าพ่อพญาวันมาครองเมืองวัง ที่พระธาตุแห่งนี้ได้พบดินแยกตัวออกมาเป็นรูปคล้ายพระธาตุ ซึ่งเป็นภูเขาดินตั้งอยู่ทางทิศเหนือของตัวอำเภอวังเหนือ ห่างประมาณ 7 กิโลเมตร

องค์พระธาตุผาดิน

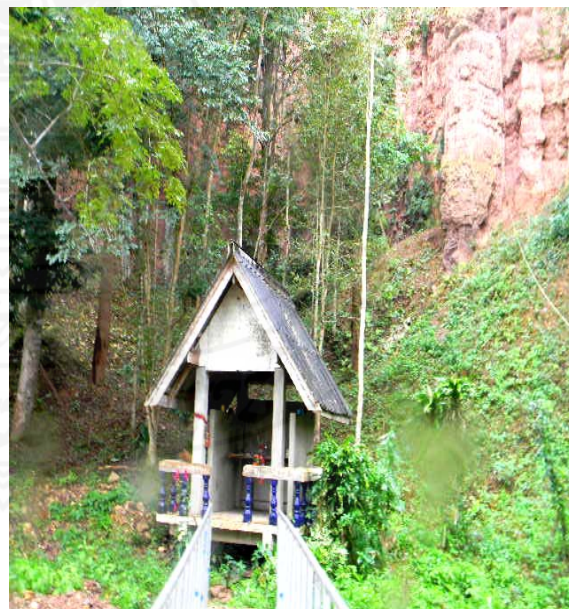
สมัยก่อนเจ้าเมืองผู้ปกครองวังเหนือ เดิมชื่อเมืองวัง ได้ออกมาล่าสัตว์ตามเทือกเขาบริเวณนี้พบสัตว์จำนวนมาก จึงสั่งไพร่พลเข้าล้อมเพื่อที่จะจับสัตว์เหล่านั้น แต่ปรากฏเหตุการณ์ที่ประหลาดเมื่อสัตว์วิ่งหนีเข้ามาใกล้ที่ตั้งของเสาดินหรือพระธาตุผาดินแล้วก็หายไปทั้งๆที่ไม่มีทางออกทางอื่น ไพร่พลปิดล้อมทางเข้าออกทุกด้านไว้ จึงสร้างความสงสัยแก่เจ้าเมืองอย่างมาก แต่ก็ยังไม่สนใจอะไรเพราะคิดว่าน่าจะมีถ้ำที่มีทางออกทางอื่นจึงพากันกลับ

หลังจากนั้นได้ออกมาล่าสัตว์ ณ จุดเดิมอีก พบว่ามีสัตว์จำนวนมาก จึงสั่งให้ไพร่พลจำนวนนับร้อยออกค้นหาถ้ำ เมื่อถางป่าและค้นหาถ้ำก็ไม่พบถ้ำ แต่พบเสาดินขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่คู่คล้ายพระธาตุ ไพร่พลแจ้งแก่เจ้าเมือง จึงเข้าไปดูพบเห็นแสงสว่างวูบเข้ามากระทบใบหน้าเหมือนเป็นการบอกว่า สถานที่แห่งนี้ศักดิ์สิทธิ์

เจ้าเมืองตั้งจิตอธิษฐานว่าหากพระธาตุแห่งนี้ศักดิ์สิทธิ์จริง ก็ให้แสดงปฏิหารีย์ ในขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยงวัน เมื่อเจ้าเมืองอธิษฐานเสร็จท้องฟ้าก็มีดครีမ် และมีฝนตกลงมาอย่างหนัก เสียงฟ้าร้องฟ้าผ่าดังสนั่นไปทั่ว ลมพายุพัดกิ่งไม้่น้อยใหญ่หัก จนไพร่พลหนีกันไปคนละทิศละทาง เหลือเพียงคนสนิท 3 คน และตัวของเจ้าเมืองเท่านั้น นอกนั้นหนีออกมานอกบริเวณ ซึ่งที่น่าแปลกใจเมื่อออกมาพ้นบริเวณนั้นกลับไม่มีพายุและฝนแต่อย่างใด เมื่อเป็นเช่นนั้นเจ้าเมืองก็ทราบทันทีว่าเสาดินแห่งนี้มีความศักดิ์สิทธิ์มาก จึงตั้งชื่อเสาดินที่พบในป่าแห่งนี้ว่าพระธาตุผาดิน ต่อมามีคนอพยพมาตั้งบ้านเรือนในพื้นที่แห่งนี้ จึงเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านผาดิน

เมื่อประมาณ 50 กว่าปีที่ผ่านมามีเกิดเหตุการณ์แปลกประหลาดขึ้น คืนหนึ่งในขณะที่เกิดฝนตกพราๆอยู่นั้น ได้เกิดเสียงฟ้าผ่าลงมาอย่างแรง ดังสนั่นไปทั่วทั้งหมู่บ้านและมีเสียงตามมาเหมือนกับภูเขาคู่ที่ตั้งพระธาตุจะถล่มลงมา จึงได้พากันหนีอย่างโกลาหล พอเข้าต่างก็กลับมาดูยังที่เกิดเหตุปรากฏว่าพระธาตุได้แยกตัวออกมาจากหน้าผาอย่างเด่นชัดและเป็นรูปทรงที่สวยงาม ไม่มีบุบสลายแต่อย่างใด ชาวบ้านจึงร่วมกันทำบุญใส่บาตรและอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา

ศาลเพียงตาหน้าองค์พระธาตุผาดิน

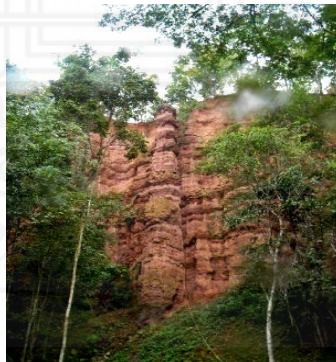

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนประทับใจเหตุการณ์ตอนใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
2. นักเรียนได้ข้อคิดจากเรื่องนี้อย่างไร
3. ถ้านักเรียนเป็นชาวบ้านสมัยนั้นนักเรียนจะอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะเหตุใด
4. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับตำนานพระธาตุผาดิน
5. ในฐานะที่นักเรียนเป็นชาวอำเภอวังเหนือ นักเรียนจะช่วยกันอนุรักษ์พระธาตุผาดินให้คงสภาพเดิมให้มากที่สุดได้อย่างไร จงอธิบาย

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนไปสอบถามคนในชุมชนถึงสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่นตนเอง พร้อมทั้งบอกวิธีการปฏิบัติต่อสถานที่นั้นของคนในชุมชน จัดทำรายงานส่งครู
2. ให้นักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ที่พระธาตุผาดินแล้วจัดทำเป็นแผ่นพับ

องค์พระธาตุผาดิน

แม่กาขาว

มีเรื่องเล่าต่อมากันจนถึงปัจจุบัน ว่าในยุคต้นของโลกธาตุ มีพญากาขาวอยู่ 2 ตัว ผัวเมียอยู่กินด้วยกันมาอย่างมีความสุข แม่กาขาวทำรังอยู่บนต้นมะเดื่อริมฝั่งแม่น้ำ และออกไข่จำนวน 5 ฟอง แม่กาขาวเฝ้าฟักไข่ด้วยความรักอย่างทะนุถนอม เชื่อกันว่าไข่ของแม่กาขาวเป็นพระโพธิสัตว์มากำเนิด ต่อมาบริเวณแห่งนี้มีการสร้างวัดขึ้นตั้งชื่อว่า วัดพระเกิด ภายในวัดพระเกิดมีโบราณสถานที่เก่าแก่คู่บ้านคู่เมืองคือ พระธาตุวัดพระเกิด เป็นพระธาตุองค์ใหญ่สวยงาม บนยอดสูงสุดจะมีรูปแม่กาขาวจับอยู่บนคอน

รูปปั้นแม่กาขาว

วันหนึ่งขณะที่แม่กาขาวบินออกไปหากิน เกิดลมแรงและฝนตกหนัก ทำให้แม่กาขาวหลงทางบินกลับรังไม่ถูก เวลาผ่านไปเมื่อมีชาวบ้านมาสร้างบ้านเรือนในบริเวณที่แม่กาขาวหลงทาง จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า เวียงกาหลง บริเวณที่เชื่อกันว่าลมพัดกิ่งไม้ซึ่งเป็นรังของแม่กาขาวหักตกลงสู่แม่น้ำ แม่กาขาวบินกลับมาแล้วหารังไม่พบ แม่กาขาวตกใจมาก จึงรีบบินตามหาลูก โดยบินวนไปวนมา แต่ก็หาลูกไม่เจอ ต่อมาชาวบ้านมาสร้างบ้านเรือน

ในบริเวณดังกล่าวจึง ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านวังวน ซึ่งต่อมาเปลี่ยนเป็น บ้านวังมนในปัจจุบัน ส่วนบริเวณที่เชื่อว่าแม่กาขาวบินตามหาลูกจนหมดแรง จึงเดินร้องไห้สะอึกสะอื้น เดินไปเดินมา จนทำให้ทางเดินเกิดร่องลึกเมื่อเวลาผ่านไป มีชาวบ้านสร้างบ้านเรือนบริเวณนี้จึง ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านฮ่องไห่ ปัจจุบันกลายเป็น บ้านฮ่องไฮ่

นอกจากนั้นยังเชื่ออีกว่าบริเวณที่แม่กาขาวเดินร้องไห้เลียบลำห้วยตามหาลูก แต่ก็ไม่พบ มีชาวบ้านเรียกลำห้วยนี้ว่า ห้วยแม่เลียบ และต่อมาชาวบ้านมาสร้างบ้านเรือนในบริเวณนี้ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านแม่เลียบ เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ทั้งเทวดาบนท้องฟ้า และสัตว์ในป่าต่างก็รู้สึก เศร้าเสียใจ สงสารแม่กาขาวยิ่งนัก เมื่อชาวบ้านมาสร้างบ้านเรือนขึ้นบริเวณนี้ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า

บ้านป่าเส้า ซึ่งปัจจุบันกลายเป็น บ้านทัพป่าเส้า

ยังมีเรื่องเล่าต่อมาว่าแม่กาขาวเดินตามหาลูกจนหมดแรง พลัดตกลงไปในน้ำจนถูกกระแสน้ำพัดพาไป แม่กาขาวพยายามขึ้นฝั่ง แต่ก็พลัดตกน้ำ

ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในที่สุดแม่กาขาวก็ถึงแก่ความตาย ชาวบ้าน

จึงนำร่างของแม่กาขาวไปฝังไว้บนยอดเขา และสร้างวัด

บนยอดเขาแห่งนี้ ตั้งชื่อว่าวัดอักษะชัยคีรี ผลของความรัก

อันยิ่งใหญ่ที่มีต่อลูก และลูกที่เกิดมาเป็นพระโพธิสัตว์ แม่

กาขาวไปเกิดเป็นพระพรหมอยู่บนสวรรค์ มีชื่อว่า ท้าวขัติ

กามหาพรหมความรักของแม่กาขาวที่มีต่อลูกเป็น

ความรักอันยิ่งใหญ่ ผู้คนจึงนำมาตั้งเป็นชื่อของสถานที่

และชื่อของหมู่บ้านเพื่อเป็นอนุสรณ์ให้อนุชนได้จดจำ

มาจนถึงทุกวันนี้

เจดีย์วัดพระเกิด

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนคิดว่าแม่กาขาวมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
2. นักเรียนมีชอบตำนานแม่กาขาวหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. ถ้าแม่กาขาวหาลูกพบ เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร
4. ข้อคิดเห็นที่ได้จากเรื่องที่อ่านคืออะไร จงอธิบาย
5. เนื้อหาของเรื่องที่อ่านตรงกับสำนวนไทยอะไรบ้าง

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนหาหินทานที่มีลักษณะคล้ายแม่กาขาวแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังในชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับความรักของแม่

รูปปั้นแม่กาขาว

น้ำตกวังแก้ว

มีตำนานเกี่ยวกับน้ำตกวังแก้วเล่าว่า เมื่อครั้งพุทธกาล พระพุทธเจ้าเสด็จออกเผยแผ่ พระพุทธศาสนา พระองค์ประทับที่ไร่ร่มไม้ใหญ่ริมแม่น้ำ วันหนึ่งพระสาวกลงไปตักน้ำในแม่น้ำ มาถวาย ซึ่งบริเวณแม่น้ำแห่งนี้มีพญานาคอาศัยอยู่ พญานาคเห็นพระสาวกจึงคิดกลั่นแกล้ง โดย กวนน้ำให้ขุ่น ไม่ว่าพระสาวกจะไปตักน้ำในที่ใด พญานาคก็จะตามไปแก้งเช่นเดิม เมื่อพระ สาวกรู้ว่าถูกแกล้ง จึงคิดจะสั่งสอนพญานาคให้ทราบจำ โดยใช้เท้าเหยียบบนหัวของพญานาค พญานาคถูกเหยียบหัวก็โกรธมาก เนรมิตกายให้ใหญ่ขึ้นแล้วแผลงฤทธิ์ดินอย่างแรง ทำให้ แผ่นดินบริเวณนั้นเกิดเป็นหลุมกว้าง ผู้คนจึงเรียกหลุมที่เกิดขึ้นว่า ควังาน หรือ กวังาน

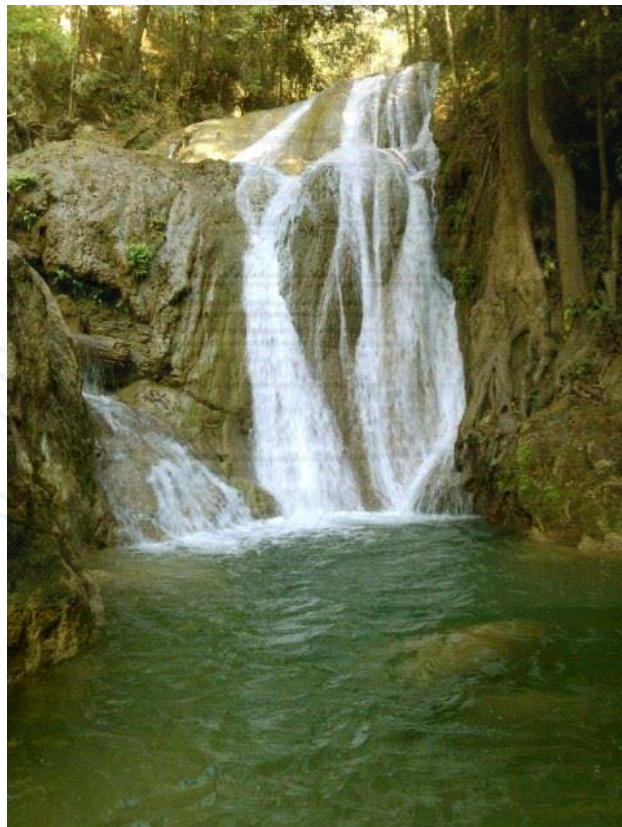

ป้ายน้ำตกวังแก้ว

ต่อมาพญานาคแอบมาฟังพระพุทธเจ้าแสดงพระธรรมเทศนาอยู่เสมอ จนเกิดความเลื่อมใสในพระธรรม พญานาคจึงแปลงกายเป็นมนุษย์แล้วไปขอบวชเป็นพระสาวก พญานาคแปลงปฏิบัติธรรมด้วยความอดทน พากเพียรอย่างสม่ำเสมอ วันหนึ่งขณะจำวัดอยู่นั้น เผลอหลับจนขาดการควบคุมตนเอง ทำให้กลายร่างเป็นพญานาคเช่นเดิม ทั้งพระสาวกและชาวบ้านต่างตกใจเมื่อทราบว่าพญานาคแปลงกายมาบวช

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบเรื่อง จึงสั่งให้พญานาคแปลงลาสิกขาจากการเป็นพระสาวก เนื่องจากศาสนาพุทธไม่อนุญาตให้สัตว์เดรัจฉานมาบวช พญานาครู้สึกเศร้าโศกเสียใจมาก จึงไปจำศีลอยู่ในถ้ำบนยอดเขา แล้วพ่นน้ำให้ไหลออกจากถ้ำตกลงมาตามไหล่เขา สร้างความประหลาดใจแก่ผู้ ที่พบเห็น ชาวบ้านจึงเรียกว่า น้ำตกแมงจืด ซึ่ง ภาษาเหนือหมายถึง น้ำตกแห่งความประหลาดใจ ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อน้ำตกใหม่เรียกว่า น้ำตกวังแก้ว

น้ำตกวังแก้ว

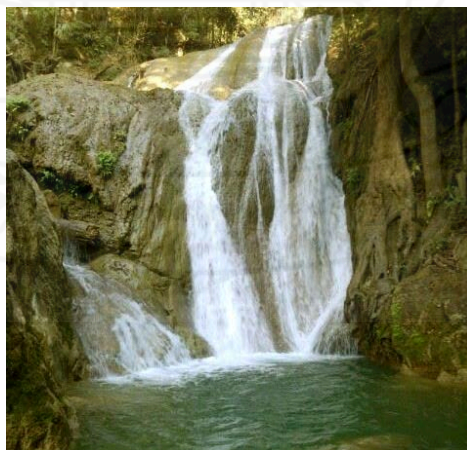

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนชอบชื่อน้ำตกแม่จืด หรือน้ำตกวังแก้ว เพราะเหตุใด
2. หากนักเรียนเป็นพญานาคคิดจะกลั่นแกล้งพระสาวกหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. ข้อคิดที่ได้จากการอ่านคืออะไร จงอธิบาย
4. นักเรียนชอบตำนานน้ำตกวังแก้วหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. จากเรื่องทีอ่านนักเรียนชื่นชอบใครมากที่สุด เพราะเหตุใด

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนไปทัศนศึกษาที่น้ำตกวังแก้ว แล้วนำความจากการทัศนศึกษามาจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนแปดเพื่อบรรยายความงามของน้ำตกวังแก้ว

น้ำตกวังแก้ว

นิทานพื้นบ้าน

หมาขนดำ

ตะเมินเนินสามมาแล้ว ในแถบชายป่าเมืองเขลางค์ มีนายพรานคนหนึ่งได้เลี้ยงหมาตัวเมียไว้เฝ้าบ้านและเป็นเพื่อนเล่นแก้เหงาตัวหนึ่ง หมาตัวนี้มีลักษณะพิเศษคือมีขนเป็นสีทองหรือที่เรียกว่าขนดำ ซึ่งในย่านนั้นไม่มีหมาตัวผู้เลย วันหนึ่งหมาขนดำออกไปหากินในป่า แล้วเดินหลงทางด้วยความเหนื่อยอ่อนและหิว นางหมาจึงกินน้ำที่ขังอยู่ในรอยเท้าช้าง ต่อมาแม่หมาขนดำได้ตั้งท้องโดยไม่รู้สาเหตุ

นายพรานเกรงจะถูกชาวบ้านครหาว่ามีเมียเป็นหมา จึงคิดจะกำจัดแม่หมา บ้านของนายพรานอยู่ในย่านบ้านเหล่าปลดริมป่า คือบ้านเสาสูงแบบเรือนต้นไม้ บันไดปลดเก็บขึ้นไว้บนเรือนเพื่อป้องกันมิให้สัตว์ร้ายขึ้น ไปทำร้ายคนบนบ้านได้ เย็นวันหนึ่งนายพรานจึงแกล้งปลดบันไดบ้านเก็บไว้ โดยทิ้งแม่หมาไว้ข้างล่าง เพื่อจะให้เสือมากาบเอา

ไปกิน แม่หมากลัวมากจึงวิ่งหนีไปถึงดอยผาสามเส้า ริมดอยวัดม่วงคำ แล้วคลอดลูกออกมา ลูกของนางเป็นเด็กผู้หญิงแฝดน่ารักสองคน แม่หมาก็ไปหาอาหารมาเลี้ยงลูกน้อย และคาบเสื้อผ้าที่ชาวบ้านตากไว้บนราวตากผ้านำไปให้ลูกสาวสวมใส่ ลูกสาวฝาแฝดทั้งคู่เมื่อโตเป็นสาว คนพี่ชื่อนางบัวแก้ว คนน้องชื่อนางบัวตอง ความงามของหญิงสาวทั้งสองลือไปถึงในเมือง เมื่อพระยาเจ้าเมืองทราบข่าว ก็ต้องการจะได้ธิดาแฝดไปเป็นมเหสีชายและขวา จึงจัดแต่งขบวนวอทองไปรับสองธิดาแฝดที่ดอยผาสามเส้า ขณะนั้นแม่หมาไม่อยู่ นางบัวตองร้องให้คิดถึงแม่หมา ส่วนนางบัวแก้วตื่นตื่นที่มีวาสนาจะได้เข้าไปอยู่ในวัง พระยาเจ้าเมืองได้สร้างปราสาทสองหลัง ให้นางบัวแก้วและนางบัวตองอยู่คนละหลัง

ฝ่ายแม่หมาเมื่อกลับมาถึงผาสามเส้าก็พบว่าลูกสาวหายไป แม่หมาก็เห่าหอนและตะกุกหน้าผาจนเป็นรอยคล้ายเล็บเท้าฝังในเนื้อหินผา ที่ชาวบ้านเรียกว่ารอยตีนหมาจนคำร้องให้หาลูกสาว มาจนทุกวันนี้ พระอินทร์สงสารหมาจนคำเห่าหอนหาลูกทุกวัน จึงเนรมิต

ให้หมาขนคำพูดภาษาคนได้ หมาขนคำจึงเดินทางเข้าเมืองเพื่อตามหาลูกสาวทั้งสอง เดินมาถึง
ปราสาทของนางบัวแก้ว

ทหารก็ซักถามว่าหมาขนคำได้รู้จักและเกี่ยวข้องเป็นอะไรกับนาง หมาขนคำเป็นแม่หมาที่ฉลาด
จึงตอบว่า นางบัวแก้วคือนายเก่าของข้า ข้าขอได้เห็น หน้านายเก่า ครั้นทหารยอมไปแจ้งแก่นาง
บัวแก้ว นางอับอายที่ตนมีแม่เป็นหมา จึงสั่งให้ทหารฆ่าหมาโดยนางพูดว่า หม่าอะไรพูดภาษาคน
ได้ ชีตบ้านชีตเมือง หมาขนคำถูกทำร้ายบาดเจ็บสาหัส จึงหนีไปจนไปถึงปราสาทของนางบัวตอง
นางก็รีบออกมารับแม่ไปซ่อนในปราสาท คุณแลรักษาให้ข้าวน้ำแก้มแม่ โดยยอมเสี่ยงต่อการถูก
ลงโทษ นางออกอุบายไปขอยืมหีบขนาดใหญ่จากพระสวามีโดยบอกว่าจะไปขนสมบัติจากผา
สามเส้ามาใส่ในหีบในกำหนด ๗ วัน เพื่อไว้เป็นที่หลบซ่อนรักษาแม่ในวัง เมื่อครบกำหนดหมาขน
คำทนพิษบาดแผลไม่ได้ก็เสียชีวิตพระอินทร์จึงเนรมิตให้ร่างหมาขนคำกลายเป็นสมบัติเงินทอง
จำนวนมาก

เมื่อพระยาเมืองมาขอสมบัติก็พบทรัพย์สมบัติซึ่งมีค่ามหาศาล พระยาเมืองโปรดนางบัวตองเป็น
อันมาก จากนั้นให้นางนำหีบไปขนสมบัติที่ผาสามเส้ามาอีก นางบัวตองเสียใจที่แม่เสียชีวิตและ
คิดจะฆ่าตัวตายตามแม่ จึงตั้งใจจะไปให้ยักษ์ผีเสื้อตอยฆ่า ซึ่งยักษ์ตนนี้เฝ้าสมบัติที่ผาสามเส้า
นางจึงนำขบวนสัมภาระไปที่นั่น แล้วขึ้นไปที่ยอดผา จากนั้นกระโดดลงไปในหลุมที่ยักษ์อยู่
ขณะนั้นยักษ์ป่วยด้วยโรคฝักัดหนองบวมปวดร้องครวญครางอยู่ เมื่อนางกระโดดลงไปกระทบผี
ของยักษ์ ทำให้หนองแตก ยักษ์จึงหายเจ็บ ทำให้ยักษ์ดีใจมาก จึงขนสมบัติล้ำค่าเป็นรางวัลให้แก่
นาง นางจึงให้ขบวนสัมภาระขนสมบัติดังกล่าวกลับวัง

ฝ่ายนางบัวแก้วทราบเรื่องก็คิดจะทำอย่างน้องสาวบ้าง จึงอาสาพระยาเมืองว่าจะไป
ขนสมบัติที่ผาสามเส้ามาอีก เจ้าเมืองจัดขบวนช้างม้าขนสัมภาระพร้อมหีบสมบัติแก่นาง
นางบัวแก้วไปถึงผาสามเส้าก็กระโจนไปหายักษ์เหมือนกับน้องสาวเคยทำ แต่เหตุที่นางมีบาปหนา
เนื่องจากคิดฆ่าแม่ ยักษ์จึงฆ่านาง แล้วไล่จับคนและขบวนสัมภาระของพระยาเมืองกินจนหมด
บริเวณนั้นภายหลังเรียกว่า บ้านโทกหัวช้าง ซึ่งในปัจจุบันอยู่เขตอำเภอเมือง

คำศัพท์

ตะเมิน

หมายถึง นานมาแล้ว

ชีตบ้านชีตเมือง

หมายถึง อาถรรพ์แก่บ้านเมือง

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องที่อ่าน
2. พฤติกรรมของตัวละครใดที่ไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
3. นักเรียนชอบเหตุการณ์ตอนใดมากที่สุด จงระบุพร้อมอธิบายเหตุผล
4. นักเรียนคิดว่านายพรานทำถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. นักเรียนประทับใจตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพระคุณของแม่ให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
2. ให้นักเรียนนำเนื้อหาตอนที่นักเรียนประทับใจของนิทานเรื่องนี้มาแสดงบทบาทสมมติ

เสือสมิง

นานมาแล้วมีชายหนุ่มเชื้อชาติขอมคนหนึ่ง ชื่อ สมิง ได้ร่ำเรียนวิชาอาคมจนแก่กล้าและเพื่อทดลองวิชาที่ได้ร่ำเรียนมา เขาจึงเดินทางข้ามเขาสูงผ่านป่าดงดิบ ลัดเลาะไปตามหนองน้ำใหญ่ วันหนึ่งได้พบกับเสือโคร่งที่เคยกินคนมาจำนวน อาคมใด ๆ ของสมิง ไม่สามารถสะกดมันได้ ทำให้สมิงตาย เหลือแต่วิญญาณเข้าสิงร่างเสือร้าย ดังนั้นสมิงต้องอาศัยอยู่ในป่า สมิงอยากมีเพื่อนที่เป็นมนุษย์แต่เขาก็มักจะกินทุกคนที่เขาพบ

ดอกไม้สีสดใสพร้อมทั้งผู้คนที่เป็มิตร ต่างจากฝั่งที่สมิงอาศัยอยู่ ซึ่งเป็นป่าทึบมีแต่เสียงสัตว์ร้องหาเหยื่อ สมิงจึงเดินทางข้ามเขาสูงป่าใหญ่ที่ทอดตัวข้ามฝั่ง ไปที่ริมลานนวดข้าว โดยเขาแปลงร่างเป็นชายหนุ่มรูปงามสวมชุดสีดำ มีผ้าขาวม้าคาดพุง มือถือได้อันใหญ่ ชาวบ้านต้อนรับและพาเขาไปดื่มเหล้า มีคนสังเกตเห็นว่าสมิงวางได้ไวข้างตัวตลอดเวลา แม้ในยามที่ออกไปร่ำวงรอบลานนวดข้าว เขาก็ยังไม่ลืมคว้าได้ชัดไว้ได้ผ้าขาวม้าที่คาดพุงอยู่ ตกตึกทุกคนหลับ สมิงก็จากไป สาเหตุที่เขาต้องถือได้อันใหญ่เสมอเพราะได้จะทำให้เขามีเงา เมื่อมาปรากฏตัวที่หมู่บ้าน บางครั้งเสียงหัวเราะของเขาดังมากกว่าเสียงคนทั่วไป บางครั้งมีกลิ่นสาบรุนแรงมาจากตัวของเขา

สมิงต้องเดินข้ามเกาะสะพาน เพราะไม่มีเรือเหมือนคนอื่น และไม่เคยมีใครเห็นบ้านของสมิงที่ฝั่งโน้น ชาวบ้านทุกคนต่างเห็นว่าสมิงไม่เหมือนพวกเขา แต่ทุกคนก็ชอบเพราะตั้งแต่เขามาอยู่ที่หมู่บ้านนี้ แล้วพืชพันธุ์ได้ผลดีกว่าแต่ก่อน เขาจะเตือนชาวบ้านให้รู้ล่วงหน้าเสมอว่าเมื่อใดจะมีฝนตกมาก เมื่อใดจะแห้งแล้งก็จะคอยบอกให้ชาวบ้านเตรียมตัวรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอ เขาหวังให้ชาวบ้านเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน และบอกชาวบ้านว่าห้ามตัดเกาะสะพานใหญ่เด็ดขาด ถ้าไม่เชื่อสมิงจะโกรธมากและจะไม่กลับมาหาพวกเขาอีก

วันหนึ่งมีเรือสำเภาเข้ามาที่หมู่บ้านแห่งนี้เพื่อนำสินค้ามาขาย ข้างบนเสากระโดงเรือติดเกาะสะพาน คนบนเรือสำเภาจึงช่วยกันตัดเกาะสะพานขาด เพื่อให้เรือผ่านไปได้อย่างปลอดภัย ทันทีที่เกาะสะพานขาด รอบข้างก็มีคลื่นอย่างรวดเร็ว พร้อมกับลมที่ก่อตัวแรงขึ้น พัดเสากระโดงเรือโชนเอา พัดน้ำในคลองเป็นคลื่นสูง จนเรือใหญ่โคลงไปมาอย่างรุนแรง ชัดลำเรือและผู้คนบนนั้น

เช้าวันรุ่งขึ้น น้ำในคลองนิ่งไม่มีร่องรอยพายุ ไม่มีเรือสำเภา ไม่มีซากศพ ไม่มีอะไรแปลกปลอม ไม่มีสมิง มีแต่เพียงเสียงคำรามอย่างแผ่วเบา แ่วมาจากป่าที่ฝั่งโน้น ชาวบ้านต่างรักและอาลัย สมิงชายหนุ่มรูปงาม คนที่ไม่มีเงา ไม่เคยปรากฏตัวในตอนกลางวัน

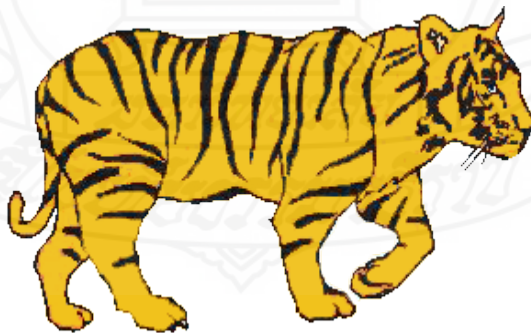

คำถามท้ายเรื่อง

1. สมีงมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร
2. ถ้านักเรียนเป็นชาวบ้านในเรื่องและได้พบคนที่มีลักษณะเหมือนสมีงนักเรียนจะอย่างไร
3. จงบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
4. ถ้าสามารถเปลี่ยนตอนจบของเรื่องได้ นักเรียนจะเปลี่ยนเหตุการณ์เป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
5. นักเรียนคิดว่าหลังจากที่สมีงไม่เข้ามาในหมู่บ้านแห่งนี้ หมู่บ้านแห่งนี้จะเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนหาสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพยที่มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
2. ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับเสือสมีงแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียน

อายน่องติดขากับอายตาบอด

ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีชาย 2 คนเป็นเพื่อนกันคนหนึ่งคืออายน่องติดขาอีกคนหนึ่งคืออายตาบอด ชายสองคนตกลงกันว่าเวลาจะไปไหนมาไหนจะไปด้วยกันจึงมัดขาติดกัน อายตาบอดมัดขาติดกับอายน่องติดขา

วันหนึ่งชายทั้งสองชวนกันไปเที่ยว พอมาถึงกลางทางมีต้นจามจุรีใหญ่อยู่ต้นหนึ่ง ซึ่งบนต้นมีรังนกอยู่รังหนึ่ง อายน่องติดขาคิดว่าน่าจะมีลูกนกเล็กๆอยู่เพราะเขาเห็นรังนก อายน่องติดขามองเห็นรังนกอยากได้ลูกนกมาเลี้ยง จึงบอกให้อายตาบอดปีนขึ้นไปบนต้นไม้เพื่อไปเอาลูกนก อายตาบอดก็ปีนขึ้นไปแล้วคอยถามอายน่องติดขาว่า “ถึงหรือยัง” อายน่องติดขาตอบว่า “ยังไม่ถึงขึ้นไปอีก”

พออายตาบอดไปถึงรังนกแล้ว อายน่องติดขาบอกว่า “ถึงแล้ว” อายตาบอดก็เอามือล้วงเข้าไปในรังนก แต่ในรังกลับกลายเป็นลูกงูเห่า อายน่องติดขาบอกว่า “คิงอย่าปล่อยลูกงูเห่าเดี๋ยวสาจะวิ่งก่อน” อายน่องติดขาก็ออกวิ่งทันที

ทำให้ยายน้องติตขาเดินได้เองโดยไม่ต้องอาศัยยายตาบอด ส่วนยายตาบอดที่จับลูกงูเห่าอยู่นั้นถูก
 ลูกงูเห่าพันพิษใส่ตาทำให้ยายตาบอดกลับเป็นตาดีมองเห็นตามปกติ หลังจากนั้นยายตาบอด
 ออกตามหายายน้องติตขาจนพบ ทั้งสองดีใจมากและเป็นเพื่อนกันต่อไป

คำศัพท์

คิง หมายถึง มิ่ง
 ฮา หมายถึง กู
 ยายน้องติตขา หมายถึง ทำอะไรต้องอาศัยคนอื่น

คำถามท้ายเรื่อง

1. ถ้านักเรียนเป็นอ้ายตาบอดจะทำตามที่อ้ายน้องติดขาบอกหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. นักเรียนคิดว่าการกระทำของอ้ายน้องติดขาถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. นักเรียนได้ข้อคิดจากเรื่องนี้อย่างไร
4. ถ้านักเรียนเป็นอ้ายตาบอดจะกลับมาหาอ้ายน้องติดขาหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. นักเรียนประทับใจตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มประมาณ 3-4 กลุ่ม เพื่อแสดงบทบาทสมมติ

วันแก้กบ

ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีหญิงหม้ายคนหนึ่งเป็นหญิงที่สวยงาม ในหมู่บ้านมีผู้ชายหัวล้าน 7 คนมาชอบหญิงหม้าย วันหนึ่งชายทั้ง 7 คน มาพร้อมกันที่บ้านของหญิงหม้าย หญิงหม้ายจึงนำเห็ดมาแกงให้ชายทั้ง 7 คนกิน หลังจากที่ยกแกงเห็ดแล้วชายทั้ง 7 ก็ถึงแก่ความตาย เพราะเห็ดดังกล่าวมีพิษ โดยที่หญิงหม้ายไม่ทราบว่าเห็ดนั้นมีพิษ หญิงหม้ายกลัวความผิดจึงลากศพทั้ง 7 ศพไปซ่อนไว้

หลังจากนั้นหญิงหม้ายไปหาสัปเหร่อหัวล้านคนหนึ่งมาเพื่อนำศพไปเผา โดยหญิงหม้ายบอกสัปเหร่อว่ามี 1 ศพ สัปเหร่อนำศพไปเผาแล้วกลับมาหาหญิงหม้าย ก่อนที่สัปเหร่อจะกลับมาหาหญิงหม้าย หญิงหม้ายนำศพออกมาอีก ถามว่ายังไม่เอาศพไปเผาอีกหรือ สัปเหร่อตอบว่า “เอาไปเผาแล้ว” หญิงหม้ายถามว่า “ทำไมยังมีศพอยู่” สัปเหร่อจึงนำศพไปเผา แล้วกลับมาหาหญิงหม้าย หญิงหม้ายก็นำศพออกมาอีกจนครบ 7 ศพ

เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สัปเหร่อสงสัยมาก จึงไปเฝ้าที่เมรุ เพื่อรอดูว่าจะมีศพกลับออกมาอีกทางไหน บังเอิญมีชายหัวล้าน ซึ่งเพิ่งกลับจากเผาถ่านเดินผ่านมา สัปเหร่อเห็นตัวดำมอมแมม จึงเข้าใจว่าเป็นผีหัวล้านเดินออกมา สัปเหร่อไปดึงชายหัวล้านเข้าไปในกองไฟที่เผาศพ ทั้งสัปเหร่อและชายหัวล้านต่างก็ตายในกองไฟ รวมกันเป็น 9 ศพ จึงเป็นที่มาของวันเก้ากอง ทำให้ชาวบ้านไม่นิยมเผาศพในวันดังกล่าว

คำศัพท์

วันเก้ากอง

หมายถึง วันห้ามเผาศพ

คำถามท้ายเรื่อง

1. หญิงม้ายมีลักษณะนิสัยอย่างไร
2. ถ้าสามารถเปลี่ยนตอนจบของเรื่องได้ นักเรียนจะเปลี่ยนเหตุการณ์เป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
3. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่อง
4. หากนักเรียนเป็นสัปเหร่อ นักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร จงอธิบาย
5. หากนักเรียนเจอเหตุการณ์แบบชายหัวล้านนักเรียนจะอย่างไร

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนค้นคว้าเพื่อเติมเรื่องวันเก้ากอง แล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
2. นักเรียนเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน

กระต่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสีจะ

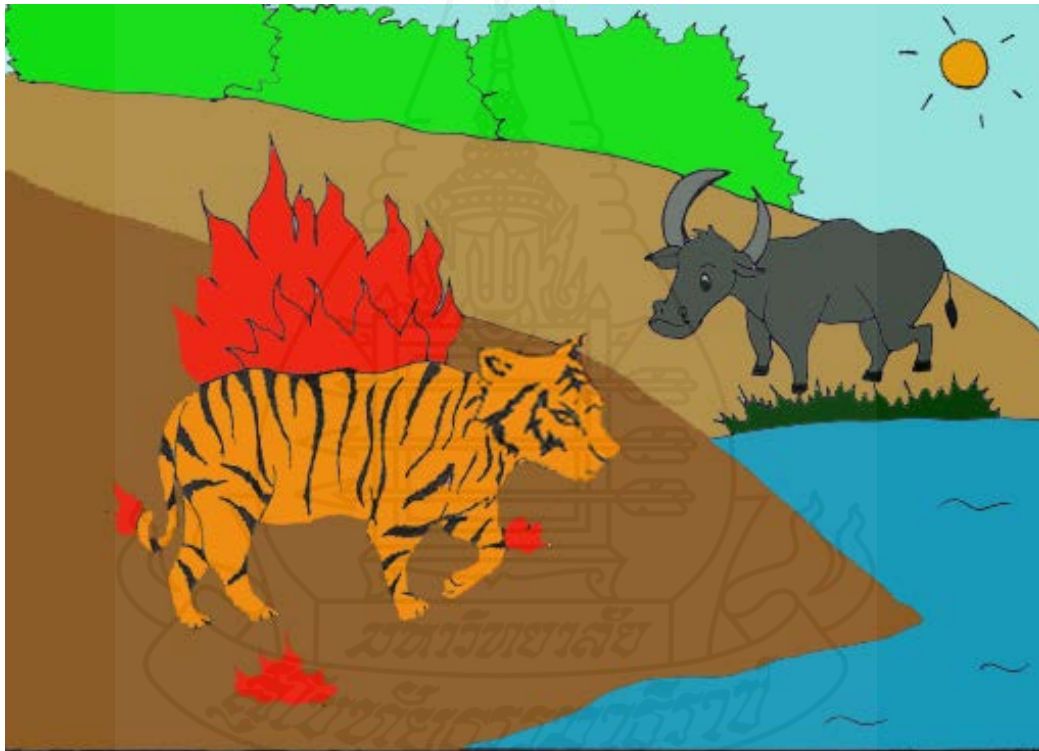
นานมาแล้วมีเสือตัวหนึ่งยืนหนาวสั้นอยู่ ขณะนั้นมีกระต่ายตัวหนึ่งหาบหญ้าคาผ่านมา กระต่ายบอกเสือว่าข้าหนาว ข้าขอขี่หลังเจ้าได้ไหม เสือตอบตกลงเพราะว่ากำลังหนาวเช่นกัน กระต่ายจึงหาบหญ้าคากระโดดขึ้นบนหลังเสือ แล้วกระต่ายก็ขึ้นไปนั่งบนหญ้าคา

หลังจากนั้นกระต่ายจุดไฟ พอเสือได้ยินเสียง เสือจึงถามว่าทำอะไร กระต่ายตอบว่า “ข้าหนาวเลยสั้น” ต่อมาพอไฟเริ่มลุกเสือกก็ถามอีกว่าเสียงอะไร กระต่ายตอบว่า “เสียงผิ้งบิน” แล้วกระต่ายก็กระโดดหนีเข้าป่าไป

เสือจึงวิ่งไปหาวัว วัวบอกให้เสือวิ่งเข้าป่าหญ้าคา แต่ไฟลุกมากกว่าเดิม เสือจึงรีบวิ่งไปหาแม่น้ำ บอกให้เสือวิ่งไปกลางทุ่งนา แต่ไฟก็ยังลุกมากขึ้น เสือจึงรีบวิ่งไปหาควาย ควายบอกให้เสือวิ่งลงน้ำ เสือทำตาม ในที่สุดไฟก็ดับ เสือจึงขอบคุณควายที่ช่วยเหลือตนและบอกว่าข้าจะไม่กินควายอีก ถ้าควายไม่อุจจาระลงน้ำ แต่ควายก็ยังอุจจาระลงน้ำเหมือนเดิม เสือเลยกลับมากินควาย ดังนั้นที่ตัวของเสือมีลายเพราะถูกไฟไหม้มันนั่นเอง

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่องที่อ่าน
2. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของเสือ กระต่าย และควาย
3. นักเรียนคิดว่ากระต่ายมีเหตุผลอะไรจึงทำเช่นนั้นกับเสือ
4. นักเรียนชอบตัวละครใดในเรื่องมากที่สุด เพราะเหตุใด
5. เนื้อหาของเรื่องที่อ่านตรงกับสำนวนไทยอะไรบ้าง

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มประมาณ 3-4 กลุ่ม แสดงบทบาทสมมติเรื่องที่อ่าน
2. ให้นักเรียนเขียนนิทานโดยดัดแปลงจากเรื่อง ที่อ่านแล้วนำมาเล่าให้เพื่อนฟัง

สาวคอเหนียง

หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ไกลออกไปจากเมืองหลวง ชาวบ้านมีอาชีพทำไร่ ทำนา หาของป่ามาขาย
หมู่บ้านแห่งนี้มีหญิงสาวอภัพผู้หนึ่งชื่อตา นางไม่มีชายหนุ่มสนใจ เนื่องจากนางคอกพอกโตใหญ่
น่าเกลียด ชาวบ้านเรียกนางว่า อีตาคอเหนียง

ทุกคืนนางจะนั่งปั่นฝ้ายอยู่กลางลานบ้านรอร่ม ๆ มาหา แต่ไม่มีใครเลย เมื่อเป็นเช่นนี้นางรู้สึก
น้อยใจ และอยากจะตาย วันหนึ่งขณะที่นางเห็นไม่มีคน จึงตั้งใจว่าจะเข้าไปตายในป่า นางเดิน
ทางเข้าป่าโดยขึ้นเขาไป

นางเดินทางในป่าเป็นเวลา 14 วันถึงกลางป่าลึก และคิดว่าจะตายอยู่ที่นี่ แต่นางเกิดเป็นลมอยู่
กลางป่านั้นเอง ขณะที่นอนสลบอยู่ เป็นคืนที่ผีป่าทั้งหลายเตรียมยืมข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อ
นำไปใช้ในการจัดงานเลี้ยงตามประเพณีของตน ผีป่าตนหนึ่งเดินมาเห็นคอกพอกของนาง มันคิด
ว่าเป็นหม้อแกง จึงตรงเข้าไปคว้าเอาคอกพอกของนางไว้ พร้อมกับพูดว่า แม่นางข้าขอยืมหม้อ
แกงหน่อยนะ เสร็จธุระแล้วจะเอามาคืนให้ ครั้นรุ่งเช้านางรู้สึกตัวตื่นขึ้น เอามือคลำต้นคอกก็พบว่า
คอกพอกของตนที่เป็นอยู่หายไป นางรู้สึกดีใจมาก จึงรีบกลับบ้าน พอถึงบ้านก็เล่าเรื่องที่เกิดขึ้น
ให้เพื่อน ๆ ฟัง

ขณะนั้นมีหญิงสาววัยกลางคนชื่อผ่น เป็นคอปอกเหมือนกัน แต่ไม่โตเท่าของนางตา นางผ่นได้
ยินเรื่อง ก็อยากให้คอปอกของตนหายบ้าง จึงถามจนรู้เรื่องราวทั้งหมด นางผ่นก็เดินทางเข้าป่า
เป็นเวลาสิบวัน จนไปถึงป่าที่นางตาสลับ ด้วยความเหนื่อยนางผ่นจึงแวะพักนอนตรงที่นางตา
นอน เมื่อตื่นปากลับมาไม่พบนางตา แต่พบหญิงวัยกลางคนนอนอยู่ จึงส่งหม้อคั้นให้ พอรุ่งเช้า
นางผ่นตื่นขึ้นเอามือลูบคอ แทนที่คอปอกของตนจะหาย กลับโตกว่าเดิม นางร้องไห้เสียใจมาก
เมื่อเป็นเช่นนั้นนางผ่นไม่รู้จะอย่างไร นางจึงคิดว่าตนก็แก่แล้ว แม้ว่าคอปอกก็ไม่มีอะไร
สู้พยายามทำความดีจะดีกว่า นับแต่นั้นมานางพยายามทำความดี โดยช่วยเหลืองานของ
ชาวบ้านอย่างไม่เห็นตเห็น้อย ชาวบ้านทุกคนต่างออกปากยกย่องนาง จนนางตายไปหลายปีแล้ว
ชาวบ้านยังกล่าวถึงนางเสมอ

คำถามท้ายเรื่อง

1. หากนักเรียนเป็นนางตานักเรียนจะเป็นทุกข์กับคอปอกที่เป็นอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด
2. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
3. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตอย่างไร
4. หากนักเรียนเป็นนางผันจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. นักเรียนชอบเหตุการณ์ตอนใดมากที่สุด จงระบุพร้อมอธิบายเหตุผล

กิจกรรมเสนอแนะ

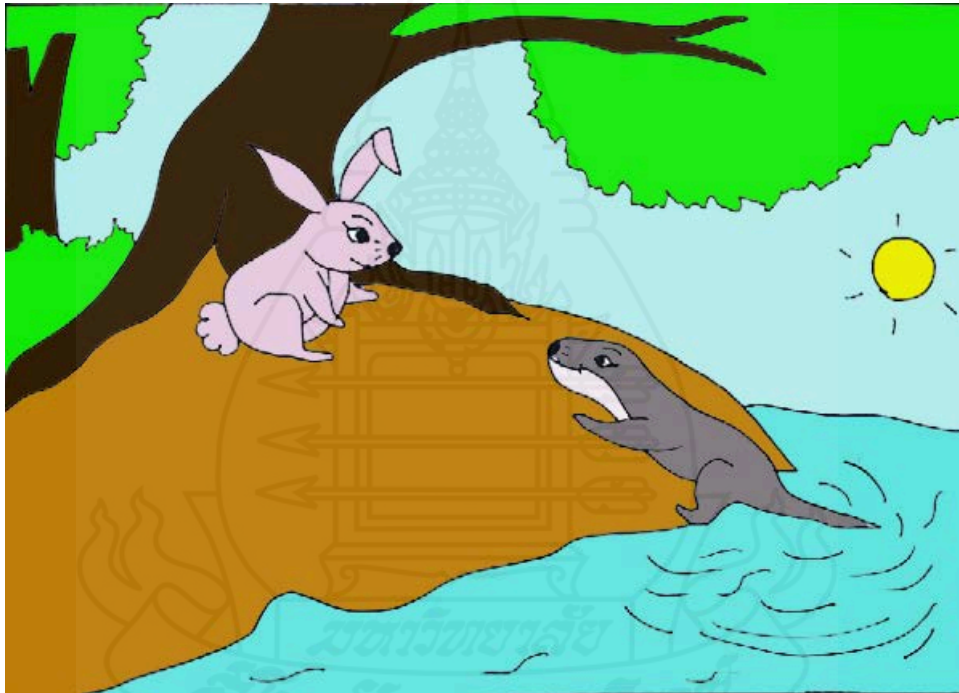
1. ให้นักเรียนเขียนนิทานโดยดัดแปลงจากเรื่องสาวคอเหนียง
2. ให้นักเรียนศึกษาเรื่องสาวคอเหนียงแล้วนำมาแสดงละครในชั้นเรียน

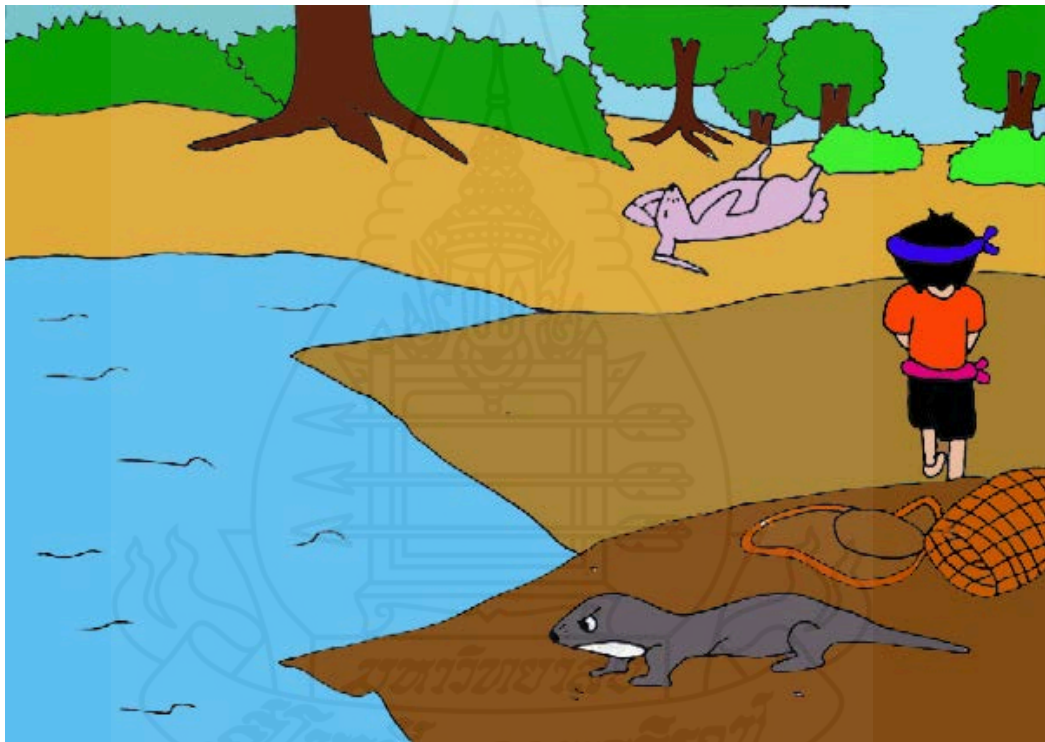
นากและกระต่าย

นากและกระต่ายเป็นเพื่อนกัน เวลาไปหากินหรือไปที่ไหน จะไปด้วยกันเสมอ
อยู่มาวันหนึ่ง นากออกไปหากินอยู่ตามริมฝั่งน้ำปึง มองเห็นช่องว่างคิดว่าเป็นทางน้ำจึงว่ายน้ำเข้าไป พอเข้าไปก็ชนสายโยงประตูกะต้ำ หรือเครื่องดักจับปลาชนิดหนึ่งที่ทำไว้ตามข้างตลิ่ง พอปลาเข้าไป ชนสายโยงสลักประตูหลุด ประตูจะเลื่อนตกลงมาปิดไว้ทันที ทำให้ปลาออกไม่ได้

นากพยายามหาทางออก แต่ก็ออกไม่ได้ มันร้องขอให้กระต่ายช่วย กระต่ายลงมาดูเห็นกะต้ำแน่นหนาเกินกว่ากำลังของตนจะรื้อหรือทำลายได้ ขณะนั้นนายพรานผู้วางกะต้ำ ตรงเข้าไปดูเห็นนากติดอยู่ก็ดีใจ ส่วนกระต่ายเห็นคนเดินมาจึงซ่อนตัวอยู่ข้างกอหญ้า
นากเห็นนายพรานเปิดประตูกะต้ำออก มันแกล้งทำเป็นตาย กลั้นลมหายใจ เบ่งท้องให้พองคล้ายกับตายมานานแล้ว เมื่อกระต่ายเห็นนายพรานจับเพื่อนของตนขึ้นมา

กระต่ายจึงกระโดดออกมา และดีนรนกระเสือกกระสนคล้ายกับถูกตีหรือถูกยิง แล้วนอนนิ่งบนหาดทรายห่างจากกะต้ำไม้ไกลนัก นายพรานมองเห็นกระต่ายนอนดินตายก็ดีใจ รีบขึ้นจากน้ำ แล้ววางนากลงกับพื้น รีบวิ่งเพื่อเข้าไปจับกระต่าย ส่วนนากพอเป็นอิสระจึงกระโดดลงน้ำหนีไป ฝ่ายกระต่ายเห็นเพื่อนหนีลงน้ำไปได้แล้ว รีบลุกขึ้นกระโดดวิ่งหายเข้าป่าไป นายพรานจึงจับสัตว์ไม่ได้เลย

คำศัพท์

กะต้ำ หมายถึง เครื่องจับปลาโดยกันเป็นคอก มีประตูสำหรับปลาว่ายเข้าไป เมื่อปลาชนสายใย ประตูจะปิดลง

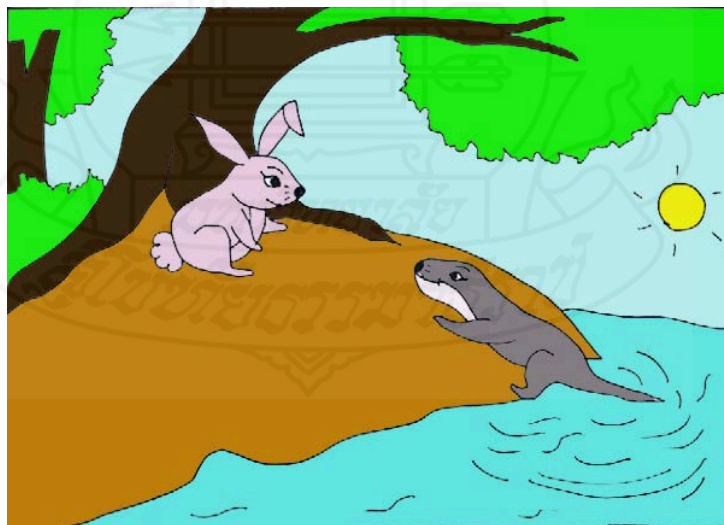

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
2. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิตอย่างไร
3. เนื้อหาของเรื่องที่อ่านตรงกับสำนวนไทยอะไรบ้าง
4. นายพรานมีลักษณะนิสัยอย่างไร จงอธิบาย
5. นักเรียนชอบเหตุการณ์ตอนใดมากที่สุด จงระบุพร้อมทั้งให้เหตุผล

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนเขียนนิทานโดยดัดแปลงจากเรื่องนากและกระต่าย
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มประมาณ 3-4 คนเพื่อแสดงบทบาทสมมติ

บุญพาวาสนาส่ง

นานมาแล้วหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่อ บ้านหนามเกตแก้ว มีสองพี่น้อง พ่อแม่ตายหมด พี่ชายมีวาสนาดี เป็นช่างทำทอง ได้เมียร่ำรวย ส่วนน้องไม่ค่อยมีปัญญาเมื่ออาชีพทำไม้กวาดขาย แต่เป็นคนซื่อสัตย์ แต่พี่ชายมีเล่ห์เหลี่ยมในการทำทอง

วันหนึ่งน้องเข้าป่าไปตัดต้นไม้กวาดขาย ขณะเดินได้เงยหน้าขึ้นไปทางเหนือ พบนกแขกเต้าตัวหนึ่งขนดกเขียวสวยงามดี จึงหยิบก้อนหินขว้างนกตัวนั้น ก้อนหินไปถูกปีกนก ทำให้ขนกร่วงลงมาอันหนึ่ง แล้วนกก็บินหนีไป ขนนกที่ร่วงมานั้นสวยเหลือเกิน เขาคิดว่าน่าจะเป็นนกวิเศษ ดังนั้นจึงเก็บขนนกนั้น เมื่อมาถึงบ้านเขาเอาขนนกไปให้พี่ชายดู พี่ชายก็รู้ทันทีนั้นว่าขนนกนั้นเป็นเนื้อทองเพราะเขาเป็นช่างทอง และยังรู้อีกว่าหากเอาขนนกมาหลอมจะได้ทองคำบริสุทธิ์ชนิดหนึ่ง พี่ชายจึงสั่งว่าพຽນนี้ให้ขว้างนกให้ตายและเอาตัวมา ซึ่งพี่ชายยังรู้อีกว่านกตัวนั้นถ้าเอามาบั้งกิน และได้กินตับไต จะมีเงินมีทองเกิดขึ้นบนหิ้งวันละเท่าเมล็ดมะกั่ว แต่เขาไม่ยอมเล่าให้น้องฟัง

รุ่งขึ้นเมื่อน้องชายกินข้าวเช้าเสร็จ สั่งให้เมียห่อข้าวให้ เมียถามว่า “พี่จะไปไหน” ชายผู้น้องตอบว่า “ข้าจะเอาไปดอกหญ้าและไม้ไผ่ ต้มน้ำกวาด” เมียจัดเตรียมข้าวของให้

แล้วเขาก็สะพายห่อข้าวลงเรือไป และเดินไปยังที่เดิมที่พบนกเมื่อวานนี้ นกตัวนั้นต้องการจะ
 ช่วย จึงมาเกาะอยู่ที่เดิม เขาก็คว้าก้อนหินขว้างนกตัวนั้นถูกหัวนกตกลงมา ฆ่านกแล้ว เอาตัว
 ใส่ไว้ในย่าม จากนั้นรีบกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านเมียก็ว่า “พี่ไปเอาดอกหญ้า ด้ามไม้กวาดไม้ไผ่
 หรือ อยู่ไหนล่ะไม่เห็นมีเลย” “ข้าได้นกมาหนึ่งตัว กำลังจะเอาไปให้พี่ชายข้า” พอพี่ชายเห็นก็
 พุดว่า “โอได้มาจริงๆหรือน้อง” น้องชายตอบว่า “ได้มาแล้ว” พี่ชายบอกว่า “เอาไว้ตรงนั้น
 แหละ เดี๋ยวจะให้พี่สะใภ้ปิ้งเสียบ” ขณะนั้นพี่ชายกำลังทำแหวนและสร้อยซึ่งมีคนมาจ้าง จึง
 ปล่อยให้เมียปิ้งนกและบอกเมียว่า “ปิ้งเสร็จแล้วเอาให้เด็ก ๆ กิน”
 ฝ่ายน้องชายมีลูกชายแฝด ซึ่งชวนกันไปเที่ยวบ้านลุง พอไปถึงป่ามีธูระขึ้นไปบนบ้าน ทิ้งนกที่ปิ้ง
 ไว้ข้างล่าง โดยสั่งให้หลานช่วยดู เด็กสองคนก็นั่งเฝ้านกปิ้งตัวนั้นอยู่ หวังว่าคงจะได้กินนกปิ้ง
 บ้าง รออยู่นานจนดับไตนกหลุดลงมาถูกกองไฟ เด็กสองคนก็พากันเก็บกินเสียหมด โดยพี่กินดับ
 และน้องกินไต เมื่อป่าเสร็จธูระเดินลงมาเห็นดับไตนกตัวนั้นตกไฟไหม้หมดกลัวสามีว่า จึงจับนก
 ที่บ้านมาฆ่าหนึ่งตัว ล้วงเอาตับไตมาใส่ไม้ปิ้งแล้วก็เอาไปให้สามีของตนกิน สามีก็แปลกใจที่
 หลังจากกินแล้ววันรุ่งขึ้นก็ไม่เห็นมีเงินมีทอง ส่วนลูกชายฝาแฝดของน้องชายกลับมีเงินมีทอง
 ออกมาจากบนหิ้งวันละเท่าเม็ดเม็ดมะกล่ำ จึงทำให้น้องชายรำรวยขึ้น

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนชื่นชอบตัวละครใดในเรื่องมากที่สุด จงระบุและให้เหตุผลประกอบ
2. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร
3. พฤติกรรมของตัวละครใดที่ไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เพราะเหตุใด
4. นักเรียนคิดว่าคนที่มีความซื่อสัตย์ ผลที่ได้รับจะเป็นเช่นน้องชายในเรื่องใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด
5. หากนักเรียนเป็นป้านักเรียนจะ怎样做ในเรื่องหรือไม่ เพราะเหตุใด

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ให้นักเรียนหาสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพยที่มีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
2. ให้นักเรียนทำหนังสือเล่มเล็ก เรื่อง บุญพาวาสนาส่ง

แก้พิษของเตวดา

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีลูกเศรษฐีคนหนึ่งชอบเดินทางไปค้าขายต่างเมืองอยู่เสมอวันหนึ่งเขาเดินทางไปค้าขายเหมือนเดิม พร้อมกับบ่าวไพร่หลายคน แต่คราวนี้เคราะห์ร้าย ถูกโจรดักปล้นกลางทางต้องสูญเสียผู้คนข้าวของทั้งหมด รอดมาได้แต่ตนเองและบ่าวอีกหนึ่งคน สองนายบ่าวพากันเดินไปจนค่ำก็มาถึงเมืองแห่งหนึ่ง แต่เข้าพักในเมืองไม่ได้ เพราะประตูเมืองปิดแล้ว จึงต้องอาศัยพักแรมอยู่ที่ศาลานอกเมือง

ก่อนนอนบ่าวขอให้นายเล่าเรื่องพระพุทธเจ้าเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ชาติต่าง ๆ ให้ฟัง นายก็รับคำ แล้วให้บ่าวสวดมนต์บทชุมนุมเทวดาก่อนที่จะเล่านิทานชาดก หลังจากบ่าวสวดมนต์จบ ปรากฏว่านายเหนื่อยมาทั้งวันจึงง่วงมากและนอนหลับไปก่อนไม่ทันได้เล่านิทานตามที่รับปากไว้

ส่วนบ่าวเมื่อเห็นนายหลับเสียแล้ว ก็นอนบ้างแต่ไม่หลับ เพราะหูได้ยินเสียงเหมือนคนพูดกันบน
ชื่อศาลา เมื่อตั้งใจฟังจึงรู้ว่าเป็นเสียงพูดของเหล่าเทวดาที่รอฟังนิทานชาดก แต่ผู้เล่าหลับ
เสียก่อน เทวดาพากันรอก้อ จึงโกรธมากและคิดว่าจะฆ่าลูกเศรษฐีเสีย โดยเทวดากลุ่มนั้นตกลง
กันว่าเอาแสงพิษปนไปกับแสงแดดให้แทงตาลูกเศรษฐีเวลาตื่นขึ้น อำนาจแสงพิษในแดดจะ
ทำให้อายุสั้น ลูกเศรษฐีตื่นขึ้นก็ต้องตาย แต่มีเทวดาองค์หนึ่งแย้งว่า ถ้าลูกเศรษฐีตื่นขึ้นแต่เช้าตรู่
ก่อนแดดขึ้น แล้วเอาน้ำล้างหน้า พิษในแดดจะทำอันตรายไม่ได้ ลูกเศรษฐีก็จะไม่ตาย
เทวดาอีกองค์หนึ่งจึงว่าถ้าเขาไม่ตายในเวลาเช้าดังที่เราคาด ก็ต้องรอโอกาสใหม่ในตอนกลางวัน
คือกลางวันแดดร้อนเหงื่อออก ก็เอาพิษใส่ขุมเหงื่อตรงหัวใจ พิษจะซึมซาบเข้าไปในหัวใจ ทำให้
ลูกเศรษฐีตายตอนนั้น เทวดาอีกองค์หนึ่งแย้งขึ้นว่า อาจจะไม่ตายก็จะได้ถ้าลูกเศรษฐีรู้จักผ่อน
ร้อนแก้พิษยามเที่ยง โดยเอาน้ำลูบตรงหัวใจให้เย็นชุ่ม วิธีนี้ก็อาจไม่ได้ผล

เทวดาอีกองค์หนึ่งหาทางลงโทษใหม่ว่า ถ้าเช่นนั้นจะเอาพิษใส่ในคนโทน้ำ เวลาลูกเศรษฐีกินข้าวแล้วกินน้ำในคนโทก็จะถูกพิษตาย มีเทวดาอีกองค์หนึ่งกล่าวขึ้นว่า ก่อนจะกินน้ำในคนโทให้รินทิ้งหน่อยหนึ่ง พิษที่อยู่บนผิวน้ำถูกรินทิ้ง ทำให้กินเข้าไปแล้วไม่ตาย

เทวดาองค์ถัดมาจึงว่าถ้าไม่ตายตอนกินน้ำก็จะให้ตายตอนกินหมาก โดยจะเอาพิษป้ายไว้ที่หางพลู กินหมากเมื่อใดก็จะถูกพิษนั้นตาย เทวดาอีกองค์หนึ่งจึงแย้งว่าถ้าเขาเด็ดหางพลูทิ้งเสีย พิษก็ไม่ติดเข้าไป เขาก็ยังจะรอดไปได้

เทวดาองค์ต่อมาก็ออกความเห็นเห็นว่าถ้าเช่นนั้นก็ต้องรอไว้ตอนค้ำก็แล้วกัน เมื่อจะนอนเราก็เอาพิษเช็ดไว้ที่ฝ่าเท้า ลูกเศรษฐีนอนหลับไปพิษจะซึมซาบทำให้ตายไปเลย ไม่ได้ตื่นขึ้นดูดวงตะวันอีก แต่เทวดาองค์สุดท้ายก็แย้งว่า ถ้าเขาเอาน้ำล้างเท้าเสียก่อนนอน พิษร้ายนั้นก็จะไม่ทำอันตรายเขาได้

บ่าวอนฟังเทวดาปรึกษากันจนหลับไป จำเรื่องที่เทวดาพูดได้ทุกคำ พอเข้ามิดพระตึระฆังก็รีบปลุกนายแล้วเล่าให้ฟัง จากนั้นให้นายล้างหน้าเสียก่อนแสงอาทิตย์ส่องเพื่อเป็นการแก้พิษยามเช้า ถึงกลางวันที่ให้เอาน้ำลูบอดับพิษที่ซึมเหงื่อตรงหัวใจ ส่วนเวลาจะกินน้ำให้รินน้ำในคนโททิ้งเสียหน่อยหนึ่งก่อน ครั้นเมื่อจะกินหมากก็เตือนให้เด็ดหางพลูทิ้งก่อนจะเอาปูนป้ายพลู และก่อนนอนก็บอกให้ล้างเท้า เพื่อทำลายพิษที่เทวดาเช็ดไว้ที่ฝ่าเท้า ลูกเศรษฐีจึงไม่ต้องตาย การแก้พิษนี้ได้กลายเป็นธรรมเนียมของคนทางเมืองเหนือ ทำตามกันมาจนกระทั่งทุกวันนี้

คำถามท้ายเรื่อง

1. นักเรียนคิดว่าบ่าวมีลักษณะนิสัยเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
2. ถ้าหากนักเรียนพบเหตุการณ์แบบลูกเศรษฐีและบ่าวจะทำอย่างไร
3. นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะเหตุใด
4. นักเรียนคิดว่าเทวดาทำถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. จากเรื่องที่อ่านนักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรจงอธิบาย

กิจกรรมเสนอแนะ

1. นักเรียนเขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน
2. ให้นักเรียนไปสืบค้นนิทานเรื่องอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาล้ายกับเรื่องนี้ โดยอาจสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต แล้วนำมารวมเป็นเล่ม

บทที่ 3

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง สรุปผลได้ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

1.1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของหนังสือที่สร้างขึ้น

1.2 ขอบเขตของการศึกษา

1.2.1 การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง เป็นหนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีเนื้อหาด้านตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ ซึ่งแบ่งเป็นตำนานพื้นบ้าน 6 เรื่อง ได้แก่ ตำนานเจ้าพ่อขอมือเหล็ก ตำนานเจ้าพ่อพญา ตำนานวังเหนือ นานพระธาตุผาติณ ตำนานแม่กาขาว นานน้ำตกวังแก้วนิทานพื้นบ้าน 9 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องหมาขนดำ นิทานเรื่องเสื้อสมิง นิทานเรื่องอายน่องติดขากับอายตาบอด ทานเรื่องวันเก้ากอง นิทานเรื่องกระต่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสีจะนิทานเรื่องสาวคอเหนียง นิทานเรื่องนากและต่าย นิทานเรื่องบุญพาวาสนาส่ง นิทานเรื่องแก้พิษของเทวดาแต่ละเรื่องมีกิจกรรมท้ายเรื่องและมีภาพประกอบ

1.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ด้านตำนานและนิทานพื้นบ้าน ด้านการใช้ภาษาไทย ด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ประเมินโดยใช้แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำหนังสือที่ได้รับการปรับปรุงแล้วให้นักเรียนโรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.3 การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.3.1 กำหนดลักษณะของหนังสือ

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

- 1) การสร้างหนังสือ
- 2) การปรับปรุงคุณภาพหนังสือ

1.3.1 กำหนดลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติมไว้คือ เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แหล่งที่มาของเรื่องมาจากสภาพสังคม วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเลือกตำนานและนิทานพื้นบ้านในท้องถิ่นอำเภอวังเหนือมาสร้างเป็นหนังสือ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและส่งเสริมให้นักเรียนให้มีความสุขกับการอ่าน มีความภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

1) ลักษณะหนังสือ

ผู้ศึกษาได้กำหนดลักษณะของหนังสือไว้ ดังนี้

- (1) กลุ่มผู้อ่านหนังสือคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อายุระหว่าง 10 – 12 ปี
- (2) แหล่งที่มาของหัวข้อเรื่อง นำตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือมาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม
- (3) กำหนดชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องว่า ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
- (4) แนวทางในการเขียนแบบสารคดี และบันเทิงคดี โดยให้ความรู้ ข้อคิด ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- (5) รูปเล่มหนังสือ ใช้รูปเล่มขนาด 21 × 29.7 เซนติเมตร
- (6) เนื้อหาประกอบด้วย ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง พร้อมกิจกรรมท้ายเรื่อง

2) โครงสร้างเนื้อหาหนังสือ

โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ คำศัพท์ และกิจกรรมท้ายเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) วัตถุประสงค์ของหนังสือ ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหนังสือ
ดังต่อไปนี้

ก. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตำนานและนิทานพื้นบ้าน
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

ข. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

ค. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักและเห็นคุณค่าของตำนานและนิทานพื้นบ้าน
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

(2) เนื้อเรื่อง นำเอาตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัด
ลำปางมาเรียบเรียงให้อ่านเข้าใจง่าย ให้ความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แทรกสาระข้อคิดคติ
เตือนใจต่างๆ เหมาะสมกับวัย และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

(3) ภาพประกอบ เป็นภาพถ่าย ภาพวาด ภาพจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มี
ความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง เพื่อช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น และช่วยให้ผู้อ่านมี
ความเพลิดเพลินในการอ่าน

(4) คำศัพท์ เป็นการอธิบายความหมายของภาษาถิ่นเหนือที่มีอยู่ใน
ตำนานและนิทานพื้นบ้านแต่ละเรื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมาย และเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้ดี
ยิ่งขึ้น แหล่งที่มาของการอธิบายความหมาย ได้มาโดยการศึกษาเอกสารและสอบถามบุคคลในท้องถิ่น
เป็นต้น

(5) กิจกรรมท้ายเรื่อง เป็นการสร้างกิจกรรมเพื่อประเมินผลจากการอ่าน
ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือในแต่ละเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

1.3.2 การสร้างและพัฒนาหนังสือ

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีขั้นตอน 3 ขั้น คือ ขั้นการสร้างหนังสือ ขั้น
การปรับปรุงคุณภาพโดยอาศัยความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และขั้นการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดย
ผู้เรียน ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาแล้ววิเคราะห์ความสอดคล้องของมาตรฐานการ
เรียนรู้ เนื้อหาหนังสือ กิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน

2) ศึกษาข้อมูลตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ โดยศึกษาจาก
เอกสาร หนังสือ และสัมภาษณ์บุคคลในท้องถิ่น พร้อมทั้งนำข้อมูลที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น
ของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผู้ศึกษาได้
รวบรวมและเรียบเรียงไว้ โดยผู้เชี่ยวชาญเลือกรื่องที่เห็นว่ามีเหมาะสม โดยมีดัชนีความ

สอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากนั้นคัดเลือกตำนานและนิทานพื้นบ้านที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตร นำมาใช้ในการสร้างหนังสือ

3) กำหนดโครงสร้างของหนังสือ

(1) การออกแบบปก ได้นำเสนอภาพตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง เป็นภาพวาดและภาพถ่าย

(2) ส่วนประกอบของหนังสือ ประกอบด้วย ปกหน้า ซึ่งสื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเนื้อหา มีชื่อเรื่องบอกเนื้อหาสาระ หน้าคำนำ เพื่อแสดงจุดมุ่งหมายของการเขียน กล่าวขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างหนังสือ หน้าสารบัญ บรรจุบัญชีชื่อหัวเรื่องที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ พร้อมทั้งระบุเลขหน้าเพื่อสะดวกแก่ผู้อ่านสามารถค้นคว้าหาสิ่งที่ต้องการอ่านได้อย่างรวดเร็ว เนื้อเรื่องแต่ละเรื่องมีภาพประกอบและกิจกรรมท้ายเรื่อง

(3) ขนาดของหนังสือ หนังสือที่สร้างขึ้นมีขนาด 21 × 29.7 เซนติเมตร

(4) ขนาดของตัวอักษร ซึ่งมีความสำคัญต่อการใช้สายตาของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จึงใช้ขนาดตัวอักษร 18 พ้อยท์ หัวข้อปรับขนาดตามความเหมาะสม

(5) การแบ่งเนื้อหาแต่ละตอน มีการจัดลำดับเนื้อหาสาระตามโครงสร้างของเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย ตำนานพื้นบ้าน ได้แก่ ตำนานเจ้าพ่อข้อมือเหล็ก ตำนานเจ้าพ่อพญา ตำนานวังเหนือ ตำนานพระธาตุผาติณ ตำนานแม่กาขาว ตำนานน้ำตกวังแก้ว นิทานพื้นบ้าน ได้แก่ นิทานเรื่องหมาขนคำ นิทานเรื่องเสือสมิง นิทานเรื่องยายน่องติดขากับยายตาบอด นิทานเรื่องวันแก้ว กอง นิทานเรื่องกระต่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสัจจะ นิทานเรื่องสาวคอเหนียง นิทานเรื่องนากและต่าย นิทานเรื่องบุญพาวาสนาส่ง นิทานเรื่องแก้พิษของเทวดา แต่ละเรื่องมีกิจกรรมท้ายเรื่องและมีภาพประกอบ

(6) สร้างกิจกรรมท้ายเรื่อง เรื่องละ 2 ตอน เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจของเนื้อหาในแต่ละเรื่อง และเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน

(7) ภาพประกอบ เลือกใช้ภาพประกอบที่เป็นภาพถ่ายจากสถานที่จริง และภาพวาด มีความเหมาะสม และเกี่ยวข้องกับเนื้อหา

(8) ขนาดของภาพประกอบ จัดภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา โดยจัดภาพให้เหมาะสมกับหน้า และมีข้อความอธิบายภาพด้านล่าง

(9) จำนวนภาพประกอบ เนื่องจากภาพประกอบมีส่วนช่วยเสริมเนื้อหาสาระและดึงดูดความสนใจ เสริมสร้างจินตนาการและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจช่วยให้หนังสือ น่าสนใจ ช่วยให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องนั้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภาพถ่ายจากสถานที่จริง

4) สร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านโดยครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ ด้านภาพประกอบ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา และด้านประโยชน์ที่ได้รับ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสือ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5) นำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านการเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม ด้านตำนานและนิทานพื้นบ้าน ด้านการใช้ภาษาไทย ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน พิจารณาประเมินคุณภาพของหนังสือ พร้อมให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงหนังสือ

6) นำหนังสือมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งอรัญวิทยา จำนวน 10 คน อ่านและประเมินความคิดเห็นที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม

7) จัดทำรายงานสรุปผลการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง

1.4 สรุปผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1.4.1 ลักษณะหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้น เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แหล่งที่มาของหัวข้อเรื่องมาจากตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือนำมาสร้างเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร และตัวชี้วัดรายปีสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โดยกำหนดชื่อหนังสือว่า ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ โครงสร้างของเนื้อหาประกอบด้วยเนื้อเรื่อง ภาพประกอบและกิจกรรมท้ายเรื่อง ภาพประกอบเป็นภาพถ่ายสถานที่จริงและภาพวาด แนวการเขียนเป็นสารคดีและบันเทิงคดี รูปเล่มหนังสือใช้รูปเล่มมาตรฐานทั่วไป

2) โครงสร้างเนื้อหาที่นำมาสร้างหนังสือ ได้แก่

ตำนานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ตำนานเจ้าพ่อข้อมือเหล็ก ตำนานเจ้าพ่อพญาวัง ตำนานวังเหนือ ตำนานพระธาตุผาดิน ตำนานแม่กาขาว และตำนานน้ำตกวังแก้ว

นิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องหมาขนดำ นิทานเรื่องเสื้อสมิง นิทานเรื่องอายนองติดขากับอายตาบอด นิทานเรื่องวันเก้ากอง นิทานเรื่อง

กระต่ายเจ้าเล่ห์ เสือมีลายกับควายไม่มีสัจจะ นิทานเรื่องสาวคอเหนียง นิทานเรื่องนากและต่าย
นิทานเรื่องบุญพาวาสนาส่ง นิทานเรื่องแก้พิษของเทวดา

1.4.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสืออ่านเพิ่มเติม

1) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยใช้
แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 ซึ่งมีรายการประเมิน 5 ด้านดังนี้

(1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็น
ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อ
พิจารณาแต่ละรายการพบว่า ชื่อเรื่องน่าสนใจ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา ปกสวยงาม
น่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งทนทาน ขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และจำนวนหน้ามี
ความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

(2) ด้านภาพประกอบ

ด้านภาพประกอบมีค่าดัชนี โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่า
ด้านภาพประกอบในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00
เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า การวางภาพประกอบและตัวอักษรมีความเหมาะสมกับวัยของ
ผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ จำนวน
ภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา สีของภาพประกอบทำให้อ่านโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00
และ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง
อยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

(3) ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านเนื้อหาใน
ภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า เนื้อหา
สนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม
เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี
ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน และกิจกรรมท้ายบทมี
ความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

(4) ด้านภาษา

ด้านภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านภาษาใน
ภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ภาษา

ชัดเจนเข้าใจง่าย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น การใช้คำถูกต้องตามหลักภาษา และภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

(5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมมีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ได้ข้อคิดด้านคุณธรรม เกิดความรู้สึกตระหนักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน และเกิดนิสัยรักการอ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

(6) สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณภาพหนังสือโดยภาพรวมมีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายละเอียดพบว่าด้านรูปเล่มและการพิมพ์เนื้อหา ภาษา และประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ส่วนด้านภาพประกอบมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66 -1.00

2) การตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน ผลปรากฏดังนี้

(1) ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ด้านรูปเล่มและการพิมพ์นักเรียนมีความคิดเห็นด้านรูปเล่มและการพิมพ์ในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหาและขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ ปกสวยงามน่าสนใจ และจำนวนหน้ามีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมาได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจและรูปเล่มและปกแข็งทนทาน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

(2) ด้านภาพประกอบ

ด้านภาพประกอบนักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาพประกอบในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมาได้แก่ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน และภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

(3) ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ความยาวของเนื้อหาโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมา ได้แก่ เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ การอธิบายคำศัพท์ และกิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่านมีความชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

(4) ด้านภาษา

ด้านภาษานักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาษาในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้นและภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$)

(5) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ผู้อ่านได้ข้อคิดด้านคุณธรรม ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตระหนัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ ผู้อ่านเกิดนิสัยรักการอ่านโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมา ได้แก่ ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$)

(6) สรุปในภาพรวมของหนังสือแต่ละด้าน

นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$) โดยในรายละเอียดพบว่า ด้านภาษา โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาพประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา ได้แก่ ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมา ได้แก่ ด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$)

2. อภิปรายผล

ผลการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง พบว่าความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและนักเรียนสรุปได้ว่าหนังสือมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยแสดงความคิดเห็นว่า

2.1 ด้านรูปเล่มและการพิมพ์

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นในด้านรูปเล่มและการพิมพ์คือ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา และขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ระดับ 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าการออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหาและขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุดระดับ ($\bar{X} = 5.00$) เช่นเดียวกัน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 12-21) ที่กล่าวว่าขนาดของหนังสือควรมีขนาดพอเหมาะหยิบถือได้สะดวกความหนาของหนังสือขึ้นอยู่กับระดับของผู้อ่านและสอดคล้องกับความคิดเห็นของลักขณา รอดสน(2540:10) ที่ว่าขนาดของตัวหนังสือและลักษณะรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะและหยิบถือได้สะดวก ความหนาขึ้นอยู่กับระดับอายุ

สรุปได้ว่าด้านการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนและได้ทำการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จึงทำให้หนังสือมีความเหมาะสมมากที่สุด

2.2 ด้านภาพประกอบ

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นด้านภาพประกอบคือ ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และ สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ระดับ 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุดอยู่ที่ระดับ ($\bar{X} = 5.00$) เช่นเดียวกัน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ถวัลย์ มาศจรัส (2538: 133-134) ที่กล่าวว่าภาพประกอบต้องได้รับการจัดวางอย่างสมดุล สื่อเรื่องราวได้ตรงเนื้อหา มีสีสันสดใสและ แม่นมาสขวลิต (2546:3) ที่กล่าวว่าภาพประกอบนั้นจะต้องมีสีสันสวยงาม วาดอย่างประณีตสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพต้องถูกต้องกับขนาดของรูปเล่มและน่าสนใจ

สรุปได้ว่า ด้านภาพประกอบของหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีความเหมาะสมมาก เนื่องจากผู้ศึกษาได้ใช้ภาพถ่ายจริงเป็นภาพประกอบ โดยภาพดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิจนได้ภาพที่เหมาะสมในด้านต่างๆสามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านเนื้อหา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นด้านเนื้อหา คือ ความยาวของเนื้อหาโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ ความยาวของเนื้อหาโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุดระดับ ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของถวัลย์ มาศจรส(2548: 1) ที่กล่าวว่าเนื้อหาของหนังสือส่งเสริมการอ่านต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล และฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 47-48) ได้กล่าวว่าเด็กในวัยนี้มีความสนใจอ่านกว้างขวางมาก โดยเฉพาะในเรื่องของท้องถิ่น

สรุปได้ว่าด้านการใช้ภาษาผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นของตน ซึ่งให้คุณค่าในด้านวัฒนธรรมที่ต้งามแล้ว ยังให้ความรู้ด้านอื่นๆเช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมทางภาษาที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสั่งสมไว้ให้เป็นสมบัติที่มีคุณค่าควรที่เยาวชนจะให้ช่วยรักษาให้คงอยู่สืบไป เมื่อนักเรียนได้อ่านหนังสือเล่มนี้นอกจากจะสามารถนำข้อคิดที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีทักษะและนิสัยรักการอ่าน อีกทั้งมีความรักและภูมิใจในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษของตนอีกด้วย

2.4 ด้านภาษา

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าด้านภาษา คือ ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น และภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าการใช้ภาษามีความชัดเจนเข้าใจง่ายเหมาะสมกับวัย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น และภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุดอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจินตนา ไบกาซูยี (2542: 10-19) ที่กล่าวว่าภาษาและสำนวนภาษาที่ใช้ต้องใช้คำง่ายเหมาะสมกับเนื้อหาเลือกคำได้สั้นกระชับใจความหลีกเลี่ยงคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ทางวิชาการ

สรุปได้ว่า ด้านภาษาการใช้ภาษาในหนังสือที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จึงมีความเหมาะสมในการนำไปให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านเพื่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านได้ สร้างความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น

2.5 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับคือได้ข้อคิดด้านคุณธรรม เกิดความรู้สึกตระหนักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนาน และนิทานโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าผู้อ่านได้ข้อคิดด้านคุณธรรม ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตระหนักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุดอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจินตนา ไบกาซูยี(2542:8)ที่กล่าวถึงคุณค่าประโยชน์ในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กคือ ช่วยให้เด็กได้รับความรู้ ช่วยสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กให้เจริญงอกงามช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติและแบบอย่างอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก ช่วยให้เด็กรู้จักเลือกอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง และเกิดนิสัยรักการอ่าน

สรุปได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้ศึกษาค้นคว้า เนื่องจากอำเภอวังเหนือเป็นอำเภอที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีตำนานและนิทานพื้นบ้านที่น่าสนใจควรแก่การอนุรักษ์ไว้

2.6 สรุปภาพรวมของหนังสือ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือ โดยมีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 - 1.00 สำหรับนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพรวมของหนังสือมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ ที่สร้างขึ้นมามีความเหมาะสมมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยมีเนื้อหาที่ใช้เรื่องราวเป็นเรื่องในท้องถิ่น ใช้ภาษาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย มีการอธิบายความหมายของคำศัพท์ในเรื่อง มีภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา ทำให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้อ่านหลายๆด้าน สามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท1.1 ที่กำหนดไว้ว่า “ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน”

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการสร้างหนังสือครั้งต่อไป

3.1.1 ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไปควรจัดทำสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาหรือประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และเป็นการวางรากฐานการเกิดจิตสำนึกรักบ้านเกิดและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

3.1.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับตำนานและนิทานพื้นบ้านยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก การสร้างหนังสือควรให้ความสนใจและศึกษาหาแนวคิดจากตำนานและนิทาน เพื่อสะท้อนภาพชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมในอดีต แล้วนำมาสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมก็จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้น

3.1.3 ครูควรได้มีการศึกษา เรื่องความหมายที่แท้จริงของคำภาษาถิ่นให้ละเอียดมากขึ้น

3.1.4 ควรให้มีการส่งเสริมการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่องอื่นๆและลักษณะอื่นๆที่ทันสมัยเช่นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนรักการอ่านมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการนำหนังสือไปใช้

3.2.1 ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหนังสือให้เข้าใจชัดเจนเพื่อให้สามารถแนะนำผู้เรียนให้ใช้หนังสือได้อย่างถูกต้อง

3.2.2 การใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้ ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการอ่านเขียนภาษาไทยอย่างน้อยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3.2.3 ครูผู้สอนควรเน้นย้ำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมท้ายบทตามที่ระบุไว้ เพื่อตรวจสอบความรู้เบื้องต้นของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.2.4 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการบูรณาการทักษะทางภาษาทั้งการฟัง การดู การพูด การอ่านและการเขียน ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษาและการคิดวิเคราะห์แก่นักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545* กรุงเทพมหานคร
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กิ่งแก้ว เพ็ชรราช (2548) *คติชนวิทยา* อุดรดิตถ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์
- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518) *คติชาวบ้าน* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง อ้างถึงใน
วิเชียร เกษประทุม (2548) *นิทานพื้นบ้าน* กรุงเทพมหานคร ธนัชการพิมพ์
- จินตนา ไบกาชุยี่ (2536) *การเขียนสื่อการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร ต้นอ้อแกรมมี
_____. (2542) *เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว
_____. (2542) *หลักเกณฑ์ในการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมในเอกสารประกอบการประชุม
การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม* กรุงเทพมหานคร ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ
- จิระประภา บุญนิิตย์ และคนอื่นๆ (2551) *วิธีช่วยให้เด็กรักการอ่าน* กรุงเทพมหานคร
สุวีรียาสาส์น
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) *การทำหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร บุรพาสาส์น
_____. (2542) *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน* กรุงเทพมหานคร ศิลปบรรณาการ
_____. (2545) *การอ่านและส่งเสริมการอ่าน* กรุงเทพมหานคร บุรพาสาส์น
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2547) *การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา* กรุงเทพมหานคร
เมธีทีปส์
- ถวัลย์ มาศจรัส (2535) *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม*
กรุงเทพมหานคร ต้นอ้อแกรมมี
_____. (2538) *เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและ หนังสืออ่านเพิ่มเติม*
กรุงเทพมหานคร มิติใหม่
_____. (2539) *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร ต้นอ้อแกรมมี
_____. (2545) *สารคดีและการเขียนสารคดี* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ธารอักษร
_____. (2548) *การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม* กรุงเทพมหานคร ธารอักษร
- อึ้งชูชีพ (2545) “หนังสือในดวงใจของนักเรียน” *วารสารวิชาการ* 5, 11 (ธันวาคม): 2-3
- นาฏวิภา ชลิตานนท์ (2524) *ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย* พระนคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประคอง นิมมานเหมินท์ (2542) *นิทานพื้นบ้านศึกษา* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- เปลื้อง ณ นคร (2544) *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน* (2554) กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2554) กรุงเทพมหานคร นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล (2526) *คติชาวบ้านล้านนาไทย* เชียงใหม่ สุริวงค์บุ๊คเซนเตอร์
- แม่นมาส ขวลิต (2546) *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- ลมุล จันทน์หอม (2538) *วรรณกรรมท้องถิ่นล้านนา* เชียงใหม่ ฝ่ายเอกสารตำราสหวิทยาลัย
ล้านนาเชียงใหม่
- ลักขณา รอดสน (2540) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน เรื่อง เรือ...
สายน้ำ...และชีวิตชาวปทุมธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัด
ปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วรรณธนา คำสุภา (2546) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง ตำนานพื้นบ้านทมิฬภูซัย สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดลำพูน”
การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและ
การสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิเชียร เกษประทุม (2548) *นิทานพื้นบ้าน* กรุงเทพมหานคร ธนัธการพิมพ์
- วีระวัชร ปิ่นเขียน (2542) *คติชนวิทยา* ราชบุรี สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- สมพร จารุณฎ (2541) *คู่มือการเขียนบันทึกคดีและสารคดีสำหรับเด็ก* กรุงเทพมหานคร
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ
- _____ (2554) “การพัฒนาหนังสือและเอกสารเพื่อการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา”
ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทย* หน้าที่ 13
หน้า 13-1 - 13-84 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*
พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร
พริกหวานกราฟฟิค
- สุนทรี่ คุณจักร (ม.ป.ป) *หนังสือสำหรับเด็ก* ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- เสาวนีย์ ฝักทอง (2546) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองอุบล สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดอุบลราชธานี” การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

แสงอรุณ ประสพกาญจน์ (2546) “การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมนิทานพื้นบ้านกาญจนบุรี สำหรับ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดกาญจนบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2527) พัฒนาการของชีวิตและวัฒนธรรมล้านนา เชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อารีย์ ทองแก้ว (2550) นิทานพื้นบ้านไทยกุย อุบลราชธานี ศิริธรรมออฟเซ็ต

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลตำนานและนิทานพื้นบ้าน

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลตำนานและนิทานพื้นบ้าน

1. นางไข่ เสียงดัง
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 73 หมู่ที่ 4 บ้านเหล่า ตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 65 ปี
2. นายอุทัย ชินโชติ
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 219 หมู่ 2 บ้านแม่ทรายเงิน ตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 80 ปี
3. นายหล้า ประเทิง
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 81 หมู่ 7 บ้านห้วยกันทา ตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 56 ปี
4. นายลมูล ตานาคา
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 88 หมู่ 2 บ้านแม่ทรายเงิน ตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 81 ปี
5. นางลัย แม่แก้ว
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 56 หมู่ 4 บ้านเหล่า ตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 74 ปี
6. นายมา พานแก้ว
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 83 หมู่ 4 บ้านเหล่า ตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 80 ปี

7. นางโชติมา ปิ่นแก้ว
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 283 หมู่ 4 บ้านเหล่า ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 80 ปี
8. นายสนั่น ตานาคา
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 66 หมู่ 2 บ้านแม่ทรายเงิน ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 60 ปี
9. นายใจ ใจดีม
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 14 หมู่ 11 บ้านทุ่งฮั่วพัฒนา ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 86 ปี
10. นางศรีนวล ชันเวท
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 5 หมู่ 12 บ้านทุ่งวังทอง ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 81 ปี
11. นายอ้าย เจือกสวย
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 27 หมู่ 4 บ้านเหล่า ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 83 ปี
12. นายน้อย เสียงดั่ง
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 95 หมู่ 4 บ้านเหล่า ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 79 ปี
13. นางเสาร์คำ ทารภิรมณ์
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 109 หมู่ 6 บ้านผาดิน ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 75 ปี

14. นายคำอ้าย ใจดีมี

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 222 หมู่ 7 บ้านห้วยกันทา ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

อายุ 78 ปี

15. นางผัด วิสัย

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 83 หมู่ 1 บ้านทุ่งปี่ ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

อายุ 82 ปี

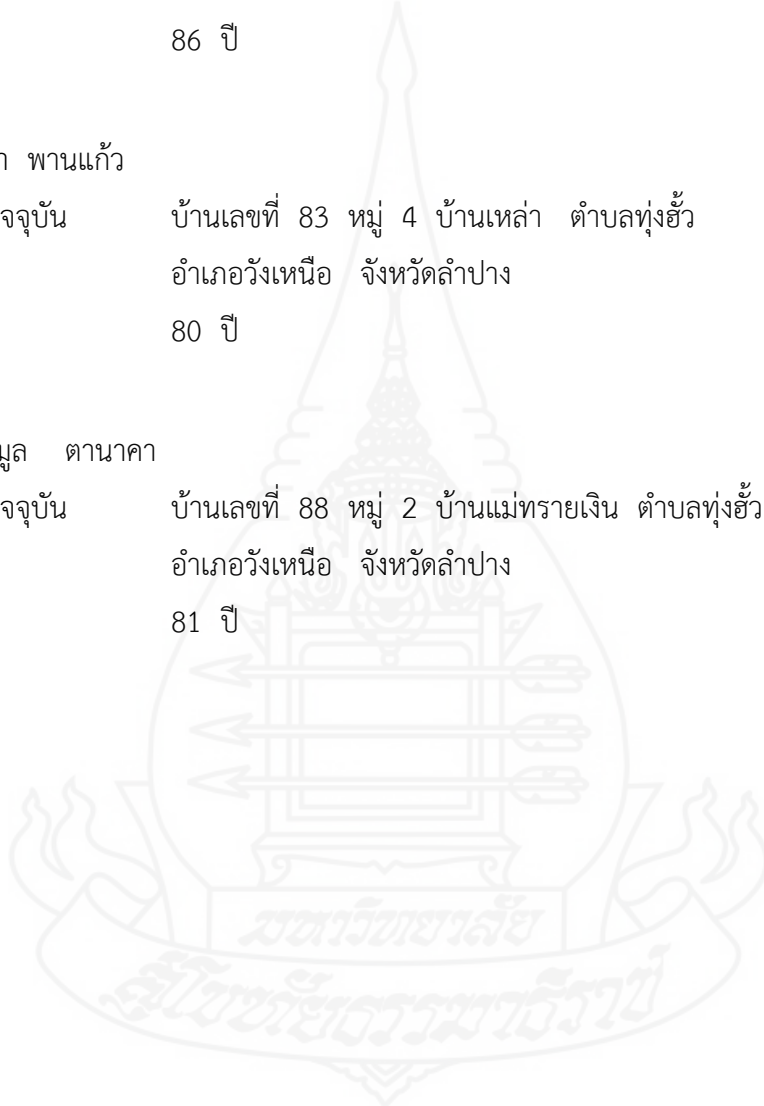

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น

1. นายใจ ใจดีม
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 14 หมู่ 11 บ้านทุ่งฮั่วพัฒนา ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 86 ปี
2. นายมา พานแก้ว
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 83 หมู่ 4 บ้านเหล่า ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 80 ปี
3. นายลมูล ตานาคา
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 88 หมู่ 2 บ้านแม่ทรายเงิน ตำบลทุ่งฮั่ว
อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
อายุ 81 ปี

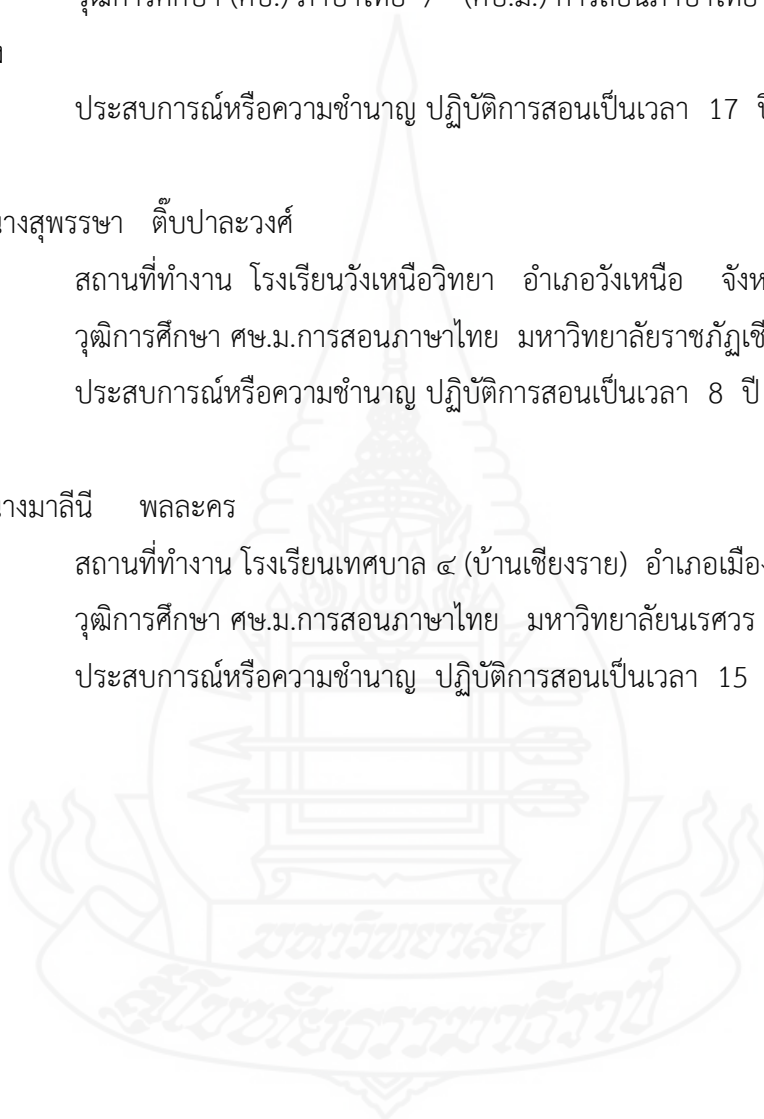

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ นางกาญจนา อวดห้าว
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
วุฒิการศึกษา (คบ.) ภาษาไทย / (ศษ.ม.) การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ปฏิบัติการสอนเป็นเวลา 17 ปี
2. ชื่อ นางสุพรรณษา ตี๋ปาละวงศ์
สถานที่ทำงาน โรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
วุฒิการศึกษา ศษ.ม.การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ปฏิบัติการสอนเป็นเวลา 8 ปี
3. ชื่อ นางมาลีณี พลละคร
สถานที่ทำงาน โรงเรียนเทศบาล ๔ (บ้านเชียงราย) อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
วุฒิการศึกษา ศษ.ม.การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ปฏิบัติการสอนเป็นเวลา 15 ปี

ภาคผนวก ง

สำเนาหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ0522.16 (บ)/213

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 มิถุนายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางมาลีณี พลละคร

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวเบญจมาศ รังษีสกรณ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้วแต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้สอนวิชาภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 087 - 1776605

ที่ ศธ0522.16 (บ)/ ๕๑๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑ มิถุนายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางกาญจนา อวดท้าว

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวเบญจมาศ รั้งศิสรณ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้วแต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้สอนวิชาภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 087 - 1776605

ที่ ศธ0522.16 (บ)/213

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
ต่าบลงบางพูด อำเภอบางเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๑ มิถุนายน 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสุพรรณษา ตีบป่าละวงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วยโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวเบญจมาศ รัชชีสกรณ์ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกภาษาไทย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้วแต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านผู้สอนวิชาภาษาไทย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วยสำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณพ จินะวัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 087 - 1776605

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบประเมินคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

สำหรับ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินคุณค่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม

เรื่องตำนานและนิทานพื้นอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

โดย	+1	หมายถึง	เหมาะสม
	0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
	-1	หมายถึง	ไม่เหมาะสม

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน		
	+1	0	-1
1. ด้านรูปเล่มและการพิมพ์			
1.1 ชื่อเรื่องน่าสนใจ			
1.2 การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา			
1.3 ปกสวยงามน่าสนใจ			
1.4 รูปเล่มและปกแข็งทนทาน			
1.5 ขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยผู้อ่าน			
1.6 จำนวนหน้ามีความเหมาะสม			
2. ด้านภาพประกอบ			
2.1 การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษรเหมาะสม			
2.2 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน			
2.3 ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น			
2.4 ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ			
2.5 จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา			
2.6 สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน			
3. ด้านเนื้อหา			
3.1 เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน			
3.2 เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ			
3.3 เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม			
3.4 เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม			

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน		
	+1	0	-1
3.5 เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี			
3.6 ความยาวของเนื้อหา มีความเหมาะสม			
3. ด้านเนื้อหา (ต่อ)			
3.7 การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน			
3.8 กิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน			
4. ด้านภาษา			
4.1 ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย			
4.2 การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น			
4.3 การใช้คำถูกต้องตามหลักภาษา			
4.4 ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน			
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
5.1 ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้			
5.2 ได้ข้อคิดด้านคุณธรรม			
5.3 เกิดความรู้สึกตระหนัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน			
5.4 ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน			
5.5 เกิดนิสัยรักการอ่าน			

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก จ

ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางผนวกที่ 1.1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านรูปเล่มและการพิมพ์

รายการประเมิน	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			ระดับ IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1 ชื่อเรื่องน่าสนใจ	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2 การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3 ปกสวยงามน่าสนใจ	1	1	1	1.00	เหมาะสม
4 รูปเล่มและปกแข็งทนทาน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5 ขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยผู้อ่าน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
6 จำนวนหน้ามีความเหมาะสม	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 1.1 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นด้านรูปเล่มและการพิมพ์ในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ชื่อเรื่องน่าสนใจ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา ปกสวยงามน่าสนใจ รูปเล่มและปกแข็งทนทาน ขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และจำนวนหน้ามีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตารางผนวกที่ 1.2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาพประกอบ

	รายการประเมิน	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	การจัดวางภาพประกอบและตัวอักษร	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2	ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน	1	1	1	0.66	เหมาะสม
3	ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น	1	1	1	1.00	เหมาะสม
4	ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5	จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	1	1	1	1.00	เหมาะสม
6	สีของภาพประกอบทำให้อ่านง่ายขึ้น	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 1.2 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านภาพประกอบในภาพรวมมีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า การวางภาพประกอบและตัวอักษรมีความเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น ภาพประกอบสวยงาม น่าสนใจ จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา สีของภาพประกอบทำให้อ่านง่ายขึ้นโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

ตารางผนวกที่ 1.3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านเนื้อหา

	รายการประเมิน	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			ระดับ IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2	เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3	เนื้อหาส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
4	เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5	เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี	1	1	1	1.00	เหมาะสม
6	ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
7	การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน					
8	กิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน					

จากตารางผนวกที่ 1.3 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านเนื้อหาในภาพรวมมีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่าเนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เนื้อหาส่วนใหญ่ส่งเสริมจริยธรรมและคุณธรรม เนื้อหาช่วยให้ผู้อ่านเกิดแนวคิดและทัศนคติที่ดี ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม การอธิบายคำศัพท์มีความชัดเจน และกิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตารางผนวกที่ 1.4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาษา

รายการประเมิน	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			ระดับ IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1 ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2 การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจ เนื้อเรื่องดีขึ้น	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3 การใช้คำถูกต้องตามหลัก ภาษา	1	1	1	1.00	เหมาะสม
4 ภาษาเหมาะสมกับวัยของ ผู้อ่าน	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 1.4 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านภาษาในภาพรวมมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น การใช้คำถูกต้องตามหลักภาษา และภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตารางผนวกที่ 1.5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านประโยชน์ที่ได้รับ

รายการประเมิน	ความเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			ระดับ IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1 ความรู้จากการอ่านสามารถ นำไปประยุกต์ใช้กับ ชีวิตประจำวันได้	1	1	1	1.00	เหมาะสม
2 ได้ข้อคิดด้านคุณธรรม	1	1	1	1.00	เหมาะสม
3 เกิดความรู้สึกระหันทนและ ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
4 ได้รับความเพลิดเพลินจาก การอ่านตำนานและนิทาน	1	1	1	1.00	เหมาะสม
5 เกิดนิสัยรักการอ่าน	1	1	1	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 1.5 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมีความเห็นว่าด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมมีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ ได้ข้อคิดด้านคุณธรรม เกิดความรู้สึกตระหนักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน และเกิดนิสัยรักการอ่าน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

ตารางผนวกที่ 1.6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือในภาพรวมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ระดับ IOC	แปลผล
1 ด้านรูปเล่มและการพิมพ์	1.00	เหมาะสม
2 ด้านภาพประกอบ	0.66-1.00	เหมาะสม
3 ด้านเนื้อหา	1.00	เหมาะสม
4 ด้านภาษา	1.00	เหมาะสม
5 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	1.00	เหมาะสม

จากตารางผนวกที่ 1.6 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าคุณภาพหนังสือโดยภาพรวมมีความเหมาะสมโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.66-1.00 เมื่อพิจารณาในแต่ละรายละเอียดพบว่า ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ เนื้อหา ภาษา และประโยชน์ที่ได้รับมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ส่วนด้านภาพประกอบมีความเหมาะสม โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66 -1.00

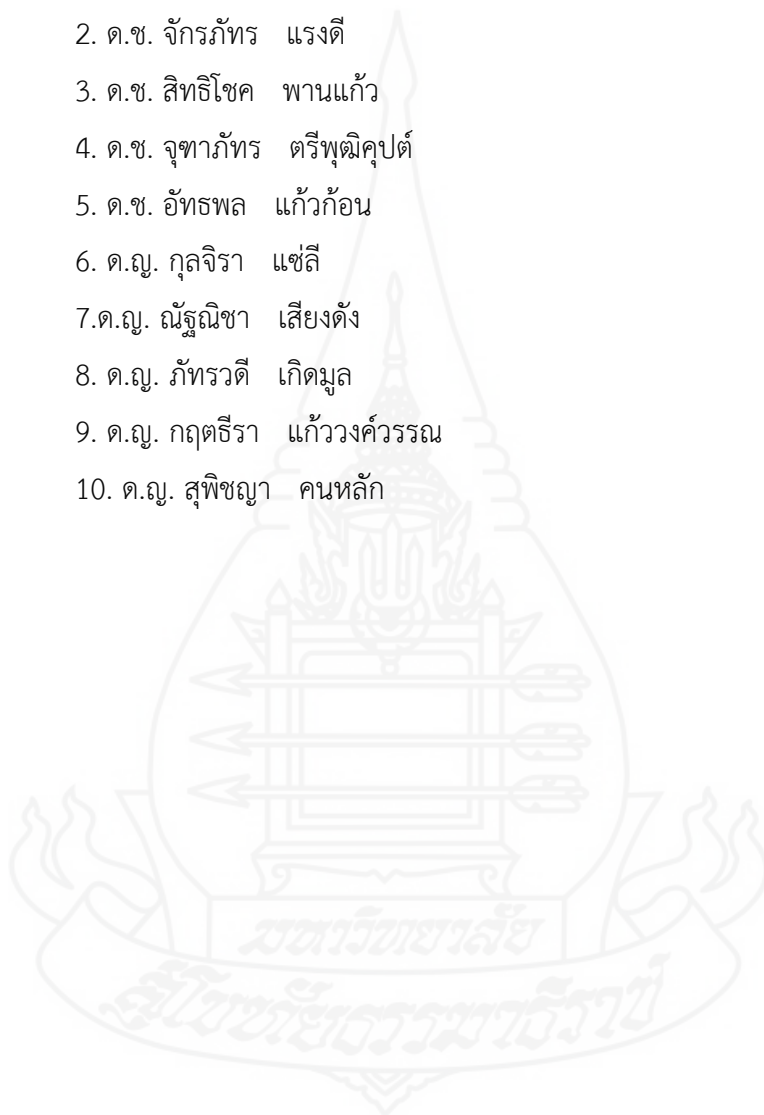

ภาคผนวก ข

รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมินหนังสือ

รายชื่อนักเรียนที่ร่วมประเมินหนังสือ
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งหัววิทยา ปีการศึกษา 2557

1. ด.ช. กรณ์ดนัย มาดี
2. ด.ช. จักรภัทร แรงดี
3. ด.ช. สิทธิโชค พานแก้ว
4. ด.ช. จุฑาภัทร ตรีพุดมิคุปต์
5. ด.ช. อัทธพล แก้วก้อน
6. ด.ญ. กุลจิรา แซ่ลี
7. ด.ญ. ณิชฐนิชา เสียงตั้ง
8. ด.ญ. ภัทรวดี เกิดมูล
9. ด.ญ. กฤตธีรา แก้ววงศ์วรรณ
10. ด.ญ. สุพิชญา คนหลัก

ภาคผนวก ซ

ตัวอย่างแบบประเมินคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

แบบประเมินคุณค่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม

เรื่องตำนานและนิทานพื้นอำเภอวังเหนือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดลำปาง
คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

โดย	1	หมายถึงน้อยที่สุด	2	หมายถึงน้อย
	3	หมายถึงปานกลาง	4	หมายถึงมาก
	5	หมายถึงมากที่สุด		

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านรูปเล่มและการพิมพ์					
1.1 ชื่อเรื่องน่าสนใจ					
1.2 การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา					
1.3 ปกสวยงามน่าสนใจ					
1.4 รูปเล่มและปกแข็งทนทาน					
1.5 ขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยผู้อ่าน					
1.6 จำนวนหน้ามีความเหมาะสม					
2. ด้านภาพประกอบ					
2.1 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน					
2.2 ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น					
2.3 ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ					
2.4 จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา					
2.5 สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน					
3. ด้านเนื้อหา					
3.1 เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน					
3.2 เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ					
3.3 ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3.4 การอธิบายคำศัพท์					
3.5 กิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่านมีความชัดเจน					
4. ด้านภาษา					
4.1 ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย					
4.2 การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น					
4.3 ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน					
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
5.1 ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้					
5.2 ผู้อ่านได้ข้คิดด้านคุณธรรม					
5.3 ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตระหนัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน					
5.4 ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน					
5.5 ผู้อ่านเกิดนิสัยรักการอ่าน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ภาคผนวก ฅ

ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยการสอบถามนักเรียน

ตารางแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือโดยนักเรียน

ตารางผนวกที่ 2.1 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านรูปเล่มและการพิมพ์

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ชื่อเรื่องน่าสนใจ	4.80	0.42	มากที่สุด
2 การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
3 ปกสวยงามน่าสนใจ	4.90	0.32	มากที่สุด
4 รูปเล่มและปกแข็งทนทาน	4.80	0.42	มากที่สุด
5 ขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยผู้อ่าน	5.00	0.00	มากที่สุด
6 จำนวนหน้ามีความเหมาะสม	4.90	0.32	มากที่สุด
รวม	4.90	0.30	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 2.1 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านรูปเล่มและการพิมพ์ในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การออกแบบปกเหมาะสมกับเนื้อหาและขนาดของอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ ปกสวยงามน่าสนใจ และจำนวนหน้ามีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมา ได้แก่ ชื่อเรื่องน่าสนใจและรูปเล่มและปกแข็งทนทาน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

ตารางผนวกที่ 2.2 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาพประกอบ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน	4.80	0.42	มากที่สุด
2 ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
3 ภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ	4.80	0.42	มากที่สุด
4 จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
5 สีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.92	0.17	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 2.2 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาพประกอบในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาพประกอบช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น จำนวนภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหา และสีของภาพประกอบทำให้น่าอ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมา ได้แก่ ภาพประกอบส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของผู้อ่าน และภาพประกอบสวยงามน่าสนใจ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

ตารางผนวกที่ 2.3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านเนื้อหา

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน	4.80	0.42	มากที่สุด
2 เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ	4.80	0.42	มากที่สุด
3 ความยาวของเนื้อหามีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4 การอธิบายคำศัพท์	4.80	0.42	มากที่สุด
5 กิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่านมีความชัดเจน	4.80	0.42	มากที่สุด
รวม	4.84	0.34	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 2.3 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ความยาวของเนื้อหาโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) และรองลงมา ได้แก่ เนื้อหาสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื้อหาส่งเสริมจินตนาการ การอธิบายคำศัพท์ และกิจกรรมท้ายบทมีความยากง่ายเหมาะสมกับผู้อ่านมีความชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$)

ตารางผนวกที่ 2.4 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านภาษา

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1 ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
2 การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
3 ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 2.4 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านภาษาในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย การอธิบายศัพท์ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้นและภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$)

ตารางผนวกที่ 2.5 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือด้านประโยชน์ที่ได้รับ

	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้	4.70	0.48	มากที่สุด
2	ผู้อ่านได้ข้อคิดด้านคุณธรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตระหนัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ผู้อ่านเกิดนิสัยรักการอ่าน	4.80	0.42	มากที่สุด
	รวม	4.90	0.18	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 2.5 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านประโยชน์ที่ได้รับในภาพรวมว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ผู้อ่านได้ข้อคิดด้านคุณธรรม ผู้อ่านเกิดความรู้สึกตระหนัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน และผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่านตำนานและนิทาน โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา ได้แก่ ผู้อ่านเกิดนิสัยรักการอ่านโดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) และรองลงมา ได้แก่ ความรู้จากการอ่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$)

ตารางผนวกที่ 2.6 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพหนังสือในภาพรวมโดยนักเรียน

รายการประเมิน		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านรูปเล่มและการพิมพ์	4.90	0.30	มากที่สุด
2	ด้านภาพประกอบ	4.92	0.17	มากที่สุด
3	ด้านเนื้อหา	4.84	0.34	มากที่สุด
4	ด้านภาษา	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.90	0.18	มากที่สุด
รวม		4.91	0.20	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 2.6 พบว่า นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ตำนานและนิทานพื้นบ้านอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$) โดยในรายละเอียดพบว่า ด้านภาษา โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมาได้แก่ ด้านภาพประกอบ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา ได้แก่ ด้านรูปเล่มและการพิมพ์ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$) และรองลงมา ได้แก่ ด้านเนื้อหา โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวเบญจมาศ รัชชีสรณ์
วัน เดือน ปีเกิด	15 สิงหาคม 2512
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิชาเอกภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนทุ่งฮั้ววิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ

